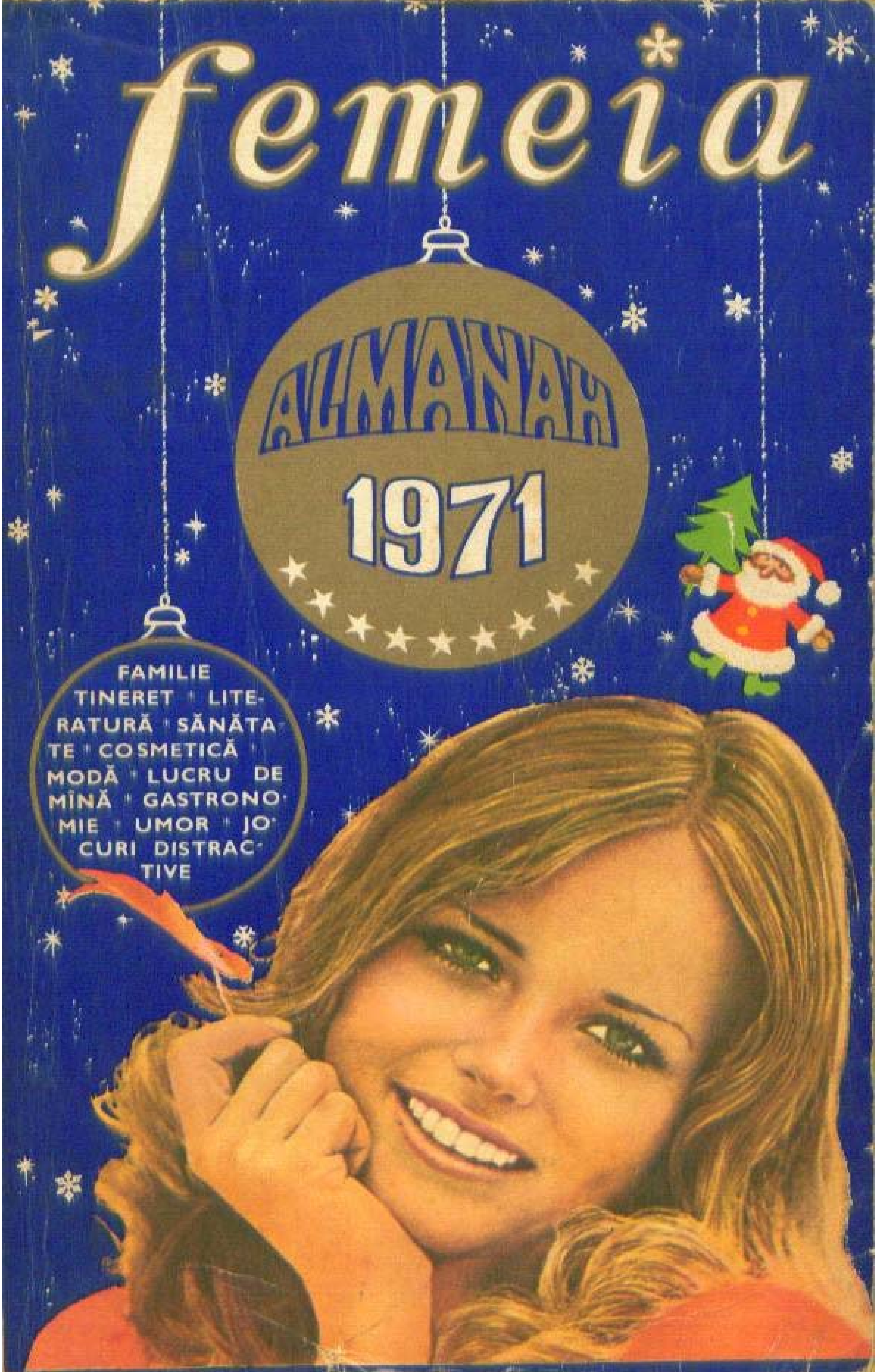
femeia
ALMANAH
1971
FAMILIE
TINERET · LITE-
RATURĂ · SĂNĂTA-
TE · COSMETICĂ ·
MODĂ · LUCRU DE
MÎNĂ · GASTRONO-
MIE · UMOR · JO-
CURI DISTRAC-
TIVE

Din sumar

PARTIDUL

PREFAȚĂ LA MAREA CARTE A NOULUI CINCINAL

ȘCOALA PĂRINȚILOR

REÎNTÎLNIRE CU COMISARUL MAIGRET

Fotografii de: I. ANDREESCU, O. CAHANE, S. CRISTIAN, I. GOLGOTIU Ed. HOFFER, V. ONOIU, I. OSMULIKEVICI. A. SILAGHI, S. STEINER, Sp. TOMESCU, Gh. VINTILĂ, T. VRYONAKIS, ENTE ITALIANO della MODA — press, J. MARX

VIAȚA
ÎN DOI
SE ÎNVAȚĂ

MICILE
SECRETE
ALE MARILOR
GOSPODINE

MODA
1971

PE
ARIPILE
VÎNTULUI
— FILM POVESTIT —

CE GÎNDESC
BĂIEȚII
DESPRE
FETE

365
DE ZILE
DE
FRUMUSEȚE

UMOR,
JOCURI
DISTRACTIVE

DIALOG
CU
PROPRIA-ȚI
SĂNĂTATE

PART

De cîte ori pe zi pronunțăm acest cuvînt?! Il pronunțăm cu mîndrie și respect, cu dragoste și devotament, cu recunoștință nemărginită, pentru că viața noastră de fiecare zi este legată prin mii de fire de ceea ce reprezintă PARTIDUL, o singură voință, o uriașă inimă care pulsează în ritm regulat.

Asemenea sentimente devin și mai puternice gîndindu-ne că pe ecranul de luminoasă perspectivă a anului 1971 se proiectează un eveniment de o covîrșitoare importanță pentru noi toți: aniversarea a cincizeci de ani de cînd Partidul Comunist Român conduce greaua și încercata luptă revoluționară ce a prefigurat în momentele sale de răscruce, încă din dramatica perioadă interbelică, strălucitorul destin al României socialiste.

În trecutul său milenar, poporul nostru — în lupta sa pentru o lume mai dreaptă, eliberată de povara mizeriei materiale și a umilinței — și-a găsit conducători de nădejde. Dar niciodată nu a avut unul care să-i apere interesele cu o mai mare tenacitate, cu atît devotament și simț al responsabilității cum este și a fost Partidul Comunist Român. Cu adevărat un partid al acestui popor, născut organic din realitățile sociale ale României, cu rădăcinile adînc înfipte în solul românesc, cu o mare capacitate de a descifra legile istoriei și deci de a acționa în consecință.

De-a lungul a jumătate de veac de eroice bătălii de clasă, în condiții deosebit de grele, partidul comuniștilor, avangarda proletariatului, a condus lupta maselor muncitoare împotriva claselor exploatatoare, pentru transformarea societății și făurirea unui stat în care oamenii muncii de la orașe și sate să fie singurii stăpîni. Am cunoscut anii întunecați ai războiului și

IDUL

de MARIA COSTACHE

ai fascismului, am trăit apoi momentul eliberării din acel neuitat August **1944**, cînd lanțul luptelor pentru libertate și independență, desfășurat prin veacuri și generații, s-a împlinit în chip strălucit sub conducerea celui mai viteaz și încercat erou colectiv, Partidul Comunist Român.

Urcînd cu fiecare an o nouă și o nouă treaptă, într-un răgaz istoricește scurt, noi am parcurs drumul care duce de la o țară rămasă în urma din punct de vedere economic la România socialistă. Patria noastră se înfățișează astăzi ca o țară cu o economie modernă, bazată pe o industrie puternică și o agricultură înaintată, pe accesul larg al tuturor cetățenilor la comorile culturii și științei, pe perfecționarea relațiilor sociale și lărgirea continuă a democrației. Un moment istoric ce a marcat pe o treaptă nouă, calitativ superioară, opera de edificare a societății socialiste în România a fost Congresul al X-lea al partidului, care a jalonat magnific drumul pe care-l vom parcurge pentru ca în scurt timp să ajungem la nivelul statelor dezvoltate din punct de vedere industrial.

Prestigiul României își profilează identitatea la scară mondială. Tot mai numeroase sînt semnele de stimă și de considerație pe diferite meridiane ale globului, pentru că România este astăzi în lume echivalentul unei veritabile întruchipări de conștiință a identității naționale, de demnitate și totodată de cooperare internațională în lumina celor mai generoase idealuri ale umanității.

Partidul a animat întreaga suflare a țării, a îndrumat eforturile în direcția progresului și le-a dat o adevărată dimensiune istorică. Ca un singur om, strîns uniți în jurul partidului, care le este călăuză și steag, muncitorii, țăranii și cărturarii acestui pămînt, români, maghiari, germani și de alte naționalități, acționează ferm și prin activitatea lor acordă în fiecare zi un vot

PARTIDUL

de MARIA COSTACHE

De cîte ori pe zi pronunțăm acest cuvînt? Il pronunțăm cu mîndrie și respect, cu dragoste și devotament, cu recunoștință nemărginită, pentru că viața noastră de fiecare zi este legată prin mii de fire de ceea ce reprezintă PARTIDUL, o singură voință, o uriașă inimă care pulsează în ritm regulat.

Asemenea sentimente devin și mai puternice gîndindu-ne că pe ecranul de luminoasă perspectivă a anului 1971 se proiectează un eveniment de o covîrșitoare importanță pentru noi toți: aniversarea a cincizeci de ani de cînd Partidul Comunist Român conduce greaua și încercata luptă revoluționară ce a prefigurat în momentele sale de răscruce, încă din dramatica perioadă interbelică, strălucitorul destin al României socialiste.

În trecutul său milenar, poporul nostru — în lupta sa pentru o lume mai dreaptă, eliberată de povara mizeriei materiale și a umilinței — și-a găsit conducători de nădejde. Dar niciodată nu a avut unul care să-i apere interesele cu o mai mare tenacitate, cu atît devotament și simț al responsabilității cum este și a fost Partidul Comunist Român. Cu adevărat un partid al acestui popor, născut organic din realitățile sociale ale României, cu rădăcinile adînc înfipte în solul românesc, cu o mare capacitate de a descifra legile istoriei și deci de a acționa în consecință.

De-a lungul a jumătate de veac de eroice bătălii de clasă, în condiții deosebit de grele, partidul comuniștilor, avangarda proletariatului, a condus lupta maselor muncitoare împotriva claselor exploatatoare, pentru transformarea societății și făurirea unui stat în care oamenii muncii de la orașe și sate să fie singurii stăpîni. Am cunoscut anii întunecați ai războiului și ai fascismului, am trăit apoi momentul eliberării din acel neuitat August 1944, cînd lanțul luptelor pentru libertate și independență, desfășurat prin veacuri și generații, s-a împlinit în chip strălucit sub conducerea celui mai viteaz și încercat erou colectiv, Partidul Comunist Român.

Urcînd cu fiecare an o nouă și o nouă treaptă, într-un răgaz istoricește scurt, noi am parcurs drumul care duce de la o țară rămasă în urmă din punct de vedere economic la România socialistă. Patria noastră se înfățișează astăzi ca o țară cu o economie modernă, bazată pe o industrie puternică și o agricultură înaintată, pe accesul larg al tuturor cetățenilor la comorile culturii și științei, pe perfecționarea relațiilor sociale și lărgirea continuă a democrației. Un moment istoric ce a marcat pe o treaptă nouă, calitativ superioară, opera de edificare a societății socialiste în România a fost Congresul al X-lea al partidului, care a jalonat magnific drumul pe care-l vom parcurge pentru ca în scurt timp să ajungem la nivelul statelor dezvoltate din punct de vedere industrial.

Prestigiul României își profilează identitatea la scară mondială. Tot mai numeroase sînt semnele de stimă și de considerație pe diferite meridiane ale globului, pentru că România este astăzi în lume echivalentul unei veritabile întruchipări de conștiință a identității naționale, de demnitate și totodată de cooperare internațională în lumina celor mai generoase idealuri ale umanității.

Partidul a animat întreaga suflare a țării, a îndrumat eforturile în direcția progresului și le-a dat o adevărată dimensiune istorică. Ca un singur om, strîns uniți în jurul partidului, care le este călăuză și steag, muncitorii, țăranii și cărturarii acestui pămînt, români, maghiari, germani și de alte naționalități, acționează ferm și prin activitatea lor acordă în fiecare zi un vot

PARTIDUL

de încredere forței conducătoare a națiunii, partidului comunist, conducerii acestuia, în frunte cu cel mai iubit fiu al poporului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Este momentul cînd facem cu înaltă conștiință de sine o retrospectivă memorabilă. Ca femei, nu putem să nu asociem aceste minunate împliniri, înscrise în filele istoriei contemporane a patriei, cu noua istorie a umanizării și emancipării femeii. În viața fiecărei femei socialismul a înscris pagini cu rezonanțe majore. Creatoare de neprețuite valori materiale și spirituale, militante pe plan politic, social și moral, femeile se bucură în statul nostru de solicitudine, de venerație și dragoste. Conștiința aportului lor social generează îmbogățirea continuă a idealurilor și aspirațiilor lor, avînd ca urmare ridicarea prestigiului femeii și în familie, întărirea sentimentelor de dragoste, prietenie și prețuire din partea soților, o puternică influență educativă asupra copiilor.

Îndreptățite fiind de calitatea noastră de cetățeni egali în drepturi, de modesta noastră contribuție la gloria acestor ani, trăim sentimentul tonic că aparținem acestei minunate familii a celor douăzeci de milioane de suflete, topite într-unul singur, că destinul fiecăreia dintre noi este strîns legat de partid, că fiecare succes al societății se reflectă asupra noastră și-l putem spori. Sub soarele partidului trăim, gîndim, muncim. Patriotismul cel mai sincer ne însuflețește și ne animă zi de zi, de la gesturile în aparență cele mai mărunte pînă la opțiunile supreme; noi vedem în slujirea patriei adevărata conturare și împlinire a propriei vieți și personalități.

Cînd în noaptea aceea solemnă, care face trecerea dintre ani, cînd, aflîndu-vă în mijlocul familiilor și al prietenilor dv. dragi, bucuroase și bine dispuse, veți ridica cupele rotunde și pline, gîndiți-vă o clipă și la noi, socotiți-ne alături de dv. Și împreună, dragi cititoare, să închinăm pentru fericirea că trăim pe acest pămînt, că destinele noastre sînt călăuzite de mintea clarvăzătoare și inima generoasă a Partidului Comunist Român, flacăra de gîndire și acțiune a întregii națiuni, conducătorul nostru iubit, care, cu mînă sigură, ne conduce pe făgașul împlinirilor și biruințelor, spre înfăptuirea viitorului comunist.

DATE IMPORTANTE

18 ianuarie
— Se împlinesc 150 de ani de cînd pandurii, avînd în frunte pe Tudor Vladimirescu, încep răscoala în Oltenia și Muntenia.

24 ianuarie 1859
— Unirea Principatelor Române

ianuarie – februarie 1933
— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de Partidul Comunist Român

6 martie 1945
— A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza

8 martie
— Ziua internațională a femeii

18 martie
— 100 de ani de la proclamarea Comunei din Paris

21 martie 1922
— Crearea de către Partidul Comunist Român a organizației comuniste de tineret — U.T.C.

21 martie 1971
— Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale

22 aprilie 1870
— S-a născut V.I. Lenin

1 Mai
— Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc

2 mai
— Ziua tineretului din Republica Socialistă România

5 mai 1818
— S-a născut Karl Marx

8 mai 1921
— 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român

9 mai 1877
— Proclamarea independenței de stat a României

9 mai 1945
— Ziua victoriei împotriva fascismului

1 iunie
— Ziua internațională pentru apărarea copilului

6—12 august 1969
— Au avut loc lucrările Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român

15 august
— Ziua presei române. Cu 40 de ani în urmă a apărut primul număr ilegal al ziarului „Scînteia", organ al Partidului Comunist Român

21 august 1965
— Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România

23 August
— Ziua eliberării României de sub jugul fascist

6 septembrie
— Se împlinesc 30 de ani de la apariția platformei-program a Partidului Comunist Român, care chema masele populare din țara noastră la lupta împotriva dictaturii antonesciene și a războiului antisovietic (1941)

25 octombrie
— Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România

7 Noiembrie 1917
— Ziua Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

19 noiembrie
— 25 de ani de la victoria blocului partidelor democrate în primele alegeri parlamentare din perioada postbelică (1946)

28 noiembrie 1820
— S-a născut Friedrich Engels

1 decembrie 1918
— Unirea Transilvaniei cu România

30 Decembrie 1947
— Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 țara noastră a devenit Republica Socialistă România

PREFAȚĂ LA

MAREA CARTE A NOULUI CINCINAL

de TIBERIU MITOIU

Trecerea se face, cum se spune, din mers; nu există moment solemn de oprire în fața pragului, nu se rostesc cuvinte memorabile, nu răsună aclamații și urale. Cincinalul cel nou începe — pentru covîrșitoarea majoritate a colectivelor de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării — încă înainte de sfîrșitul lui 1970, la fel de firesc ca orice altă etapă din noua istorie a patriei. Și, totuși, fiecare dintre noi are sentimentul pregnant că trăim preludiul unei perioade fundamentale, perioadă ce va marca profund, decisiv — prin înfăptuirea directivelor elaborate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — măreața operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Încercînd a prefața drumul pe care îl vom străbate, cu toții, în următorii cinci ani, va trebui să-l descifrăm itinerarul mai întîi pe o hartă de cifre. O hartă ale cărei reliefuri sugestive dezvăluie, cu maximă concentrare, o continuă și perseverentă ascensiune spre cote mereu mai înalte.

Să ne imaginăm, într-o succintă proiecție în timp, cum va arăta țara noastră peste cinci ani, cînd industria românească, îmbogățită cu noi și puternice obiective, înzestrată cu cele mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii mondiale, va produce o dată și jumătate cît în 1970 și de două ori și jumătate cît în 1965, iar producția globală a anului-etalon antebelic, 1938, va fi total realizată în ceva mai mult de două săptămîni!

Nu este, de altminteri, doar un simplu exercițiu de imaginație, căci jaloanele acestui prestigios itinerar le aflăm în multiple înfățișări ale realității noastre de azi. Unele dintre înfăptuirile ce vor contura chipul României anului 1975 au și început să se metamorfozeze din simple linii trasate pe hîrtia de calc a proiectanților în schele și zidiri. Cum s-ar spune, prefața vie a viitorului cincinal este scrisă chiar de oamenii anului 1970.

Bunăoară, să poposim cîteva clipe pe vasta platformă a gigantului siderurgic gălățean. La 27 august, ora 9 și 30 de minute (data a fost consemnată cu precizia unui fapt istoric), aici s-a dat startul turnării fundației pentru cel de-al treilea furnal de 1 700 de metri cubi. Acesta va fi un furnal al noului cincinal, unul din obiectivele care vor situa Galații contemporani pe primul loc în producția de metal a țării. Combinatul de pe malul Dunării, care încă din anul acesta dă circa două milioane tone de oțel, va realiza în 1970 aproape jumătate din oțelul românesc. Și aceasta în condițiile în care și vechile citadele siderurgice — Reșița și Hunedoara — vor continua să-și dezvolte capacitățile de producție, adăugind șuvoiului de forță pe care-l infuzează metalul economiei naționale noi valențe vitalizatoare.

La una din marginile Bucureștilor, pe cîmpul Piperei, poți întîlni în aceste zile echipe de topometri care fac măsurătorile ce preludiază, de obicei, o nouă ctitorie industrială. Aici se va înălța în anii noului cincinal un complex de întreprinderi ce vor contribui esențial la configurarea tot mai accentuată a noilor structuri moderne ale economiei noastre. Căci noile întreprinderi ce vor fi edificate pe aceste locuri vor fi închinate acelui zeu al oricărei industrii contemporane care este automatica. Se știe prea bine — în lumina programului adoptat de congresul partidului — că anii 1971 și 1975 vor însemna pentru industria țării nu numai importante creșteri cantitative, ci și adînci schimbări calitative, exprimate cel mai pregnant în îmbunătățirile de structură, în sensul dezvoltării cu precădere, în cadrul fiecărei ramuri, a acelor domenii care sînt cel mai strîns legate de progresul tehnic-științific contemporan. E un imperativ ce se va traduce în realitatea industrială a anilor ce vin prin ponderea crescîndă a electronicii și auto-

PREFAȚĂ LA

MAREA CARTE A NOULUI CINCINAL

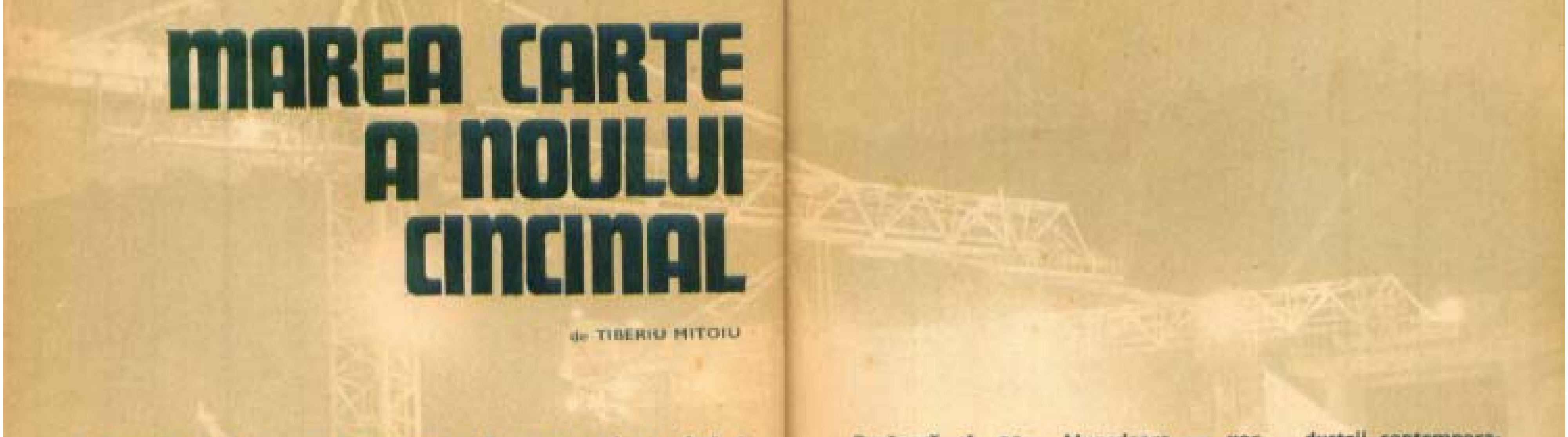

de TIBERIU MITOIU

Trecerea se face, cum se spune, din mers; nu există moment solemn de oprire în fața pragului, nu se rostesc cuvinte memorabile, nu răsună aclamații și urale. Cincinalul cel nou începe — pentru covîrșitoarea majoritate a colectivelor de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării — încă înainte de sfîrșitul lui 1970, la fel de firesc ca orice altă etapă din noua istorie a patriei. Și, totuși, fiecare dintre noi are sentimentul pregnant că trăim preludiul unei perioade fundamentale, perioadă ce va marca profund, decisiv — prin înfăptuirea directivelor elaborate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — măreața operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Încercînd a prefața drumul pe care îl vom străbate, cu toții, în următorii cinci ani, va trebui să-i descifrăm itinerarul mai întîi pe o hartă de cifre. O hartă ale cărei reliefuri sugestive dezvăluie, cu maximă concentrare, o continuă și perseverentă ascensiune spre cote mereu mai înalte.

Să ne imaginăm, într-o succintă proiecție în timp, cum va arăta țara noastră peste cinci ani, cînd industria românească, îmbogățită cu noi și puternice obiective, înzestrată cu cele mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii mondiale, va produce o dată și jumătate cît în 1970 și de două ori și jumătate cît în 1965, iar producția globală a anului-etalon antebelic, 1938, va fi total realizată în ceva mai mult de două săptămîni!

Nu este, de altminteri, doar un simplu exercițiu de imaginație, căci jaloanele acestui prestigios itinerar le aflăm în multiple înfățișări ale realității noastre de azi. Unele dintre înfăptuirile ce vor contura chipul României anului 1975 au și început să se metamorfozeze din simple linii trasate pe hîrtia de calc a proiectanților în schele și ziduri. Cum s-ar spune, prefața vie a viitorului cincinal este scrisă chiar de oamenii anului 1970.

Bunăoară, să poposim cîteva clipe pe vasta platformă a gigantului siderurgic gălățean. La 27 august, ora 9 și 30 de minute (data a fost consemnată cu precizia unui fapt istoric), aici s-a dat startul turnării fundației pentru cel de-al treilea furnal de 1 700 de metri cubi. Acesta va fi un furnal al noului cincinal, unul din obiectivele care vor situa Galații contemporani pe primul loc în producția de metal a țării. Combinatul de pe malul Dunării, care încă din anul acesta dă circa două milioane tone de oțel, va realiza în 1970 aproape jumătate din oțelul românesc. Și aceasta în condițiile în care și vechile citadele siderurgice — Reșița și Hunedoara — vor continua să-și dezvolte capacitățile de producție, adăugind șuvoiului de forță pe care-l infuzează metalul economiei naționale noi valențe vitalizatoare.

La una din marginile Bucureștilor, pe cîmpul Piperei, poți întîlni în aceste zile echipe de topometri care fac măsurătorile ce preludiază, de obicei, o nouă ctitorie industrială. Aici se va înălța în anii noului cincinal un complex de întreprinderi ce vor contribui esențial la configurarea tot mai accentuată a noilor structuri moderne ale economiei noastre. Căci noile întreprinderi ce vor fi edificate pe aceste locuri vor fi închinate acelui zeu al oricărei industrii contemporane care este automatica. Se știe prea bine — în lumina programului adoptat de congresul partidului — că anii 1971 și 1975 vor însemna pentru industria țării nu numai importante creșteri cantitative, ci și adînci schimbări calitative, exprimate cel mai pregnant în îmbunătățirile de structură, în sensul dezvoltării cu precădere, în cadrul fiecărei ramuri, a acelor domenii care sînt cel mai strîns legate de progresul tehnic-științific contemporan. E un imperativ ce se va traduce în realitatea industrială a anilor ce vin prin ponderea crescîndă a electronicii și auto-

Perspectivă constănțeană: spitalul unificat

maticii, al căror ritm anual de creștere va fi de nu mai puțin de 17—19 la sută.

Cum se vor reflecta impetuoasele cadențe de propășire economică prevăzute pentru acest cincinal în viața județelor țării, mai ales a acelora cărora le fusese cîndva hărăzită somnolența sterilă a unei «patriarhale» stagnări? O recentă călătorie pe meleagurile județului Bistrița-Năsăud mi-a îngăduit să cunosc, cum s-ar spune, «pe viu» una dintre reverberațiile viitorului, amprenta sa indicibilă, pe chipul prezentului. Orașul Bistrița, străvechiul burg transilvan, care pînă mai deunăzi trăia aproape exclusiv

anuar feminin 1970

de NICKY IOSUB
și
ELENA ILIESCU

Spunem: «a mai trecut un an», sau: «am avut un an plin», sau: «a fost un an bun». Pentru dv. cum a fost!

Calendarul nostru feminin își face loc în tradiție. Încercăm — nici de data asta cu pretenția de complet — să însumăm cîteva din excelențele, succesele și evenimentele feminine ale anului.

ELEONORA NILCA a fost numită director general al Combinatului textil de la Cisnădie anul trecut, în octombrie. Dar, practic, este primul an în care combinatul și-a demonstrat măsura puterii lui economice, reorganizate.

— *Primele rezultate?*

— Mai mult decît satisfăcătoare.

— *Ați întrerupt cariera de textilistă aproape 12 ani, cînd, după cum știu, ați fost vicepreședintă la Sfatul popular al regiunii Bra-*

din gloria trecutului, se va îmbogăți în anii următori cu un șir de întreprinderi ce vor consolida hotărîtor structura industrială a orașului și județului, infuzîndu-i propulsiile tehnicii celei mai moderne. Se pornise de-acum la organizarea șantierului pentru noul complex de industrializare a lemnului. Se pregătea formarea șantierului — proiectarea și documenta-

(continuare în pag. 10)

Perspectivă constănțea-nă: spitalul unificat

șov. *Nu v-a fost dificilă reacomodarea?*

— Da și nu. Da, pentru că, vă mărturisesc, saltul — industrial, tehnologic — intervenit în răstimp în industria ușoară mi-a impus aproape o recalificare. Nu, pentru că munca de activistă mi-a dat un ascendent în munca cu oamenii. Am învățat, printre altele, că, înconjurată de numeroase probleme, trebuie să știi s-o alegi pe cea «cheie», esențială, fără a le pierde din vedere pe celelalte; că această «cheie» găsită și rezolvată, celelalte se urmează firesc, ca în orice construcție logică.

— *Principiu sau înțelepciune de conducere, cum s-o numesc?*

— Cum vreți!

— *Ar fi interesant de cunoscut aplicațiile sale.*

— Sîntem abia la început. Adică, copleșiți de proiecte, planuri etc. Avem un volum foarte mare de investiții. Deja în construcție, filatura de fire cardate se va termina încă anul acesta, la fel și modernizarea filaturii de bumbac. Anul viitor va fi un an și mai bogat; dar și foarte greu. Vom începe construcția unei noi fabrici, care va adăuga pieței încă 2,5 milioane mp de covoare plușate.

— *O veste foarte îmbucurătoare pentru cumpărătoare. Există o cerere foarte mare, simptomatică, de covoare.*

— Un dublu simptom: al unui grad de civilizație sporit, dar și al unei puteri de cumpărare crescute a populației noastre. Pentru că dacă nu ar fi puterea economică...

țiile fiind încheiate — pentru o mare uzină de utilaje destinate industriei de materiale de construcții și refractare, care va da anual economiei 16 000 tone de utilaje. Iar pentru anii ce vin se prevede amplasarea în această zonă a unor fabrici de acumulatori, de produse ceramice, de sticlărie de menaj, de elemente prefabricate din beton. Și este numai unul dintre exemplele ce s-ar putea culege de pe întreg cuprinsul țării!

E vorba însă, în cifrele aparent aride ale noului cincinal,

Era electronicii în plin avînt: centrul de calcul electronic de la Uzinele de tractoare din Brașov

nu numai de construcții, oțel și automatizare, nu numai de cele 1100 de noi obiective și capacități industriale ce se vor ridica de-a lungul și de-a latul țării, nu numai de dezvoltarea agriculturii (a cărei producție va crește și ea cu circa 28—31 la sută, pe fundalul unei tot mai accelerate inoculări cu mijloace tehnice moderne), ci și de acel țel suprem al tuturor planurilor de propășire a României socialiste elaborate de partid — îmbunătățirea continuă a traiului cetățenilor.

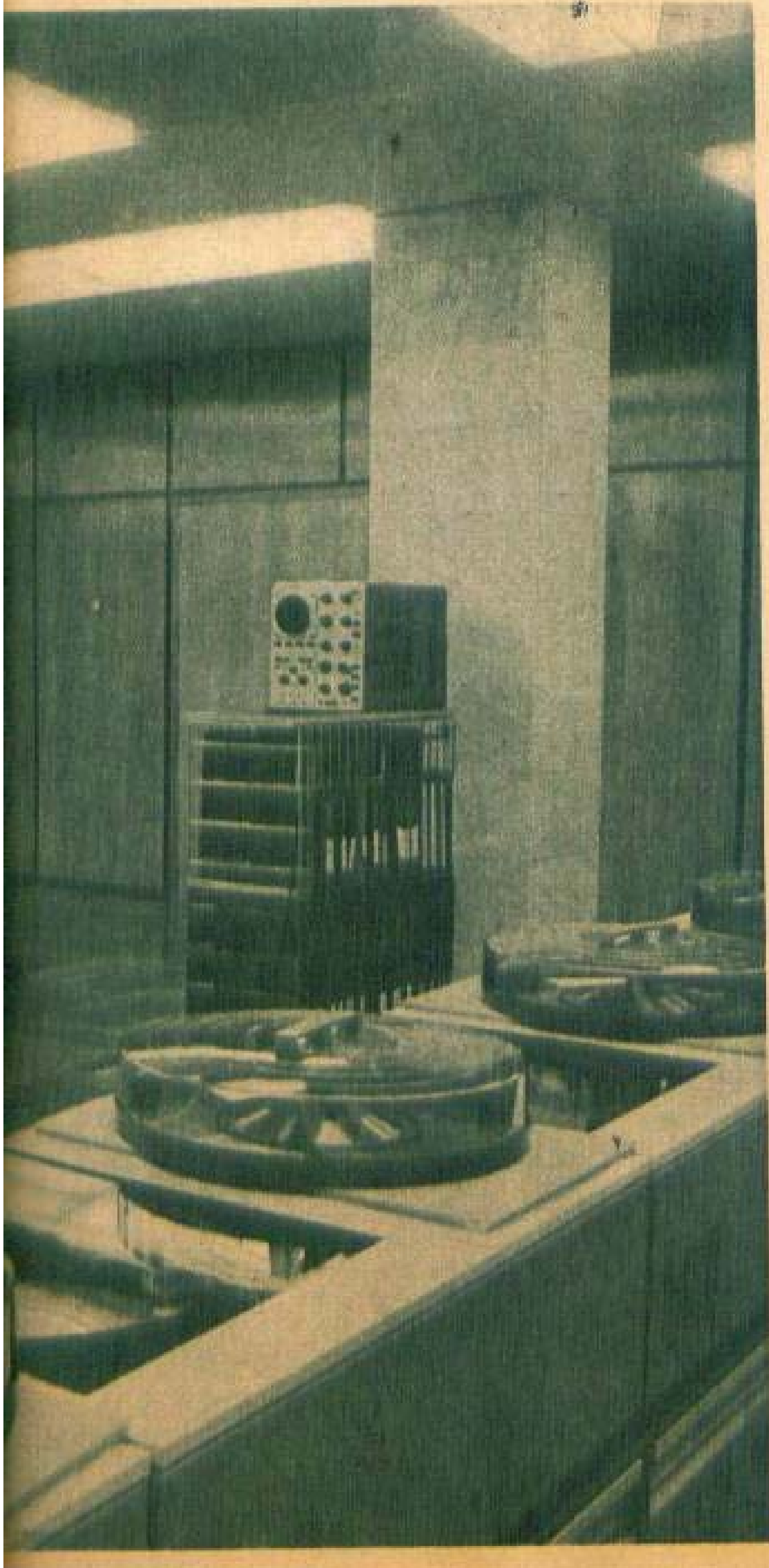

anuar feminin

1970

Prof. dr. MARCELA PITIȘ a primit înalta distincție: «Meritul sanitar».

— *O distincție e o recunoaștere, iar recunoașterea acoperă de fapt o perioadă trecută...*

— Și totuși anul acesta îl socotesc foarte important. E adevărat, mai plin

în evenimente a fost '69 — s-a înființat Academia de științe medicale, am fost aleasă membră în prezidiul ei, a început și în institutul nostru acțiunea unei organizări științifice noi. Dar, repet, acest an îl socotesc de fapt important, pentru că este primul an în care cotitura începe să se resimtă.

— *Pentru dv, ce a însemnat 1970? Care au fost bucuriile lui?*

— Să vă spun sincer? Trăind în clocotul evenimentelor, în freamătul lor nu am avut răgazul să le adun, să le pun pe coloană. Bineînțeles, «Meritul sanitar» mă onorează; mă și obligă. Mă străduiesc să găsesc calea cea mai potrivită răspunderii pe care o am.

— *Sînteți director adjunct al Institutului de endocrinologie.*

— Cercetarea științifică a institutului nostru a

Era electronicii în plin avînt: centrul de calcul electronic de la Uzinele de tractoare din Brașov

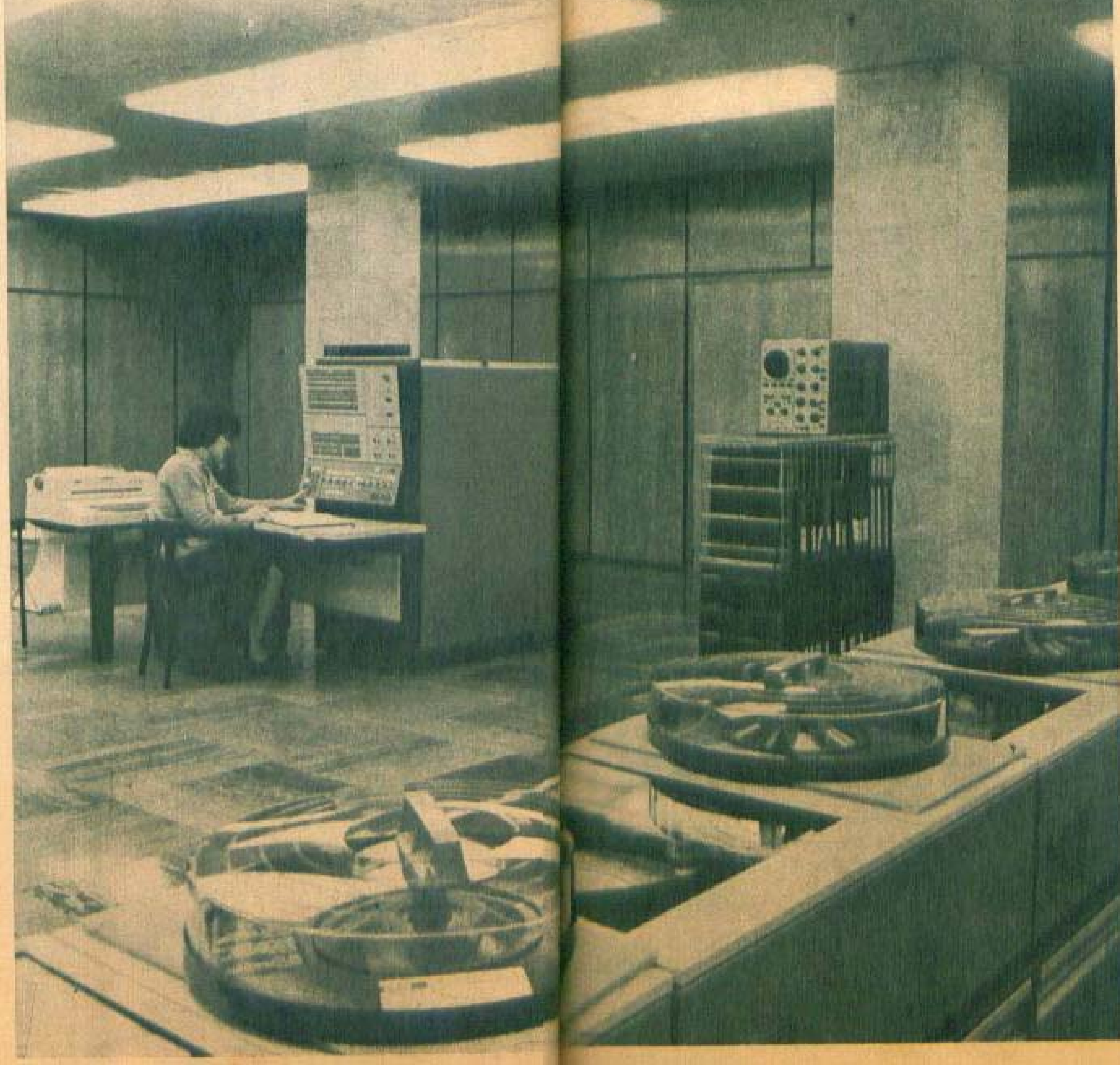

Şi în acest domeniu, contururile viitorului încep să se prefigureze pe orizonturile tuturor oraşelor şi satelor noastre.

Undeva, pe un cîmp, la marginea Craiovei de azi, în locul numit din vechime Craioviţa, aceiaşi topometri vestitori de nou trasează în aceste zile contururile unui nou cartier-gigant al oraşului devenit în ultimii ani un autentic simbol al reînnoirii, al regenerării sub zodia optimistă a socialismului. Iar asemenea impetuoase accelerări arhitectonice şi urbanistice vor preface, în noua etapă de dezvoltare a ţării, aproape toate aşezările româneşti.

Fireşte, n-am putut contura, în succinta noastră prefaţă, decît un tablou inevitabil parţial al marilor transformări şi înnoiri ce vor configura chipul României anului 1975. Ceea ce este cu desăvîrşire cert e că oriunde îţi vei arunca privirea, de la un capăt la altul al ţării, vei întîlni pasiunea profund umană a ctitoriei noului, pasiune devenită numitorul comun al existenţei noastre din ultimele decenii, identificîndu-se cu însăşi efigia strălucită prin care România socialistă s-a impus contemporaneităţii.

anuar feminin

1970

fost orientată mai mult spre problemele majore — patologia prioritară cu predominanţe aplicative.

— *Dar personal, ca om de ştiinţă, ca savant?*

— De obicei nu-mi schimb problemele de cercetare de la un an la altul. Sînt aceleaşi, începute încă sub îndrumarea prof. Parhon, acum 30 şi ceva de ani: rolul hormonilor în procesul de creştere, în metabolismul mineral, deci probleme de biologie a vîrstelor. Sînt o încăpăţînată, nu renunţ la ele...

•

Deputata SUZANA GALPAL, preşedinta Comitetului femeilor din judeţul Mureş, neobosită activistă a mişcării de femei, a avut un important rol în organizarea acţiunilor de ajutorare a sinistraţilor în perioada inundaţiilor.

— *Care a fost, pentru dv., momentul cel mai important, emoţionant şi răscolitor al anului 1970?*

— Mi s-a săpat în memorie imaginea măreţiei oamenilor în luptă cu na-

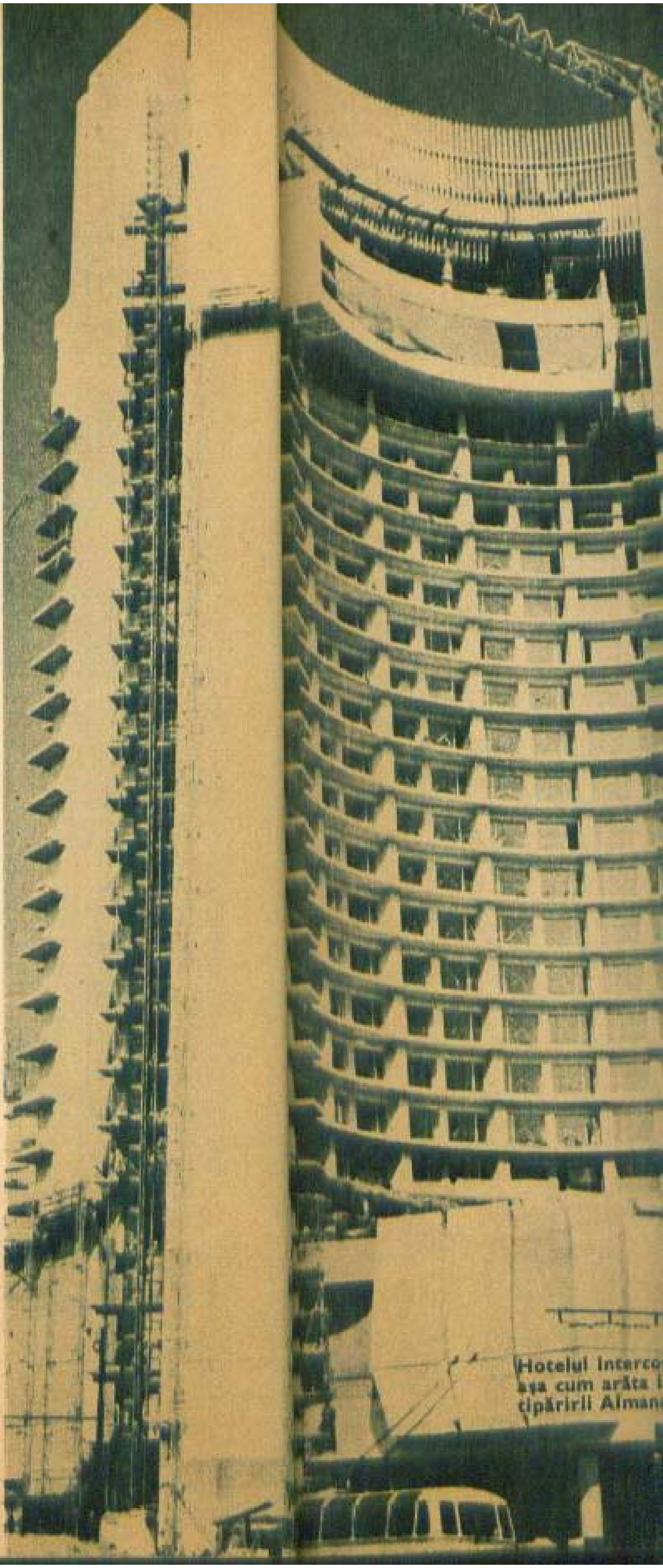

Hotelul Interco[...] aşa cum arăta î[...] tipăririi Alman[...]

tura dezlănțuită; am trăit clipe de spaimă, de durere, am trăit ore de lacrimi și ore de bucurie pentru primejdia trecută, ore de reconstrucție optimistă. Au fost zile de examen, de verificare a voinței, a curajului, a generozității și omeniei. Atunci am probat ceea ce prin rațiune și educație numeam simțul datoriei; ceea ce am făcut noi, femeile, era mult mai mult decît datorie. Uitam să mîncăm sau să dormim, stăteam cîte 12 ore la centrul de colectare sau porneam cu mașinile în județ la Tîrnăveni sau la Sighișoara, la Luduș sau Reghin să vedem la fața locului cu ce pot fi ajutați oamenii. Revăd și acum echipele de femei curățind nămolul sau îngrijind copiii familiilor sinistrate; revăd crisparea și oboseala pe fața lor. Nu aveam timp să ne gîndim la noi, ci numai la ceilalți. Mă simțeam răspunzătoare personal, ca și cum de mine ar fi depins soarta lor. Dar fiecare dintre noi a trăit individual tensiunea răspunderii colective în acele momente, fiecare s-a identificat cu ceilalți.

•

RADU P. MARIOARA a primit, la capătul unei prestigioase și pasionante cariere pedagogice, titlul de «Educatoare emerită», prima, deocamdată, în țară distinsă cu această calitate.

— E o distincție care vă situează pe o anume treaptă de prețuire în ierarhia,

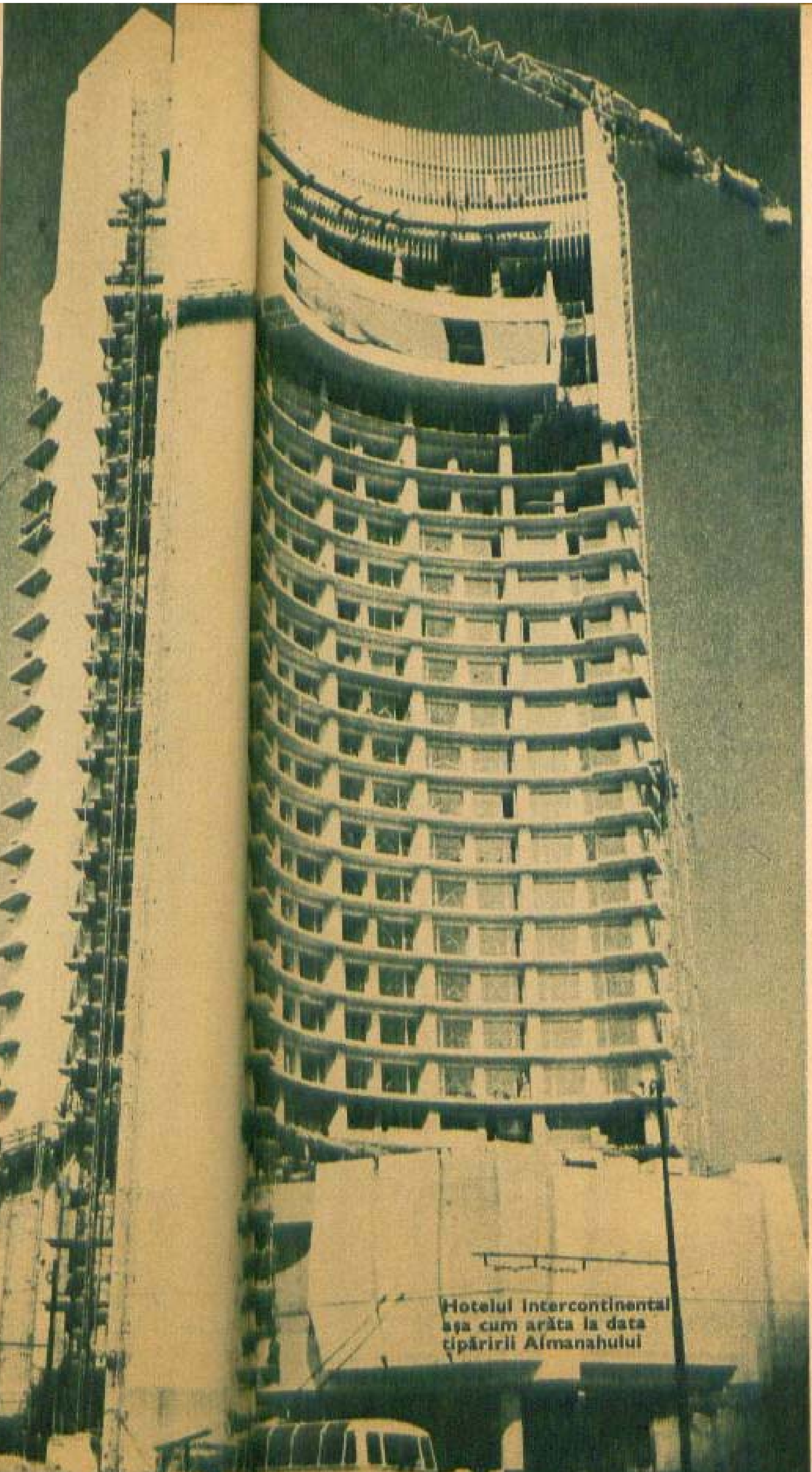

Hotelul Intercontinental așa cum arăta la data tipăririi Almanahului

anuar feminin

1970

pedagogică. Cîți ani în învățămînt ați străbătut pentru a ajunge aici?

— Aproape 40.

— A fost o predilecție care v-a îndreptat spre nobila profesiune?

— Fac parte dintr-o familie numeroasă, sîntem 10 frați. Poate talentele înnăscute de educatoare ale mamei mele, un excelent pedagog autodidact, m-au influențat. De fapt, visul meu era să devin profesoară de istorie. Dar posibilitățile...

— Regretați?

— Dimpotrivă. Am avut în viața mea de educatoare mulțumiri pe care le-aș dori oricărui pedagog.

— Mi s-a spus că părinți a căror educatoare ați fost vă caută pentru a vă încredința educația copiilor lor, chiar dacă locuiesc în partea opusă a Constanței față de grădinița nr. 3, la care funcționați.

— La care am funcționat. De la 1 septembrie am ieșit la pensie.

— Felicitări! A fost deci un an plin.

— Și încă cum! Probabil că nu voi uita niciodată că în acest ultim

În aceste pagini, narează episoade din viața lor patru ilegaliste ale căror destine s-au împletit strîns cu viața și activitatea partidului comunist, care a condus cu succes lupta de transformare revoluționară a României. «Era în anul...» Spațiul istoric este fixat din nevoia lăuntrică de a-și ra-

la 16 ani în comitetul de grevă

«Era în vara lui 1934. Pe atunci lucram la «Belga-Română» din Cluj, o întreprindere textilă cu capital străin, după cum o arată și numele. Primeam o leafă de mizerie, totuși îmi era mai ușor decît altora! Aveam 16 ani și încă nu purtam grija întreținerii unei familii. Vedeam însă zilnic cum se zbăteau celelalte muncitoare, mai ales văduvele cu copii, mamele singure. Și în aceste condiții patronii afișaseră o nouă

de ILEANA MĂGURĂ

porta destinul la epocă, de a-l desena pe fundalul ei social, de a explica ce a dat sens existenței lor. Au trăit adesea momente dramatice, au trecut prin situații ce par ieșite din canavaua unui roman, dar au rezistat tuturor încercărilor, sorbind tărie din credința în partid.

reducere de salarii. Contract colectiv nu exista, în sindicat doar o parte dintre muncitoare erau înscrise... Greva a fost pentru dînșii o adevărată surpriză».

Printre inițiatori se afla și Viorica Moisescu, fata de 16 ani, care îndemnase pe țesătoare să oprească mașinile, să protesteze .

«Nu mi-am închipuit că va fi o acțiune atît de puternică. Unul după altul războaiele au încetat să bată. Muncitoarele din întreaga fabrică — sindicaliste sau nu — au ieșit în curte. Acolo s-a trecut imediat la formarea unui comitet de grevă și la stabilirea revendicărilor noastre. M-au ales și pe mine.»

— Atît de tînără?

— Probabil nu s-au gîndit la vîrstă. Eram utecistă și membră în sindicat de doi ani. Grevă, revoluție mi-au fost noțiuni cunoscute din fragedă copilărie. Se știa că provin dintr-o

anuar feminin

1970

an de profesiune am avut parte de o clipă în care mi-a fost dat să retrăiesc întreaga mea viață. Cîtă bucurie și emoție am avut atunci, la solemnitatea decernării, cînd însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu a ciocnit cu mine, apreciindu-mi munca și activitatea.

•

Lui CARMEN PETRA BASACOPOL anul 1970 i-a adus bucuria a trei prime audiții: Concertul al II-lea pentru vioară și orchestră, solist Ștefan Ruha; o cantată, «Un cîntec

despre jertfă și lumină», pe versuri de Mariana Dumitrescu, și «Primăvara», un poem pentru soprană, clarinet și pian, pe versurile aceleiași poete, prietenă apropiată a muzicienei.

— *Vă mărturisesc, pentru mine o femeie-compozitor rămîne o excepție.*

— De ce? Myriam Marbé este o cunoscută autoare de piese simfonice și muzică de cameră. Mansi Barberis a compus opera «Apus de soare» după Delavrancea; pe Hilda Je-

era în anul...

de ILEANA MĂGURĂ

În aceste pagini, narează episoade din viaţa lor patru ilegaliste ale căror destine s-au împletit strîns cu viaţa şi activitatea partidului comunist, care a condus cu succes lupta de transformare revoluţionară a României. «Era în anul...» Spaţiul istoric este fixat din nevoia lăuntrică de a-şi raporta destinul la epocă, de a-l desena pe fundalul ei social, de a explica ce a dat sens existenţei lor. Au trăit adesea momente dramatice, au trecut prin situaţii ce par ieşite din canavaua unui roman, dar au rezistat tuturor încercărilor, sorbind tărie din credinţa în partid.

rea nu mai trebuie să v-o recomand...

— *La ce vîrstă ați scris prima compoziție?*

— La 5 ani.

— *Iar prima audiție a avut loc...?*

— Prin 1953, eram încă studentă. O sonată pentru violoncel, sau mi se pare că a fost întîi un rondo pentru pian cîntat la Berlin, în 1951, cu ocazia Festivalului mondial al tineretului și studenților.

— *Faceți deci parte din acele tinere speranțe care n-au dezmințit «promisiunile?»*

— Am scris, am compus muzică de cameră, muzică simfonică, sonate, sonatine, o suită «impresii din Muzeul satului», cîntată mult în străinătate; în 1961, am fost distinsă cu o diplomă de onoare la Mannheim, pentru o sonată pentru flaut și pian.

— *Apropo de genuri muzicale, sînteți autoarea unui balet, «Fata cu mască?»*

— E pentru prima dată cînd încerc muzica scenică. E un balet într-un act, pe un libret de N. Coman. O temă din dramaturgia psihologică modernă, dificil de narat. Pe scurt: «masca» este alter ego-ul pe care-l visează și-l dorește, dar pe care încă nu și-l cunoaște o tînără fată din zilele noastre.

— *Trebuia să fie, dacă nu mă înșel, a patra dv. premieră muzicală din acest an?*

— Opera din Cluj trebuia, dar probabil o va pune mai tîrziu în scenă. Deocamdată se pare că televiziunea i-o va lua înainte.

familie de muncitori revoluționari. Tata luase parte la conducerea luptelor din Valea Mureșului. La noi în casă se țineau ședințe și se cînta «Internaționala». Mama fusese țesătoare și muncitoarele mai în vîrstă o cunoșteau. Mătușile, sora mea lucrau și ele tot la «Belga-Română»... Mă simțeam măgulită de încrederea ce-mi fusese acordată, dar totodată încercam pentru prima oară sentimentul unei răspunderi deosebite. «Cum să se desfășoare greva?» era întrebarea. Inițial, comitetul hotărîse să ocupăm fabrica. Ne-au scos afară poliția și jandarmeria. Cînd au început să lovească în dreapta și-n stînga, s-a creat un moment de derută și panică. Agenții căutau să aresteze comitetul. M-au înșfăcat și pe mine. În clipa aceea s-au apropiat surorile mamei. Au început să strige «De ce lăsați s-o aresteze? Săriți pe ei!» Dintr-o dată femeile și-au revenit și, prinzînd curaj, m-au smuls din mîinile gardienilor...

— Cum s-a încheiat greva?

— Prin semnarea unui contract colectiv. Dar după trei săptămîni de rezistență. Ca să ne susțină, Ajutorul muncitoresc a colectat bani și alimente. S-a improvizat o cantină. Altădată și noi am sprijinit pe alții; pe ceferiști în 1933, pe muncitorii de la «Dermata». Rezultatul politic al grevei noastre a fost creșterea conștiinței muncitorești. Multe dintre femeile care pînă atunci au stat în expectativă s-au înscris în sindicat, iar dintre sindicaliste unele au intrat în partidul comunist și în U.T.C. Pentru mine, cele trei săptă-

Moment de la greva care a avut loc în 1939 la Fabrica «România»

mîni au fost, de asemenea, pline de învățăminte. Poate tocmai de aceea am fost cooptată în comitetul regional al U.T.C.

De atunci, întreaga viață a Vioricăi Moisescu s-a împletit cu lupta partidului. În 1940 a fost secretara Comitetului de partid al Sectorului II Negru din Capitală. Implicată în procesul comuniștilor de la «Malaxa», în vara lui 1943 a fost condamnată la moarte. Fiind gravidă, pedeapsa n-a fost executată. O situație asemănătoare cu a Ecaterinei Vereș. A născut o fetiță în închisoarea Văcărești. La eliberare, Elena avea zece luni. Mama și-a reluat activitatea. Muncea pe linie sindicală. Și învăța. Ca atîtea alte femei! A absolvit liceul, apoi Academia de studii economice...

Acum e pensionară. Și bunică. O nouă generație a preluat ștafeta.

„să facem ceva pentru femeile din cartier“

Din Șoseaua Iancului dăm în Georgescu Dridu. O uliță rămasă din Bucureștiul de altădată, cu căsuțe mărunte, cu

anuar feminin 1970

ALA JALEA POPA a fost distinsă de juriul celei de-a II-a Bienale internaționale de grafică de la Florența cu o medalie de aur pentru gravura «Piatra prețioasă».

— *Pentru cititoare să încerc să descriu tabloul — atît cît se poate descrie o operă: un diamant îngropat în pămînt, ale cărui iradieri reușesc să străbată straturile suprapuse.*

— Da, aparent este vorba de asta. Am gîndit însă mai departe: aveam în intenție ideea VALORII ascunse, ce străbate peste straturile de mediocritate cînd știi s-o găsești.

— *Metafora mi se pare plină de sensuri într-o vreme cînd asistăm la o adevărată «bursă» de valori autentice și nonautentice. Cum ați primit hotărîrea juriului de la Florența?*

— Sincer? Primul lucru la care m-am gîndit a fost acela că acolo, în Palazzo Vecchio (unde a avut loc solemnitatea decernării), a răsunat numele meu, că Florența, oraș iubit de mine, m-a apreciat. Nu o luați drept orgoliu, ci ca o bucurie, o mare bucurie.

— *De ce ați ales gravura?*

— Cred că mă pot ex-

Moment de la greva care a avut loc în 1939 la Fabrica «România»

Demonstrația de 1 Mai 1935 la Reșița

iarbă crescută printre pietre de pavaj, cu cișmele la colțuri.

— Aici, la numărul 3, a fost sediul Asociației pentru protecția mamei și copilului din Sectorul II Negru. Iar peste drum, casa părintească.

Ghidul, o femeie cu mers greoi, căruntă, este chiar fosta președintă, Gherghina Stanciu.

— Știați că asociația este condusă de partidul comunist?

— Cum să nu știu? Nu eram comunistă, dar simpatizam cu ideile partidului.

— Ați putea să ne povestiți cum a luat ființă această asociație, aici, în cartier?

— Unul dintre tovarășii ce ne vizitau (din 1928 țineam casa la dispoziția partidului) a venit cu doctorița Herta Theodorescu. Îmi spune: «Uite, dragă prietenă, să facem ceva pentru femeile din cartier. Pentru început, să chemăm cîteva mame cu copii mici. Să stăm de vorbă cu ele.»

Doctorița le-a cucerit prin simplitate și bunătate. A dat consultații gratuite, rețete. Veneau femeile singure s-o caute. Atunci s-a pus problema să deschidem un sediu. Peste drum fusese o cafenea. Am închiriat sala. Nu mai țin minte cum am făcut rost de bănci și de mese. Cred că am dat un bal la «Picollo» sau «Oțoțop». Așa se obișnuia cînd era nevoie de fonduri. La sediu se țineau conferințe pe teme sanitare; copiii primeau meditații, funcționa și un curs de alfabetizare. Ne ajutau studentele și intelectualele comuniste. Agentul Gușă a prins despre ce este vorba. A început s-o amenințe pe proprietăreasă. De frică, femeia ne-a cerut să ne mutăm. Am schimbat vreo trei sedii. Șicanele se țineau lanț. La sfîrșitul anului 1935, asociația a fost interzisă. Lupta

anuar feminin

1970

prima cel mai bine în și prin ea. Sînt o romantică, în aceeași măsură în care mă socotesc și o lucidă. Or, azi, arta este mai mult ca oricînd rezultatul unei elaborări, al unei concluzii. Sîntem atît de însetați de adevăratele valori poate și pentru că ne pîndesc pseudovalorile.

•

MARIA SCHÖPP la 55 de ani, după zeci de ani de muncă la Uzinele textile din Cisnădie, a primit anul acesta actul de atestare a dreptului la odihnă:

— *Sînteți mulțumită, pensia vă e suficientă?*

— Ajunge, maică, sănătate să am. Și putere.

— *Păi, acum nu vă odihniți?*

— Parcă pot? Am copii, nepoți...

— *Asta-i soarta bunicelor!*

— Nu numai asta, chiar dacă n-aș avea o familie numeroasă, tot n-aș putea sta. Îmi place să muncesc, să trebăluiesc, să fie totul în ordine; chiar și după masă, cînd toți se odihnesc, eu tot «hăclănesc» cîte-o jachețică pentru nepoței!

noastră n-a încetat însă. Împreună cu Herta Pătrășcanu și Elena Simionescu am înregistrat la tribunal Asociația «Ocrotirea». Altă firmă, aceleași scopuri. Colaboram și cu Ella Negruzzi, consilier comunal la primăria sectorului. De altfel mi-a fost apărător la proces. Sub patronajul ei, am organizat un stand pentru vînzarea obiectelor lucrate de comuniștii din închisori. Mai tîrziu, aveam să cunosc personal temnițele și lagărele...

Femeile din Valea Ghimeșului

Există o carte densă despre răscoala țăranilor din Valea Ghimeșului. Cu multe pagini elogioase la adresa femeilor, cu sublinieri asupra rolului jucat de ele în pregătirea și desfășurarea răscoalei. O carte pe care am citit-o cu patima istoricului. Numele Ilenei Hovanyi Bosin nu figurează în ea. N-a fost în comitetul de acțiune al femeilor ca Rozalia Demeter, țăranca din Ghimeș-Făget, sau Maria Szabó, învățătoarea din Lunca de Mijloc. Dar a fost, în 1934, instructor al Comitetului regional de partid Brașov. Și a contribuit la pregătirea răscoalei.

«Îmi amintesc de niște case răsfirate pe dealuri. Un muncitor forestier m-a condus la una din ele. Era plină pînă la

anuar feminin

1970

— *De fabrică, de colegele de muncă vă amintiți des?*

— Cum de nu, cînd ne vedem parcă am fi surori, atîtea avem să ne spunem. Cînd am plecat din fabrică, mi-au urat «viață lungă, că bucuriile or să vină.»

— *Și au venit?*

— Dacă știi să și le chemi, vin ele, nu-i așa?

•

CORNELIA PETRUȘCA — Campionatele de la Bolzano (Italia) i-au adus titlul de triplă campioană mondială la popice: primul loc pe echipe, primul loc la perechi, primul loc la individual. În total, 3 medalii de aur.

— *Pentru noi, profanii, popicele rămîn, oarecum, un sport diletant, nu de performanță.*

— De ce? După fotbal sîntem primii.

— *În ce sens?*

— Al medaliilor, al meciurilor internaționale disputate, ca număr și ca prezentare.

— *Sînteți sincer atrasă de popice?*

Demonstrația de 1 Mai 1935 la Reșița

anuar feminin

1970

— Foarte mult. Îmi dau multe satisfacții, de afirmare individuală; în 1966 am obținut primul loc pe echipe, în 1968 la fel, în Austria, la Linz.

— *După dv., este un sport feminin? Nu e un joc de forță și rezistență fizică?*

— E o părere greșită. Mai mult decît forță îți trebuie simț de orientare, tactică și judecată. Cei care joacă cu forța, fără cap, nu au șanse.

— *Proiecte?*

— Un mic popicar...

— *Felicitări! Și cariera sportivă?*

— Nu renunț. Voi continua antrenamentele pentru campionatele din 1972. Nu vreau să pierd ce-am cîștigat.

•

DOBRIȚA DIMA... Această femeie între două vîrste este de 20 de ani președinta cooperativei agricole din Platoneștii Săvenilor din Ialomița. O unitate economică multimilionară, multilateral dezvoltată.

— *Spuneți-ne, tovarășa Dobrița Dima, cum apreciați anul 1970?*

— Pentru noi a fost anul care ne-a dat cele mai mari bătăi de cap cu in-

refuz cu bărbați și femei. Au vorbit despre necazurile lor. Majoritatea întreprinderilor forestiere nu mai lucrau încă din 1929. Cărăușiile stagnaseră. Pămîntul sărăcăcios dădea puține roade. Împrumutaseră bani de la bănci și nu aveau cu ce-și plăti datoriile. Iar dobînzile urcau vertiginos. Și dările erau mari. Perceptorul nu voia să știe dacă au sau nu. Punea sechestru. Scotea din case orice: plug, haine și perna de sub cap. Exista așadar o stare de spirit revoluționară. Existau celule de partid. Sindicate ale muncitorilor forestieri. Organizații ale Madosz-ului. Români și ceangăi luptau uniți. Toată Valea s-a ridicat în aceeași zi. Oamenii se îndreptau spre primărie cu topoare și țapini».

Restul îl știu din carte. Și cartea din documentele de arhivă. Femeile l-au silit pe agentul fiscal să înapoieze lucrurile. Au sosit jandarmii. Primele focuri s-au tras în aer. Femeile s-au așezat în fața puștilor. «Aici să trageți», au strigat,bătîndu-se cu pumnii în piept. Pînă să primească ordinul, țăranii i-au dezarmat pe soldați.

Documentele notează printre conducătorii direcți ai răscoalei pe Petre Nagy, Rozalia D. Olteanu, Gheorghe Cojocaru, Ghina, nevasta lui Suciu, născută Olteanu, Anna Santha Peter și alții. Un episod din marile lupte sociale conduse de partid.

Jurămîntul din celula lui Ștefu

Pe perete o fotografie cunoscută. Pompiliu Ștefu. În jurul tabloului și lîngă el, pe o măsuță, flori proaspete. Îți sugerează un sanctuar. O prezență stăruitoare a durerii. Sîntem în casa

Ecaterina și Pompiliu Ștefu împreună cu fratele lui

Ecaterinei Ştefu, soţia eroului antifascist. Pe chipul ei citeşti urmele unei frumuseţi trecute. În schimb, al lui nu va îmbătrîni niciodată. Şi-i va aduce mereu aminte de tinereţe, de dragostea lor.

Iubea în el omul deosebit, muncitorul cult şi tovarăşul de idei. L-a înţeles şi ajutat. A intrat în mişcare; ducea manifeste şi anunţa întîlniri. Copia împreună cu el comunicatele aliaţilor. Veştile transmise de radio Moscova şi Londra. Erau printre acei puţini care aveau aparate. Toate acestea pînă la 24 februarie 1942.

«În ziua aceea, Pompiliu a venit agitat, necăjit: «Mohănescu a căzut,ştii? L-au maltratat groaznic...» Am ars manifestele. Dimineaţa s-a dus la serviciu. Lucra la Imprimeria statului. S-a întors pe la prînz, escortat de agenţi. Ne-au făcut percheziţie. Au tăiat pernele, salteaua, au răvăşit dulapul, au întors totul pe dos, dar n-au găsit nimic suspect. Totuşi ne-au ridicat...»

Îşi şterge lacrimile. Priveşte în gol. Încerc să n-o tulbur cu întrebările. Şi aşa îi este greu să povestească.

«Ne-au dus la Prefectură. Nu ştiam cînd e zi şi cînd e noapte. Eram interogată la orice oră aveau chef. Mă izbeau cu capul de pereţi, mă loveau cu picioarele în burtă. Santinela se minuna cum de mai rezist. Era un om în vîrstă. «Ce ţi-a trebuit politică? îmi zicea. Nu vezi! O să te omoare!» I-am spus de ce ne-au arestat. «Da, războiul nu-i bun — a remarcat el. Pier atîţia tineri!» L-am implorat într-o seară să mă lase doar cîteva minute în celula lui Pompiliu. S-a învoit. Deşi îşi punea propria viaţă în pericol.

Mi s-a strîns inima cînd l-am văzut pe soţul meu. Avea părul smuls, tălpile umflate.

— Ai făcut mărturisiri, Kati?

— Nu!

— Nici eu! Iartă-mă, m-am îndoit de tine. Credeam că n-o să rezişti.

Trecea controlul. M-am vîrît sub pat. Pompiliu fuma la vizetă. Am mai stat puţin. M-a sfătuit să nu schimb declaraţia anterioară, să susţin că nu ştiu nimic. Am jurat împreună să nu trădăm pe nimeni.

După vreo 9 zile mi-au dat drumul. Pe el l-au dus la Malmaison. Apoi la Jilava. L-am văzut ultima oară ferecat în lanţuri. Mi-a comunicat sentinţa: condamnat la moarte pentru tipărire şi răspîndire de manifeste. Speram totuşi să-i fie comutată pedeapsa în închisoare pe viaţă. Partidul m-a ajutat să-i angajez avocaţi. O să treacă un an, doi — îmi ziceam — şi fascismul va fi învins. Va suna ceasul libertăţii. A sunat, dar nu şi pentru el. Într-o duminică, la sfîrşitul lui martie 1942, m-am dus la Jilava să-i duc un pachet cu alimente. Mă însoţeau Tănăsescu, Vongulescu, foştii lui tovarăşi de muncă. Venise şi Dida Mohănescu la soţul ei. Pe bărbaţi i-au oprit la barieră. Pe noi ne-au primit în cancelarie. Plutonierul mă tot întreba dacă sînt bolnavă, dacă am copii. Şi răsfoia registrul. Nu-l găsea pe Ştefu. I-am spus numărul celulei. Între timp a intrat soldatul cu o legătură: paltonul, căciula, ceasul, verigheta lui Pompiliu. — L-aţi omorît! am strigat. Nu ştiu ce a mai fost. M-am trezit în curte. Oamenii mă frecau cu zăpadă.

L-au împuşcat în sîmbăta paştelui. Avea 31 de ani. Eram nebună de durere. M-am aşezat pe şină şi am zis că nu mai merg acasă... Dar, uite, am supravieţuit!»

* * *

LUPTA A FOST GREA, UNEORI DUREROASĂ. DAR NU ÎN ZADAR! PARTIDUL, ÎNTEMEIAT PE PRINCIPII DE DREPTATE SI ECHITATE SOCIALĂ, LUMINAT PRIN CONŞTIINŢĂ, ESTE RECUNOSCUT AZI CONDUCĂTOR AL SOCIETĂŢII NOASTRE. CUPRINZÎND MASELE, IDEILE SALE AU DEVENIT O FORŢĂ!

magazinarea recoltelor. Cîmpul, lucrat de noi după meşteşugul ştiinţei, a produs ca niciodată. La grîu şi la porumb, la floarea-soarelui şi la legume. Trei sute de vagoane depăşiri de recoltă. Sau, altfel spus, un venit suplimentar de aproape două milioane de lei.

— *Sigur, ca preşedintă a unităţii, încercaţi o mare bucurie cunoscînd cifrele bilanţiere. Ce a însemnat pentru sat aceste excepţionale rezultate ale cooperativei?*

— Pentru sat au însemnat multe!... Mai întîi că şi în ultima casă s-a aprins becul electric, că am început lucrările de aducere prin conductă a apei potabile. Au fost zidite şi refăcute foarte multe case; gardurile de ciment sînt aproape dintr-o parte în alta a satului. Şi, ceea ce nu pot omite, realizările sau retribuţia, nu ştiu care mai mult, au convins vreo douăzeci de părinţi să-şi oprească aici, în sat, copiii.

— *Dar pentru cooperativă?*

— În primul rînd că am putut iriga vreo două sute cincizeci de hectare în plus decît ne planificasem. Am cumpărat cu trei vagoane de îngrăşăminte mai mult decît ne propusesem. Şi una şi cealaltă dintre înfăptuiri vor fi piloni de bază în îndeplinirea planului de producţie pe 1971.

— *Dar pentru dv.?*

— Ooo, pentru mine a însemnat ceva, ceva mai mult pe plan sentimental. Punînd alăturea realizările şi munca mea pe 365 de zile, m-am convins că încă n-am obosit...

anuar feminin 1970

Critica teatrală a consemnat anul acesta rolul de mare succes al VALERIEI SECIU în piesa lui Everac «Camera de alături».

— Regizorul Cojar a întrezărit în mine şi altceva decît ingenua sensibilă. Mira este puţin cinică, puţin cochetă, foarte realistă, cu picioarele pe pămînt. Şi Berechet m-a văzut într-o lumină nouă (aşa cum mă văzuse la început şi Horia Popescu), distribuindu-mă în comedia «Prima piesă a lui Fanny». Interpretez rolul unei fete care vrea să împingă viaţa înainte cu o candoare nemaipomenită, devenind un fel de sufragetă.

— Cred că ar trebui să vorbim şi de apariţiile dv. în telescenă.

— De televiziune sînt legată afectiv. Înainte de a avea succes pe scena Naţionalului am avut pe micul ecran.

— Visaţi un anumit rol?

— Nu, doamne fereşte! Am văzut multe roluri ratate de actori care şi le-au dorit o viaţă întreagă. Aşa că mi-e şi frică! Un rol neprevăzut e mai interesant; îţi declanşează alte disponibilităţi.

— Ce vă doriţi în 1971?

— Ca spectacolele în care joc («Regele Lear» şi «Cui îi e frică de Virginia Woolf») să aibă succes!

BĂTĂLIA ÎN CARE NUMELE rom

Memoria omenească are o lege inexorabilă. Numele ei este simplu: uitarea. Dar, ca orice lege, cunoaşte şi excepţii.

Poate ar fi firesc ca, odată cu treptata îndepărtare în timp, conturul evenimentelor şi faptelor legate de catastrofalele inundaţii din mai–iunie 1970 să înceapă a se estompa. Poate ar fi fost firesc ca, pe măsură ce zgomotul infernal al puhoaielor turbate dispare din auz, pe măsură ce asfaltul străzilor şi zidurile caselor s-au uscat, pe măsură ce case noi şi cochete, uneori mai frumoase decît cele dinainte, au luat locul clădirilor distruse de diluviu, pe măsură ce viaţa în ansamblul ei a revenit în matca normală, totul să ni se

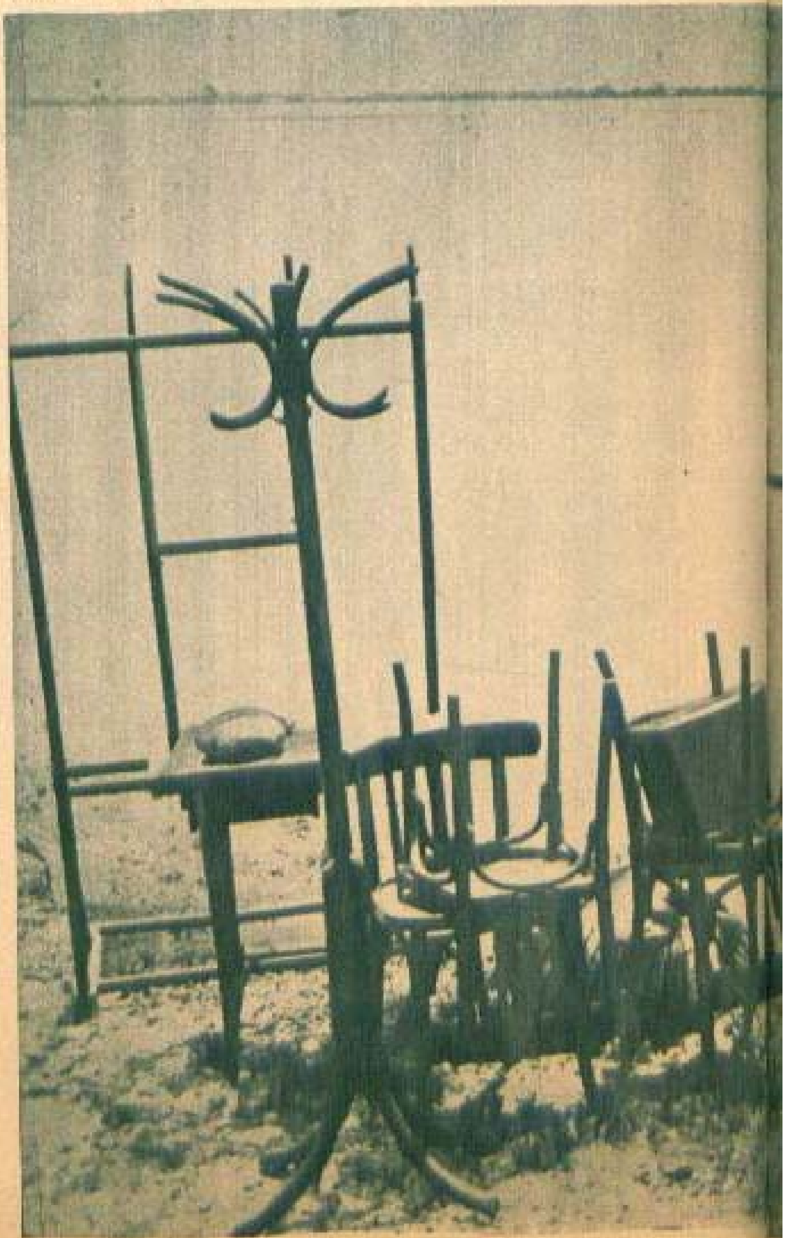

PROPRIU AL EROISMULUI A DEVENIT

ânia

de **VICTOR BÎRLĂDEANU**

pară un coșmar, o halucinație de o noapte, pe care s-o îngropăm, ca pe orice halucinație, sub lespedea binefăcătoare a uitării. Poate...

Istoria însă a înzestrat poporul nostru cu un dar de nepreţuit: acela de a nu uita esenţialul, de a nu uita ceea ce conferă substanţă vie, omenească unui moment istoric. De a ţine minte experienţa trăită, învăţămintele desprinse, adevărurile descoperite, nobleţea faptelor înălţătoare. Din această *ţinere de minte*, poporul nostru şi-a tras întotdeauna, ca pe o sevă din adincuri, marea vigoare a optimismului său, forţa sa creatoare nicicînd înfrîntă.

Din acele crîncene zile şi nopţi, cînd am umblat sute şi sute de kilometri, cu condeiul şi carnetul de reporter în mînă, prin ţinuturile asaltate de furia oarbă a apelor mi-e greu astăzi să spicuiesc doar citeva fragmente, doar un şir de crîmpeie. Pe care să le aleg? Toate au fost la fel de pregnante, la fel de edificatoare în ce priveşte forţa morală a unui popor care a făcut ca, în primăvara memorabilă a anului 1970, pe toate meridianele şi paralelele globului terestru, eroismul uman să poarte numele unei ţări, al unei naţiuni: ROMÂNIA.

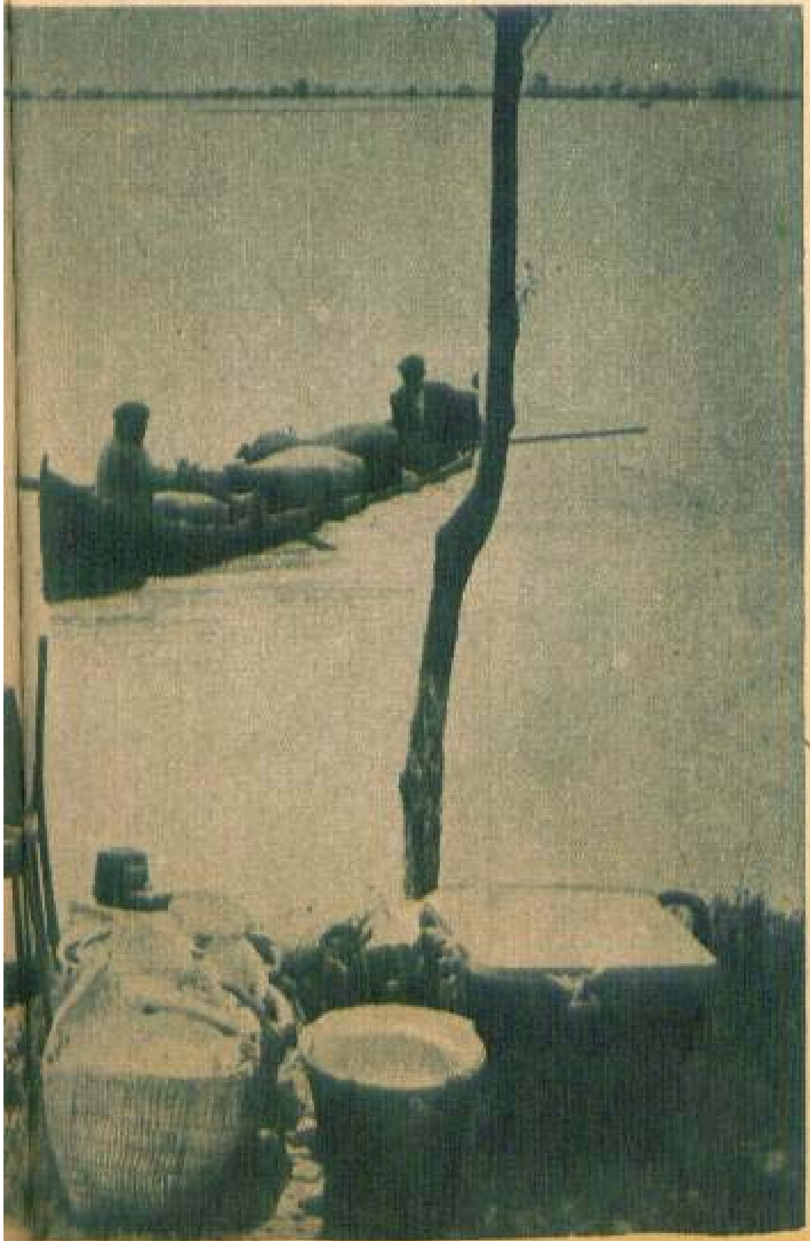

Şi totuşi, cu toate riscurile unei asemenea dificile opţiuni — mai ales riscul de a nedreptăţi mii şi mii de episoade cel puţin la fel de caracteristice, de scăldate în lumina abnegaţiei şi puterii de sacrificiu —, mă voi opri la cîteva momente pe care eu personal cu greu le voi putea uita.

...Joi, 14 mai, ora 7 dimineaţa. În atelierele Fabricii de textile «Tîrnava» din Mediaş, schimbul întîi abia începuse. La direcţie ţîrîie prelung şi alarmant telefonul: «Apele Tîrnavei s-au revărsat peste diguri. Vine un puhoi de o forţă năprasnică. Cartiere întregi sînt ameninţate de inundaţie. Încercaţi să puneţi la adăpost motoarele şi materialele mai preţioase.» Secretara comitetului de partid, Elena Duculeci, porneşte grabnic din atelier în atelier, din secţie în secţie, adună oamenii — în majoritatea lor femei — şi lansează un lapidar «Rămîne numai cine poate!». După un ceas se face o evidenţă rapidă a celor rămaşi. Mai mult de

BĂTĂLIA ÎN CARE NUMELE PROPRIU AL EROISMULUI A D

românia

de **VICTOR BÎRLĂDEANU**

Memoria omenească are o lege inexorabilă. Numele ei este simplu: uitarea. Dar, ca orice lege, cunoaște și excepții.

Poate ar fi firesc ca, odată cu treptata îndepărtare în timp, conturul evenimentelor și faptelor legate de catastrofalele inundații din mai–iunie 1970 să înceapă a se estompa. Poate ar fi fost firesc ca, pe măsură ce zgomotul infernal al puhoaielor turbate dispare din auz, pe măsură ce asfaltul străzilor și zidurile caselor s-au uscat, pe măsură ce case noi și cochete, uneori mai frumoase decît cele dinainte, au luat locul clădirilor distruse de diluviu, pe măsură ce viața în ansamblul ei a revenit în matca normală, totul să ni se pară un coșmar, o halucinație de o noapte, pe care s-o îngropăm, ca pe orice halucinație, sub lespedea binefăcătoare a uitării. Poate...

Istoria însă a înzestrat poporul nostru cu un dar de neprețuit: acela de a nu uita esențialul, de a nu uita ceea ce conferă substanță vie, omenească unui moment istoric. De a ține minte experiența trăită, învățămintele desprinse, adevărurile descoperite, noblețea faptelor înălțătoare. Din această *ținere de minte*, poporul nostru și-a tras întotdeauna, ca pe o sevă din adîncuri, marea vigoare a optimismului său, forța sa creatoare niciciînd înfrîntă.

Din acele crîncene zile și nopți, cînd am umblat sute și sute de kilometri, cu con-

jumătate, dintre care multe femei! Cu greu au fost convinse să-și părăsească lucrul cîteva salariate cu copii. Cei rămași au depus eforturi disperate să salveze motoarele și baloturile cu materiale. Pe la ora 10, cînd a izbit puhoiul de ape, atingînd în cîteva minute doi metri înălțime, abia au apucat să se urce pe acoperișuri și la etajele superioare ale corpului administrativ. Spre seară au fost salvați de prompt sositele ambarcații militare.

...Unele episoade ne-au fost relatate, în viziuni felurite, de diferiții martori oculari și participanți. Dar numitorul lor comun surprindea, în fond, aceleași trăsături umane. Iată unul dintre ele în relatarea profesorului Ioan Mureșan din Dej:

— Noaptea de 12 mai a fost o noapte de groază. În Valea Salca, pîrîul care, în condiții obișnuite, abia adună un firicel de apă, și-a înmiit volumul și puterea în seara zilei de 12 mai. Panourile de baschet din curtea liceului au fost dislocate, un autoturism mînat de valuri ca o jucărie a fost izbit de pod, răsturnat și luat de ape. În spatele sălii de gimnastică, pînă noaptea tîrziu, se auzeau strigătele disperate ale cetățenilor din cartier. Proiectoarele folosite de militari — orașul se cufundase în întuneric — luminează la un moment dat fața lividă a unei femei agățate de o salcie în mijlocul valurilor. După eforturi supraomenești, femeia a fost salvată de un ostaș...

Aceeași scenă în relatarea unuia dintre eroii acțiunii de salvare, unul dintre acela despre care locuitorii orașelor și satelor inundate povestesc adevărate legende, locotenent-colonelul Mihail Delegeanu:

— Trecuse de miezul nopții, era, cred, spre ora două. Însoțit de căpitanul Ion Nițescu și de plutonierul Irimescu, am urcat la ultimul etaj al unui bloc din Dej pentru a cerceta împrejurimile și a stabili unde e situația mai gravă și unde se impune, în consecință, să intervenim mai grabnic. Prin beznă răzbăteau mii de țipete, care sporeau atmosfera de coșmar. La un moment dat, am zărit în raza unui reflector care mătura orașul în căutare de oameni luați de viitori o femeie care se prinsese, cu energia disperării, de crengile fragile ale unei sălcii. Plutonierul s-a oferit să coboare pe o frînghie ținută de noi. A ajuns în puhoi, a înotat printre talazuri pînă la coama de salcie. A prins-o și pe femeie de frînghie. I-am tras pînă la etajul blocului pe amîndoi.

Cel ce ne povestea toate acestea, cu o emoție reținută, de ostaș călit în focul bătăliei, luase el însuși parte la salvarea eroică a zeci de femei și copii din orașul de pe Someș. Despre asta însă nu a pomenit nici un cuvînt.

...La ora 6, în zorii zilei de miercuri 20 mai, intram în hala forjei de la Uzina de vagoane din Arad. Se lucra din plin în zgomotul asurzitor al ciocanelor. Părea că prin aceste locuri nimic nu se întîmplase. Și, totuși, cu numai 48 de ore înainte, în vastele hale ale uzinei domnea liniștea — grea, neobișnuită, surprinzătoare, într-un fel mai asurzitoare decît zgomotul — a totalei inactivități. O parte din utilaje fuseseră demontate și puse la adăpost de eventuala invazie a apelor Mureșului.

Remarc lîngă o stivă de bare de tracțiune proaspăt forjate un chip ce mi se pare cunoscut. Îl scrutez cîteva clipe, apoi îmi amintesc: cu cîteva ore înainte, în toiul nopții, l-am întîlnit, în uniforma gărzilor patriotice, sus pe dig, în apropierea cartierului Micălaca, unde Mureșul izbise cu cea mai mare furie în stăvilar. Pîndea cu ochi atenți fiecare lovitură a valurilor: cînd i se părea că s-a ivit cel mai mărunt pericol de infiltrație, căra, împreună cu tovarășii săi, saci grei de nisip ca să consolideze capacitatea de rezistență a digului.

Noua ipostază în care-l întîlneam era, în fond, cea obișnuită: Constantin Stoenescu, șeful unei echipe de forjori,

după o noapte întreagă de veghe și luptă pe dig, conducea acum munca oamenilor săi pentru a recupera cît mai rapid pagubele pricinuite întreprinderii de stagnarea producției.

...Secretarul comitetului de partid al Complexului C.F.R. Satu-Mare, Ioan Dan, ne-a relatat în grabă următoarea întîmplare, pe care am transcris-o întocmai în carnet:

— În noaptea de 14 mai, noaptea cumplitei inundații, eram de serviciu pe stație. Fiind anunțat de primejdia ce plana asupra noastră, am comunicat la rîndul meu acest lucru stațiilor C.F.R. Oradea și Dej. În stația noastră rămăseseră numai cîțiva ceferiști la locurile-cheie de veghe și de muncă. În rîndurile lor se afla și telefonista de la centrala gării, Maria Bacaciu. O întrebam mereu prin telefon dacă mai poate sta la biroul centralei. Îmi răspundea cu un calm ce mă uimea: «Dacă vine apa peste mine, mă urc pe masă și continui să mențin comunicațiile între unitățile feroviare.» Așa s-a și întîmplat. Cu apa ridicată pînă la un metru în birou, Maria Bacaciu a stat ostășește de veghe la aparat peste 40 de ore, asigurînd transmiterea unor informații extrem de prețioase despre starea podului de cale ferată și a altor puncte feroviare asediate de stihie...

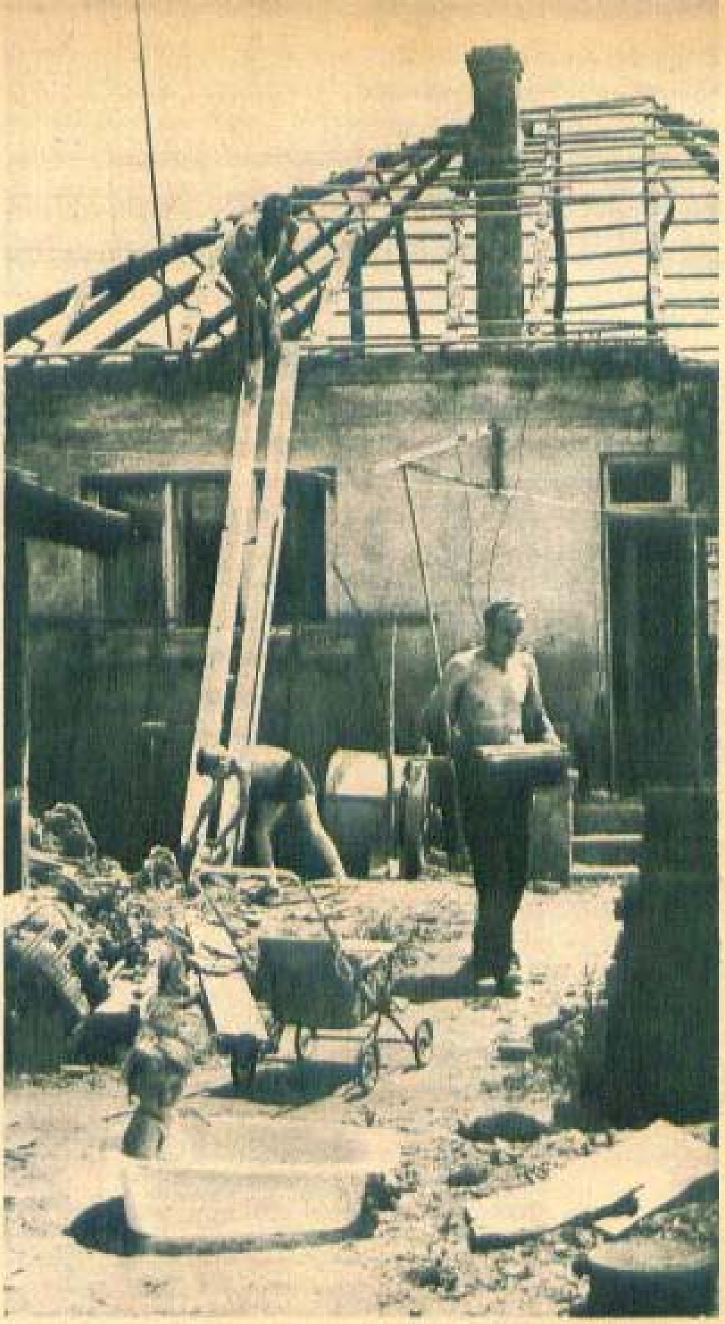

...Mulți dintre străinii cu care am discutat se întreabă: cum de a putut rezista, cu atîta dîrzenie și energie, poporul nostru unei încercări atît de crîncene? Care e secretul uriașei forțe morale dovedite de oameni atît de feluriți — femei și bărbați, tineri și vîrstnici, de toate profesiile și de toate naționalitățile — în înfruntarea cu un vrăjmaș atît de cumplit cum e natura dezlănțuită? Răspunsul la această întrebare firească este simplu și tot atît de firesc: am reacționat ca o colectivitate închegată, ca o națiune solidară la bine și la greu, deoarece orînduirea socialistă a cimentat pentru totdeauna, pe un fundament de granit, unitatea politică-morală a poporului, deoarece în acele zile hotărîtoare oamenii au simțit mai pregnant ca oricînd prezența în fruntea lor a acelei forțe ce ne-a chezășuit toate biruințele pe drumul socialismului, Partidul Comunist Român, prezența nemijlocită și îmbărbătătoare a secretarului general al partidului, omul care întruchipează aspirațiile noastre de azi și de mîine, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tabloul pe care l-a oferit țara noastră în acele zile este în multe privințe mai edificator ca oricînd: înăbușindu-și durerea adîncă pentru pierderile suferite, încordindu-și toată puterea și energia fizică și morală, clasa muncitoare și, strîns unite cu ea, țărănimea, intelectualitatea au demonstrat prin impresionante fapte de muncă înalta capacitate a poporului român de a înlătura grabnic urmele calamităților de pe chipul țării, de a nu încetini nici o clipă ritmul ascensiunii pe treptele viitorului, au demonstrat că omul societății noastre este, prin uriașa tărie morală a societății căreia îi este făuritor și exponent, infinit mai puternic decît orice vicisitudine a sorții.

EXISTĂ UN „PERICOL" AL FEMINIZĂRII SOCIETĂȚII?

de OANA ANGHEL
și
ELIZA MADOLCIU

Nu de mult, un ziar străin scria despre inițierea unei asociații pentru apărarea egalității în drepturi a bărbaților... Ca urmare a ofensivei feminine care tinde să pericliteze drepturile semenilor de celălalt sex! Idee extravagantă sau numai simplă glumă, faptul nu este lipsit de semnificații și implicații mai serioase decît ar părea la prima vedere. Fiindcă indică, în primul rînd, o sensibilizare a întregii societăți la prezența multilaterală a femeii în viața modernă.

Accesul femeii la viața socială sub toate formele, atribuțiile ei profesionale, activitatea cetățenească la care se adaugă îndatoririle de totdeauna ale soției, mamei și gospodinei — toate acestea au dus chiar la stabilirea unei aritmetici sociale unde suma atribuțiilor femeii apare superioară celei a bărbatului. De aci decurg speculații care de care mai fanteziste despre o «feminizare» a societății, despre apropierea unui neomatriarhat... Chiar ambalate în formule «sociologice», asemenea pronosticuri și profeții care zboară foarte departe pe aripile unei fantezii pseudoștiințifice se pulverizează la primul contact cu realitatea. Situația existentă în lumea de azi arată că egalitatea sexelor este încă o mare problemă și că a devenit o realitate doar acolo unde înseși structurile social-economice au eliminat toate discriminările. Și încă și acolo prejudecățile și ereziile nu au pierit cu desăvîrșire. În cele mai multe țări, recunoașterea egalității în drepturi este doar declarativă și mai sînt de întreprins mari eforturi pentru a se crea condițiile necesare care să permită femeilor să se bucure cu adevărat de drepturile lor firești.

Iată de ce ni s-a părut interesant să supunem dezbaterii falsa problemă a «feminizării» societății, circulată cu mult zgomot și puține argumente, în contextul problemelor reale puse de situația femeii în lumea contemporană. În acest sens, am solicitat opinia unor personalități.

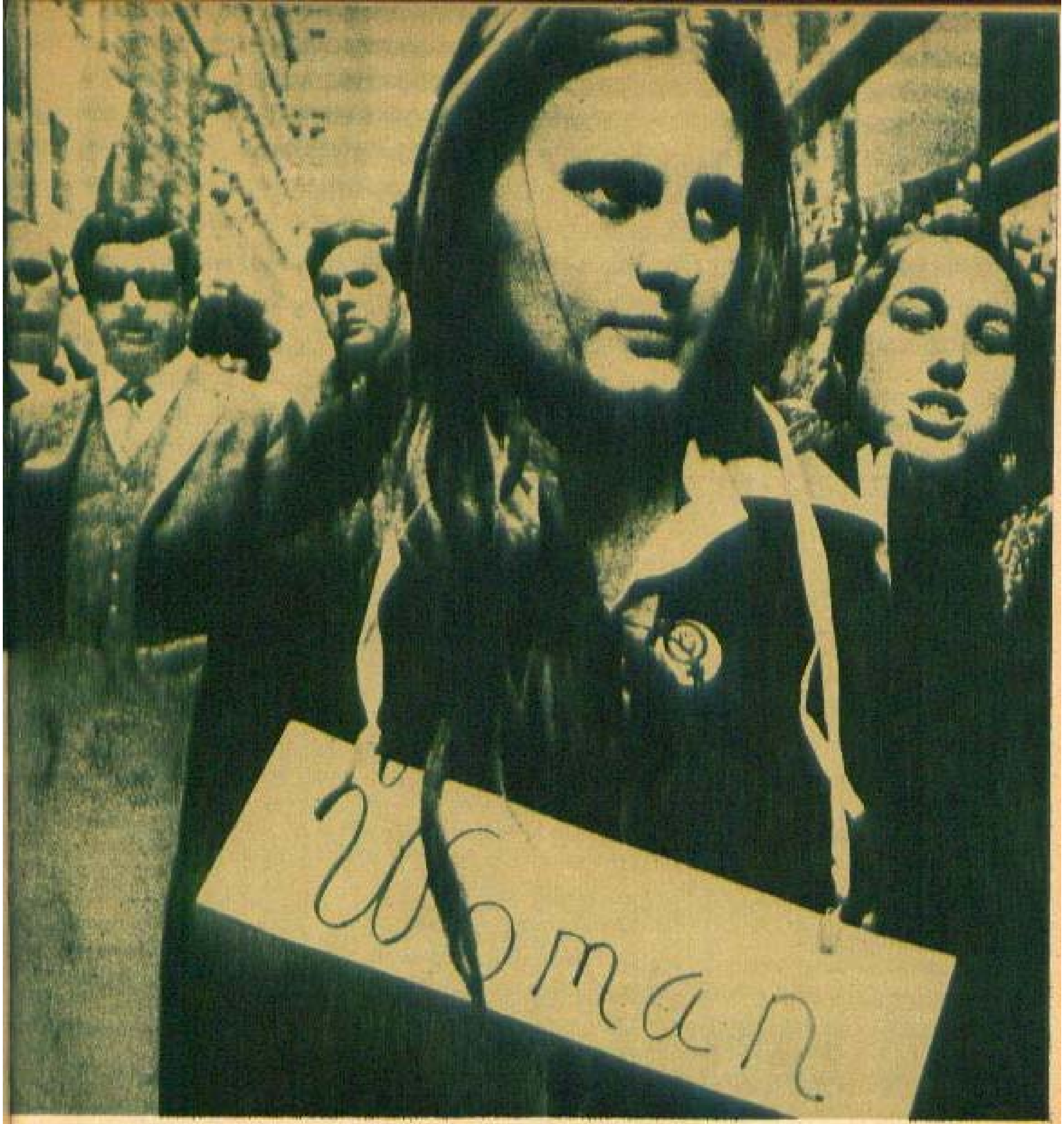

Tînără participantă la o demonstrație pe celebra stradă Wall Street din New York. Poartă o mică pancartă pe care e scris doar cuvîntul «Femeie», drept protest împotriva condiției de inferioritate în care se află femeile americane. În prezent ele sînt protagonistele unei mișcări revendicative care a culminat cu o demonstrație în 30 de orașe din S.U.A.

«*EMILIENNE BRUNFAUT, secretara comitetului de legătură creat la Conferința internațională a femeilor din 1960, Belgia*

Participanți și martori în același timp ai promovării femeii, putem să ne bucurăm de progresul spectaculos de care a beneficiat condiția femeii în decursul ultimelor decenii.

Mărturisesc totuși că nu văd feminizarea societății contemporane, nici măcar o evoluție în acest sens. Cel mai adesea, dacă feminizarea există, o găsim la nivelul unor anumite cariere privilegiate, cel mai adesea fiind vorba de cariere abandonate de bărbați, pentru că sînt mai puțin rentabile; remarc o feminizare în posturile subalterne sau în posturile prost remunerate și fără perspectivă de promovare.

Valorificarea tuturor resurselor umane spre binele colectivității este proclamată peste tot, avînd tendința să nu lase nefolosit nici un potențial de inteligență, de energie, de imaginație, de bun-simț și afectivitate. Totuși, în cea mai mare parte a țărilor, posturile de răspundere și de conducere sînt departe de a fi ocupate de femei.

Frîne social-culturale, prejudecăți, obiceiuri

împiedică accesul femeii la posturile calificate, la nivelul la care se iau decizii și se comandă atît în domeniul economic cît și în cel social-cultural și politic. Multe oprelişti interne și externe mai trebuie depășite pentru a asigura exercitarea drepturilor egale recunoscute femeilor. În aceste condiții, nu putem, desigur, vorbi despre un «neomatriarhat».

Neliniștea bărbaților de a vedea evoluînd societatea noastră spre un «neomatriarhat» nu este, după mine, de loc justificată. Revendicînd o împărțire a responsabilităților, femeia nu vrea să acapareze, ci să împartă; ea reclamă, de asemenea, o prezență mai autentică a bărbatului în sinul familiei. Este evident că toată această evoluție nu poate avea loc fără luptă.

Feminizarea, pe de o parte, și pierderea feminizării, pe de altă parte, sînt la fel de îngrozitoare. Ansamblul acestor asalturi este, fără îndoială, de natură să întîrzie puțin evoluția promovării femeii, dar mișcarea este ireversibilă... Sînt foarte liniștită în ceea ce privește viitorul. Este de ajuns să privești în jurul tău pentru a-ți da seama că femeia va rămîne femeie, în chip tandru, dar inteligent mamă, în ciuda sau poate tocmai datorită mutațiilor care intervin în viața femeii.

MATEI IOAN,
membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice din R.S. România.

Diversitatea în funcție de sisteme sociale, de țări, ca și în interiorul acestora, a amplitudinilor, a ritmurilor și aspectelor pe care le îmbracă modificările de poziție ale femeii în viața de familie și în cea profesională prezintă un interes deosebit și sîntem — în termeni de mărturie, cum cere întrebarea — martorii unor accelerate schimbări de statut social al femeii.

Dar implicațiile largi și variate ale acestor schimbări sînt în primejdie de a fi sărăcite de termenul de «feminizare» a societății propus prin întrebare. Modificările ce se produc sînt mult mai adînci decît o simplă deplasare de

*S-a estimat numărul adulților analfabeți în lume la **750 milioane**. Procentajul femeilor analfabete este mult superior celui al bărbaților. Bunăoară în Brazilia **54,8%** din numărul total al femeilor **sînt analfabete**, în Indonezia **70,4%**, în Liberia **95,8%**, iar în Maroc **94%**.*

Prezența și locul femeii în știința contemporană situează țara noastră printre cele mai înaintate de pe glob

pondere — de la bărbați către femei — a contribuțiilor în viața socială și depășesc planul unor schimbări de coloratură. În fond este o participare care nu «feminizează», ci tinde, din contra, să contribuie — prin aporturi specifice — la o dezvoltare cît mai complexă a vieții sociale.

Dați-mi voie să consider ca o falsă problemă, consecință tocmai a concepțiilor de care vorbeam mai înainte, a «feminizării» sau «masculinizării» societății. Trebuie să depășim considerarea în alternative de dominare prin înțelegerea unor contribuții care se complinesc, diferențiate nu prin grade de inferioritate sau superioritate, ci prin specificitate de aporturi. Din ce în ce mai egale ca pondere în diferite domenii de activitate, femeile aduc modalități proprii de contribuție. Ca atare, nu «matriarhat», ci complimentalități în cadrul unui aport comun.

Încă una dintre ideile ce se cer depășite. Sîntem adesea tributari unui concept de «feminitate» care ar implica atribute excluzînd femeile de la un anume domeniu de viață socială.

Împlinirea personalității femeii implică, din contră, participarea ei la întreaga viață socială. Totul este ca ea să participe fără a «copia», înțelegînd valoarea pe care i-o conferă tocmai modalitățile specifice de aport. Ca atare, pericolul de «masculinizare» ține nu de domeniul de manifestare, ci de modalitate.

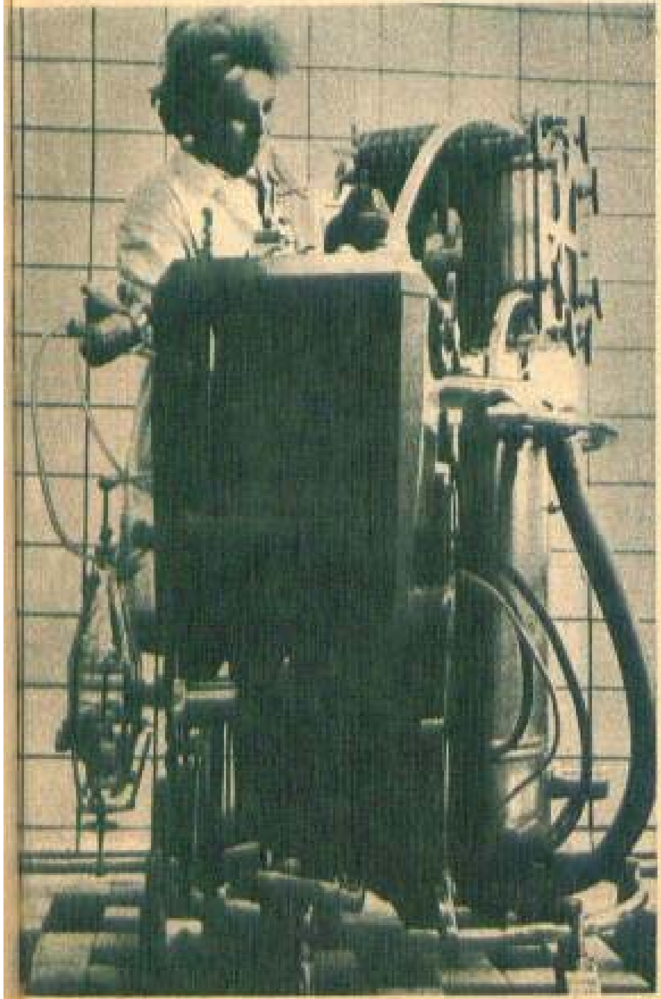

Competența și capacitatea inginerelor sovietice sînt unanim recunoscute: iat-o pe inginera Alevtina Alexeeva pregătind într-o clinică din Moscova un nou aparat tip «rinichi artificial».

BETTY FRIEDAN,
sociolog, președinta Organizației Naționale a Femeilor S.U.A

Ceea ce deosebește organizația noastră de alte grupuri care-și propun de asemenea îmbunătățirea poziției femeii în societatea americană este faptul că noi nu vedem în bărbat un dușman. Noi socotim bărbatul drept o covictimă a acestei discriminări între sexe care există azi în țara noastră și, cred, în tot restul lumii. Femeile sînt mult asuprite de această situație, sînt o majoritate oprimată în această țară și, ca toate persoanele asuprite, vor să facă ceva pentru a se elibera, a se organiza. Dat fiind că și bărbații sînt oprimați de această stare de lucruri și din moment ce noi apreciem că această revoluție trebuie să se facă într-o societate a două sexe, vreau să spun că societatea va trebui să continue să fie compusă din două sexe. Noi ducem revoluția noastră în acești termeni și sperăm să obținem sprijinul bărbaților și, de fapt, mulți bărbați, mai ales tineri, sînt membri ai organizației noastre împreună cu soțiile lor. Cînd călătoresc prin țară pentru a ține conferințe sau pentru alte activități, observ tot mai mult că bărbații își dau seama că vor fi eliberați cînd noi vom învinge prejudecățile feminine, prejudecățile masculine. Nu ne propunem să dezlănțuim un război între cele două sexe.

...Obiectivul meu este acela de a schimba cu adevărat societatea și gîndesc că noi, femeile, dispunem de un enorm potențial, circa 51% din populație. Această forță potențială trebuie să fie însă folosită ca putere politică. Așadar trebuie să formăm o coaliție cu toate metodele noastre diverse, cu toate diversele moduri de a concepe revoluția oamenilor muncii, cu toate numeroasele noastre obiec-

Conferința industriașilor britanici a publicat în 1968 un raport menționînd că femeile primesc pentru aceeași muncă salarii mai mici decît ale bărbaților și că pentru îndreptarea acestei stări de lucruri sînt necesare 1 200 milioane de lire sterline. Concluzia este ușor de tras; industriașii britanici cîștigă 1 200 milioane de lire sterline datorită discriminării practicate în domeniul remunerării muncii femeii.

tive și probleme. Noi trebuie să ne unim forțele. Dar, mai presus de toate, sîntem de acord că lucrul cel mai important este obținerea autodeterminării pentru femei. O voce autonomă în marile hotărîri ale societății noastre și în deciziile vieții noastre. O condiție care ne îngăduie să ne dezvoltăm în deplinătatea potențialității noastre și să nu trăim subjugate bărbaților.

JEANNE CHATON, reprezentanta Franței în Comitetul pentru condiția femeii de pe lîngă O.N.U.

Nu cred că ne aflăm în fața unei «feminizări» a societății contemporane, din mai multe motive:

— trebuie să ținem cont de repercusiunile bisexualității asupra comportamentului uman, pornind de la toate descoperirile științifice ale anilor recenți. Eroarea este de a atribui *masculinul* numai sexului bărbătesc și *femininul* numai femeilor și de a face un monopol din ceea ce este numai o predominare. După Freud, bisexualitatea este un fapt însușit de psihicul uman. Nu există femeie pur feminină, nici bărbat în exclusivitate viril, și bisexualitatea care animă toată viața noastră afectivă și intelectuală este, de asemenea, o punte aruncată singurătății sexelor;

— în societățile pe care le cunosc în Europa de vest, anumite cariere s-au feminizat, nu pornind de la o concepție științifică a capacităților specifice, ci prin abandonarea lor de către bărbați, care sînt mai grijulii în ceea ce privește aspectul material al problemei, criteriul de respectabilitate și putere; alte categorii mai slab retribuite (învățămîntul primar și preșcolar, domeniul paramedical, chiar magistratura, bibliotecile etc.) sînt lăsate femeilor.

Neliniștea în legătură cu un posibil matriarhat nu-mi pare fondată, indiferent de barajele tradiționale sau legale care încă mai există în calea accesului complet al femeii la toate carierele. De asemenea nu este nici un motiv să cred ca această virtute — feminitatea —, dacă există, să se piardă într-o activitate bine echilibrată.

LIDIA OBUHOVA, scriitoare, Uniunea Sovietică

În tinerețe, Ulise și Penelopa ne impresionau, îi priveam ca pe niște etaloane. Ulise și Penelopa întruchipează, într-adevăr, cel puțin, două idealuri umane: bărbăția și feminitatea. Noțiunea de bărbăție a căpătat cu timpul și alte dimensiuni: ea a devenit un conglomerat de multe trăsături umane. Dar în sensul inițial această noțiune aparținea numai naturii masculine și caracterului bărbătesc. Arăt numai ce mi se pare principal la un bărbat: energia, năzuința spre activitate, distanța cea mai mică între intenție și acțiune, puterea de înfăptuire și credința în ceea ce ai preconizat, lipsa de frică în fața greutăților vieții. Astăzi aceste calități de mult nu mai aparțin în exclusivitate bărbatului!

Există ceva totuși — incontestabil — care nu este în ordine în relațiile de astăzi dintre bărbați și femei. Nemulțumirea a depășit sfera pur emoțională și a trecut în cea socială. Juriștii și medicii sînt îngrijorați de numărul mare al divorțurilor. Toți, pe măsura puterilor lor, caută o soluție.

Dacă se tem de «matriarhat», adică de influența predominantă a femeii care lucrează independent, bărbații înțeleg perfect că «matriarhatul» exprimat în dublu plan — în producție și în familie — nu este un lucru chiar atît de ușor de realizat. Da, fiecare din cărțile pe care le-am scris cerea o renunțare la bucuriile vieții. Dar eu, subliniez, nu am renunțat la bucurii. Deoarece am simțit întotdeauna munca de acasă, îngrijirea gospodăriei, posibilitatea de a naște și a educa copii tocmai ca o bucurie. Cel mai prețios dar pe care ți-l poate face natura. Și dacă pentru un timp se renunță la aceste bucurii nu este de loc pentru că ai ține la nu știu ce egalitate cu bărbatul, ci pentru că personalitatea ta complexă a impus-o! Nu o cunosc pe Valentina Tereșkova personal, dar sînt convinsă că acea clipă în care pentru prima oară i-a dat să sugă fetiței nou-născute a umplut-o de fericire cel puțin egală cu zborul în cosmos.

Extras din articolul «Unde sînteți voi, Penelope», apărut în «Literaturnaia gazeta» nr. 41 din 1969.

Din totalul inginerilor existenți în U.R.S.S. 37% sînt femei. În timp ce în Franța ele reprezintă doar 3,7%. În Anglia, Suedia, Danemarca femeile ingineri abia ating procentul de 1%.

În Japonia numeroase întreprinderi și instituții aplică așa-numitul sistem al «limitei de vîrstă», care prevede că femeile nu pot lucra decît pînă la 25 de ani. Odată împlinită această vîrstă, femeile sînt concediate.

«E de necrezut — spunea Alma Deluce, ziaristă americană, care a vizitat nu de mult R.D. Vietnam — că poți întîlni atîta dragoste de viață, atîta optimism și curaj la oameni care au suferit și continuă să sufere de pe urma războiului». În anii construcției socialismului și ai luptei împotriva agresiunii americane, femeile din R.D. Vietnam au dat admirabile dovezi de abnegație și patriotism. Rolul lor în viața multilaterală a țării este în continuă creștere. În unele domenii ale economiei, cum sînt industria textilă, agricultura, ele formează majoritatea. Un număr însemnat de femei există și în învățămînt, sănătate etc.

Aceeași voință neînfrîntă, tenacitate și eroism întîlnim și la femeile Vietnamului de sud, care aduc o contribuție însemnată în lupta împotriva agresorului, pentru libertate și independență, femei care au dat lumii întregi dovada abnegației și patriotismului lor.

MICHIKO YONEHARA,
fruntașă a mișcării de femei Japonia.

Cu privire la «feminizarea» societății contemporane în Japonia vă pot spune următoarele: accesul femeilor la un mare număr de meserii nu coincide cu reala emancipare a femeii. Capitaliștii consideră femeia ca mînă de lucru ieftină și docilă și mențin ideea că «vocația femeii» este doar creșterea copiilor. Femeilor le sînt rezervate posturile mai prost plătite, cu orar parțial și remunerația în consecință. Teama că ne aflăm în pragul unui neomatriarhat nu este întemeiată cît timp ideea preconcepută despre inferioritatea femeii nu este total discreditată. După părerea mea, noțiunea de «feminitate» se va schimba în viitor. Vechea accepție a fost răspîndită și menținută în defavoarea femeii. Din acest punct de vedere, în țările capitaliste dezvoltate, ca Japonia sau S.U.A., conceptul este cu grijă conservat pentru a îngrădi drepturile femeii. «Feminitatea» viitorului trebuie să includă neapărat ideea egalității în drepturi a femeii cu bărbatul.

Imagine de la o demonstrație a femeilor din provincia Emilia Romagna — Italia. «Să fie schimbată condiția femeii» — această lozincă este o expresie a conștiinței de sine și a responsabilității cetățenești la care au ajuns femeile italiene.

N. BERNHEIM
ziaristă la publicația «Le Monde», Franța

Cred că întregul curent de astăzi, așa-zisa «emancipare» a femeii, este încercarea de a face față la noi cerințe. Educația convinge fata tot mai mult să-și aleagă o profesie, pe care ea o va găsi foarte folositoare dacă va divorța sau dacă va avea copii.

Nu cred că această situație le poate împiedica pe femei să fie mai puțin «feminine» decît altădată. Cred că o femeie este «feminină», așa cum un bărbat este «masculin», atunci cînd se simte degajată. Femeile se simt într-adevăr bine atunci cînd sînt mame și soții, dar le stă bine și cînd sînt profesoare, doctorițe, arhitecte, piloți, scriitoare, pictorițe sau ziariste. Printre cele mai «feminine» femei pe care le-am întîlnit au fost cele care aveau responsabilități sociale și politice.

MARISA FORTUNATO,
vicepreședintă a A.C.L.I., Italia

În realitate, societatea de azi nu dă femeii posibilitatea de a opta. Femeia suportă apăsarea unui sistem care s-a dezvoltat pe baza exploatării sale. Evident sînt excepții, femei excepționale, care știu reacționa la această situație și ajung în posturi de conducere, dar rămîn excepții.

Lupta femeilor pentru a ajunge la o situație de egalitate cu bărbatul a fost văzută întotdeauna ca un element marginal, despre care s-au ținut multe discursuri teoretice, dar nu a existat dorința de a pune în aplicare reforme adevărate. În realitate, situația femeii este condiționată de opțiunile economice ale țării, care au grevat cel mai mult asupra femeilor tocmai pentru că sînt cele mai slabe.

Această situație s-a agravat apoi din cauza obiceiului care dă despre femeia obișnuită o imagine de înger păzitor al căminului.

Este necesar deci de a interveni în formarea tinerilor, în organizarea societății și chiar a femeilor, pentru a organiza o prezență feminină mai activă în societate. Problema însă se și pune într-un mod oarecum diferit pentru tinerele generații: de fapt, noile contingente de femei pornesc pe un picior de egalitate cu bărbații.

6 contestatare

Atitudinea protestatară față de nedreptățile sociale care frămîntă bătrîna noastră Terră cuprinde categorii și curente tot mai diverse, demonstrînd cît de adînci și difuze sînt zonele de nemulțumire. Și totodată cît de viguroase sînt aspirațiile unanime pentru pace, egalitatea popoarelor și oamenilor, dreptul legitim al fiecăruia la fericire.

Amales cîteva dintre aceste figuri bine cunoscute pe care vi le prezentăm în postură civică.

Coretta King

«Lupt ca să schimb inima tuturor oamenilor». Deviza ambițioasă nu pare exagerată în gura acestei femei micuțe, în vîrstă de 43 de ani, pe chipul căreia nu ghicești urmă de oboseală sau dezamăgire, ci numai seninătatea unei femei curajoase și lumina unei convingeri de nezdruncinat. Doar ochii i se umplu uneori de lacrimi cînd pomenește numele soțului ei, Martin Luther King, care a plătit cu viața apostolatul lui în slujba populației de culoare din Statele Unite și a frăției tuturor oamenilor.

Coretta King duce mai departe mesajul lui împotriva violenței și urii între oameni, pentru înțelegere și pace. Conducînd Centrul memorial care poartă numele ilustrului militant, deținător al Premiului Nobel pentru pace, depune o vastă muncă pe variate tărîmuri.

O ziaristă i-a spus: Viața dv. s-ar putea rezuma astfel: Căsătorindu-vă cu un militant, v-ați angajat să înfruntați o luptă și primejdii comune. Azi continuați aceeași bătălie grea și neistovită. Dacă ar fi să luați viața de la început, ce alegere ați face?

— Alegerea mea ar fi aceeași, a răspuns Coretta King.

Vanessa Redgrave

Vanessa Redgrave este bine cunoscută unui public larg datorită atitor filme de succes. Şi mai ales din «Blow-up», a cărui eroină de neuitat a fost. Iat-o aci purtînd un panou cu originala şi concludenta inscripţie antirăzboinică: «Războiul nu le face bine copiilor şi altor fiinţe vii!» Adeptă a regretatului filozof pacifist, Bertrand Russel, Vanessa participă frecvent la dezbateri asupra păcii.

Melina Mercouri

Celebra actriţă de teatru şi cinema Melina Mercouri este o militantă neobosită pentru cauza democraţiei şi progresului. Melina Mercouri nu pierde nici un prilej să-şi manifeste convingerile politice, să participe la toate acţiunile dedicate marilor teme ale lumii de azi şi ale omului modern.

Bernadette Devlin

Cel mai tînăr deputat din Parlamentul englez, Bernadette Devlin, are 22 de ani.

În vara fierbinte a anului 1969, cînd s-au ridicat baricade în Belfast și în alte orașe din Irlanda de Nord, Bernadette s-a aflat în primele rînduri ale mișcării pentru drepturile civile. Curajul și energia ei i-au adus numele glorios de Ioana d'Arc. În Palatul Westminster, care adăpostește parlamentul britanic, ea a devenit tribunul cauzei pentru care a fost aleasă. Cu aceeași consecvență s-a manifestat și în afara parlamentului, ceea ce i-a adus o condamnare de 6 luni pentru «incitare la dezordini», ispășită în închisoarea din Armugh.

«Nu mi-am vîndut sufletul!» se intitulează cartea ei, un virulent pamflet social-politic. Ceea ce faptele ei confirmă cu prisosință.

Jane Fonda

Jane Fonda, fiica lui Henry Fonda, starul atît de popular în anii '40, mai ales în rîndurile publicului feminin, duce mai departe (împreună cu fratele ei) ștafeta talentului. Dar în afară de filme, Jane face și agitație politică. Adversară a intervenției americane în Vietnam, ea s-a alăturat la diferite acțiuni și manifestații de protest împotriva acestui «război murdar», fapt pentru care a fost arestată de mai multe ori de poliție.

Jane Fonda este o susținătoare ferventă și a acțiunilor în favoarea drepturilor populației indiene.

Joan Baez

La 28 de ani, Joan Baez este cea mai celebră cîntăreață folk din Statele Unite. Discurile ei se vînd de o parte și de alta a Atlanticului, atingînd cifre record: circa cinci milioane pe an.

«Cîntecele mele au avut succes, spune ea. Dar singurul scop pe care am vrut să-l ating cu arta mea nu l-am realizat totuși. Oamenii continuă să moară în măceluri fără noimă, din cauza lipsurilor, a nedreptății. În fața noastră se mai află atîta suferință și chin. Nu împart lumea în buni și răi. Eu cred că trebuie să cercetăm cauzele violenței și să le combatem. Numai astfel lumea poate fi salvată».

Pentru lupta ei, Joan a fost de mai multe ori întemnițată și nici viața sa familială nu a fost cruțată: soțul ei a fost osîndit la trei ani închisoare, pe care îi ispășește într-un penitenciar din Arizona, fiindcă a refuzat să plece în Vietnam. Așa se face că nu au putut să se bucure împreună de nașterea primului lor copil, Gabriel.

Joan este poreclită «O chitară împotriva războiului».

VIAȚA ÎN DOI SE ÎNVAȚĂ

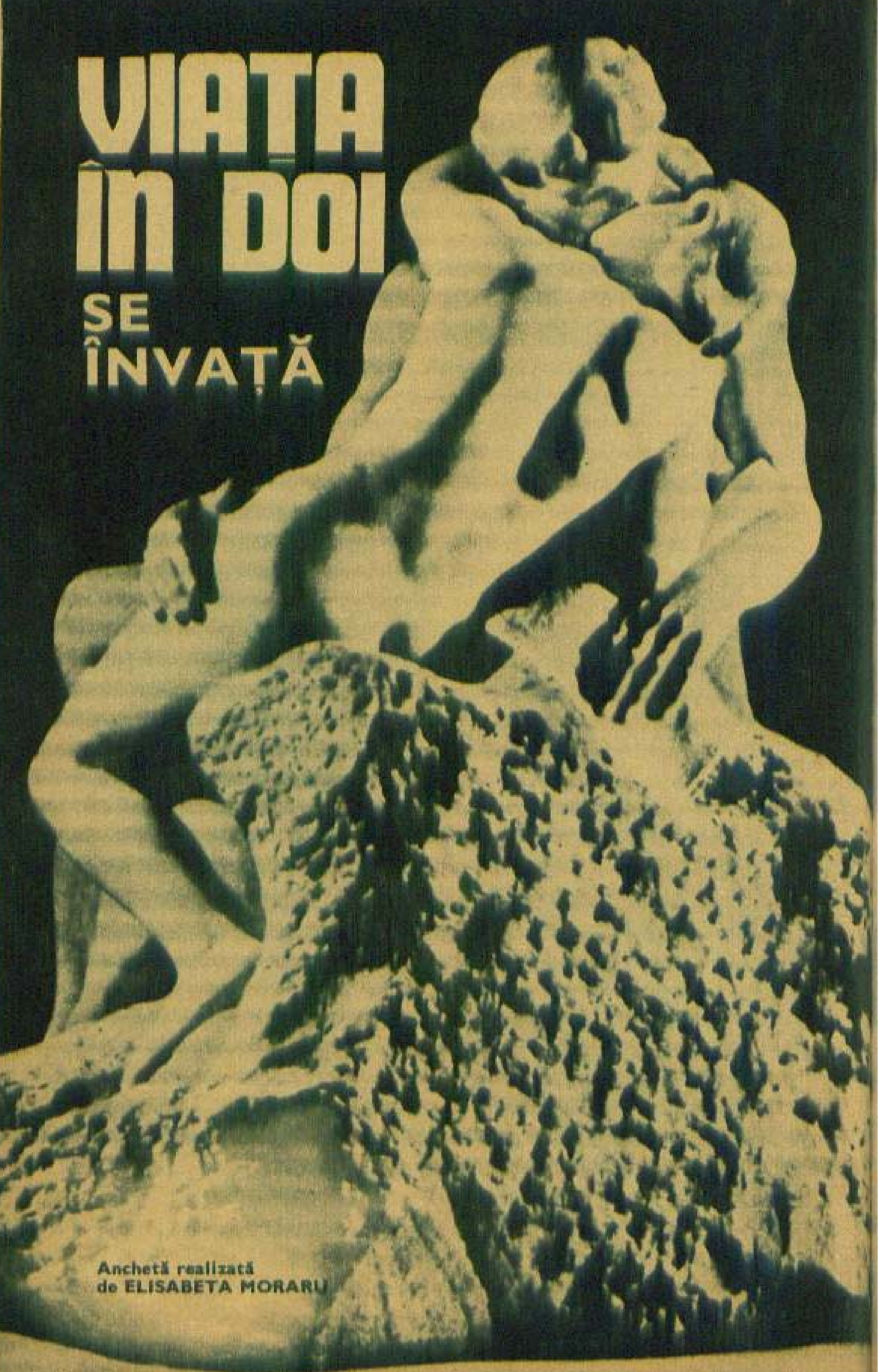

Anchetă realizată de ELISABETA MORARU

«Căsătoria trece printr-o criză». — constată unii. «Nu e vorba de criză, ci de adaptarea la o situație socială nouă, în care partenerii sînt egali» — se enunță în replică. «E o instituție inventată de om». «Desigur, el a creat-o dintr-o nevoie fundamentală, în primul rînd psihică». «Dar mariajul ucide dragostea» — spun alții. «În zilele noastre e mai mult ca oricînd întemeiat pe sentimente afective». «Ele nu țin o veșnicie, ca în frumoasa poveste a lui Philon și Baucis, nu rezistă la mușcătura timpului». «Ba rezistă dacă ambii parteneri știu cum să le întrețină, să le îmbogățească». Cum se poate descoperi această artă?

Citiți opiniile alăturate.

Diversitatea lor exprimă diversitatea oamenilor și situațiilor.

Nu vă oferim rețete ale fericirii familiale. O experiență, o cugetare vă pot însă îndemna să porniți în căutarea ei. Dacă nu cumva ați aflat-o!

RĂMÎN CUMINTE ÎN BANCA MEA

ADRIAN PĂUNESCU

Deci intrebarea dv. este dacă viața în doi se învață și dv. ați dori să vă răspund că se învață. Ei bine, în mod paradoxal, eu am să vă răspund că da, se învață! Este însă un fel special de didacticism, pentru că două caractere aflate în vecinătate acceptă greu mai cu seamă latura formală a acestui învățămînt sentimental. De altfel și copiii, chiar cei mai silitori, pot accepta orice, numai ticurile învățămîntului nu. Spune asta un fost copil silitor. Voi împlini nu peste multă vreme un deceniu de căsnicie. Poate că eu am avut noroc, dar pedagogia căsniciei în care mi-am dus viața eu n-a fost apăsătoare, căci noi pornisem de la credința secretă de a trăi împreună mult. Și iată un deceniu e ca și scurs. Dar să ne oprim puțin asupra împrejurării, extrem de interesante, că viața în doi este ea însăși un fel de coexistență a două puteri, care repetă în mic exemplul planetar. Eu cred că numai în căsnicie ființa trăiește cu adevărat aventura extraordinară a spiritului limitat de contexte. Îmi închipui că aici, în ceea ce se cheamă viață în doi, fac repetițiile dificile marii bărbați de arme, a căror șansă de a cuceri victoria începe de la puterea de a cuceri femeia. Sigur, viața în doi se învață; două singurătăți cad de acord să pară un cuplu și uneori, în mod miraculos, chiar sînt un cuplu! Învățul de a fi cuplu nu coincide, cred, cu dezvățul de a fi singur. Locuiam într-un subsol fără lumină, împreună cu tînăra mea soție, poeta Constanța Buzea, și învățam, acum zece ani, că fiecare își poate adînci propria singurătate numai dacă află în lume pe acela care să țină frînghia în clipa cînd celălalt coboară în prăpastia singurătății sale.

Da, viața în doi se învață; dovadă și aceste cuvinte pe care le-am spus, înainte de a le aduna aici, partenerei mele.

Dar pentru a nu deveni atît de grav, încît acest text să ceară neapărat cititorilor să depună pe el coroane, precum și buchete sobre de flori, vreau să fac precizarea că secolul nostru a reușit — lîngă bomba atomică, lîngă demitizare, lîngă poluarea aerului, lîngă perfecționarea magnetofonului — să realizeze și minunata școală a vieții în trei! Este un mare succes, căci apariția celui de-al treilea formarea triunghiului conjugal, prezintă marea dificultate a tainei. Sigur, al treilea a existat dintotdeauna, dar abia secolul nostru a făcut din el (amant sau amantă) un mit. Și așa mai departe, deceniu de deceniu și veac de veac vor învăța oamenii viața în doi, în trei și poate și în patru. Eu însă, pentru că mă simt prea puțin al veacului meu, rămîn cuminte în banca mea de școlar silitor la instituția vieții în doi. Și simt un aer vetust de secol XIX, trecînd descalificant peste banca mea pe care se află diverse obiecte și fișa mea de înscriere la această școală fără sfîrșit, fișă care conține nume, prenume și tot felul de date și care se intitulează certificat de căsătorie.

Doamne, de nu mi-ar veni cumva ideea să mă integrez deplin veacului XX!

FERIȚI-VĂ DE MOARTEA AFECTIVĂ! ATUNCI NU MAI EXISTĂ SALVARE

HENRIETTE CIORTOLOMAN
doctor în științe medicale

Viața de familie la început se închegă mai greu — deși amîndoi pornesc cu bune intenții și se iubesc — fiindcă există deosebiri de temperament, de experiență, de profesie și uneori chiar de vîrstă. Ceea ce la început pare un drum în linie dreaptă, poate deveni o cale sinuoasă, dificilă de urcat. Ca să se ajungă la «armonie interioară», nu se poate pluti pe «aripile vîntului», ci e nevoie ca în comportamentele noastre afective să se stabilească o anumită disciplină a reacțiilor.

Nu este vorba de a prescrie rețete, ca în medicină, nu este vorba de un program care trebuie urmat, ca la cursuri, de o punere în ecuație, ci pur și simplu de a depune, hai să-i zicem, «o muncă» pentru a ne cunoaște partenerul sau partenera din toate unghiurile, adică să observăm cu atenție, să examinăm, să cercetăm cu tact, cu răbdare, cu calm, caracterul, temperamentul. Altfel, tentația dominării, reacțiile necontrolate, interpretările jignitoare, agresivitatea, asprimea, divergențele, violența în vorbire vor duce inevitabil la oboseală, plictiseală, automatism, stereotipie, la dezordini afective familiale, foarte greu de individualizat, de ordonat din cauza substratului inert sau din cauza pulverizării sentimentelor, care în final duc la moartea afectivă a cuplului, pentru care medicina nu are nici o rețetă de prescris.

NU NE-AM ATINS DE RĂDĂCINI

Dr. MARGIT CSURÖS
lector la catedra de științe naturale de la Universitatea «Babeș-Bolyai».

Ceea ce m-a învățat căsnicia poate fi formulat într-o singură frază: crengile pot fi tăiate, dar rădăcina trebuie lăsată în pace. Sîntem căsătoriți de 18 ani. Mi se pare că facem parte dintre cei norocoși. Sîntem și colegi de muncă, preocupările noastre sînt comune. Pe amîndoi ne interesează botanica. N-aș putea spune că firea și obiceiurile ne sînt asemănătoare pentru că nu m-a preocupat cum sîntem din acest punct de vedere. În schimb m-am străduit să aduc la același numitor viața noastră de toate zilele. Micile crenguțe, firește, și noi le-am retezat, dar

niciodată n-am vrut să ne tranformăm unul pe celălalt. Nu ne-am atins de rădăcini. Mai degrabă căutam să înțelegem rosturile actelor noastre, de ce anume reacționam într-un fel sau altul. N-a fost deosebit de greu, deoarece natura muncii noastre ne-a ajutat. Am fost discipola soțului meu și probabil încă de atunci s-a format la mine un anumit respect față de el. Dar chiar de n-ar fi fost așa, m-aș fi străduit să-l respect. Este foarte important ca, pe lîngă dragoste, să existe stimă, apreciere și ajutor reciproc. Am încercat amîndoi să înfăptuim acest lucru. Așa am devenit de neînlocuit unul pentru celălalt.

NICI TRISTAN ȘI ISOLDA NU AR SCOATE-O LA CAPĂT

MARIA BANUȘ

Ori că se învață! Dacă nu ești elev bun, rămîi repetent din primul an de studiu. Spre deosebire de alte discipline, care reclamă o vîrstă fragedă și o minte absorbantă ca un burete, disciplina căsniciei are șanse de a fi însușită de studenți maturi, care să fi depășit pragul — să zicem — al celor 21 de ani (majoratul de pe vremuri).

Dar nici cu studenți prea bătrîni nu ai șanse să scoți mulți doctori «magna cum laudae» într-ale conviețuirii în doi. Se pare că de pe la 30 de ani în sus începe vîrsta tabieturilor.

Ce face un tabietliu, deprins să doarmă, iarna, vara, cu ferestrele închise, cu o nevastă turbulent sportivă, care la —10° nu poate respira decît cu geamurile date de perete?

Soluția geamului întredeschis, veți spune. De bună seamă. Fără compromisuri, fără «mai dă jupîne, mai lasă rumâne», nici Tristan și Isolda, dacă ar avea ghinionul să trăiască și să trăiască în doi, nu ar scoate-o la capăt.

Exemplul dat de mine e cam trivial. Nepotrivirile care trebuie potrivite, cele mai dificile, sînt de natură mai subtilă. Țin de suflet și de minte. Aici, în delicatul domeniu al psihologiei, mai mult ca oriunde, e valabilă tradiționala, bătrîneasca și mereu actuala înțelepciune a îngăduinței reciproce.

CÎND ELEV, CÎND PROFESOR

STEFAN TĂPĂLAGĂ

Viața în doi se învață de către ambii parteneri, cu condiția să fie pe rînd și elevi, și profesori.

P.S. A nu se uita importanța examenului de admitere!

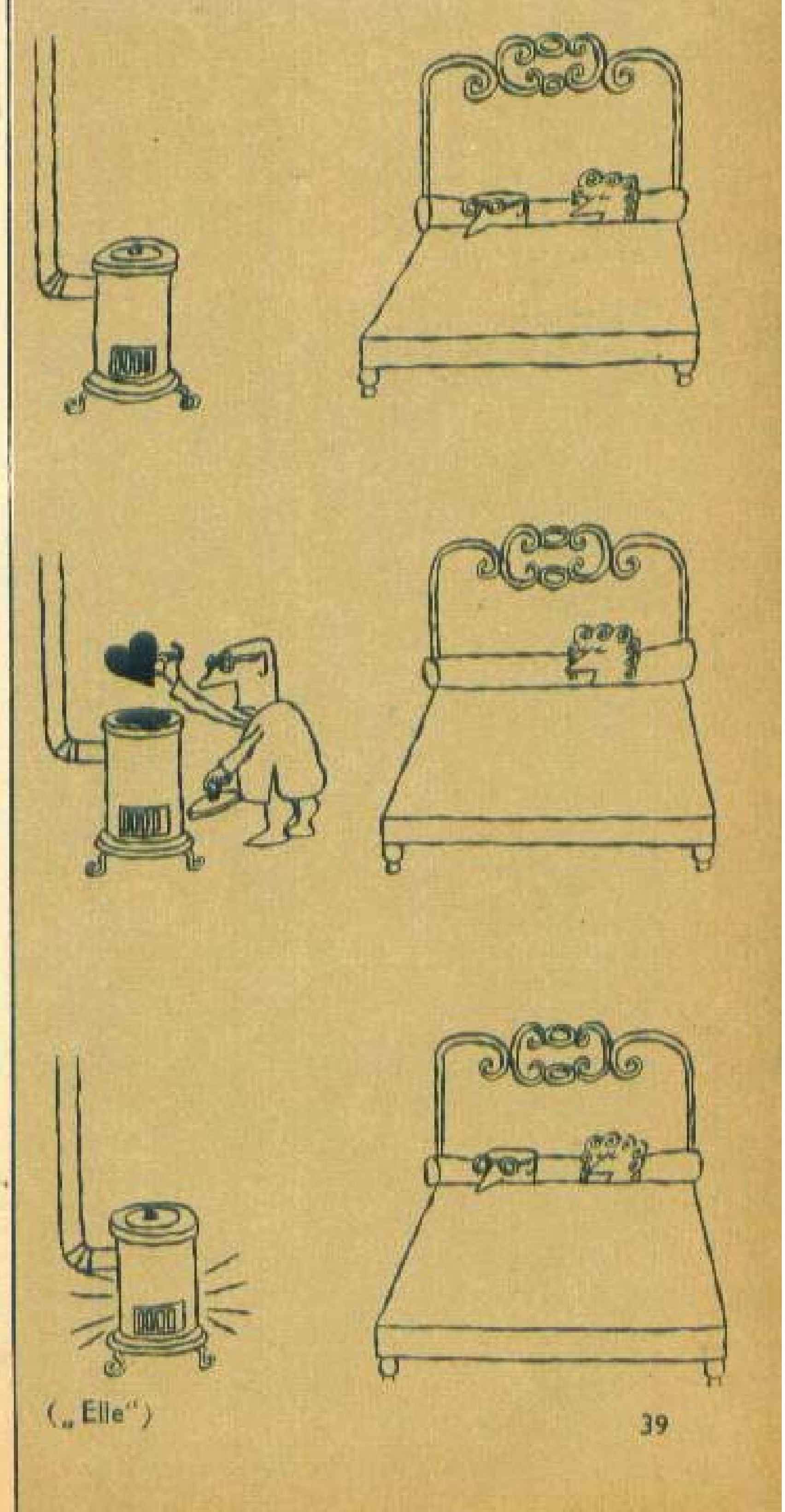

(„Elle")

CONSTRUIȚI-VĂ AMORTIZOARE!

Dr. ROBERT FLORU, director adjunct științific al Institutului de psihologie, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice.

Aș prefera ca atît cititoarele cît și cititorii Almanahului — căci răspunsul li se adresează în *egală* măsură — să conchidă singuri. Pentru că întrebările cu privire la căsnicie nu izvorăsc «din pură curiozitate», ci din necesitatea și dorința legitimă de a cunoaște condițiile care-i favorizează succesul. Același scop îl au și cercetările de psihologie, chiar dacă punctul de plecare îl constituie observațiile care indică ce anume conduce la efect.

Cunoașterea e însă numai primul pas. Valoarea ei este nulă dacă nu se exprimă prin adaptarea conduitei noastre, animată de străduința spre înțelegere și cooperare cu tovarășul de viață.

Înainte de căsătorie ne punem problema de *a găsi* partenerul corespunzător — cel care împlinește, completează, răspunde necesităților noastre psihologice dominante; după căsnicie problema este de *a fi* și îndeosebi de *a deveni* partenerul corespunzător. Dragostea a două ființe libere dirijează și susține conduita unuia față de celălalt, dar într-o căsnicie totul se adună, se leagă, se împletește: interesele comune, împărtășirea preocupărilor, armonia sexuală, ajutorul practic, aprecierea spirituală. Cooperarea presupune acomodare reciprocă; ea depinde de capacitatea de a ne controla deprinderile și de a ni le modifica rațional. În cursul unei vieți obișnuite de familie, eforturile vizibile de a «reeduca» sau de a «reforma» partenerul sînt rareori încununate de succes. Stăruind asupra calităților celuilalt și apreciindu-le favorabil, nesubliniind, prin criticism, cicăleală, scăderile, constatăm că trăsăturile pozitive se stabilizează și se amplifică, iar cele dezagreabile tind să se manifeste într-o măsură din ce

Viața în doi se învață.

în ce mai redusă. Dacă nu «stocăm» şi nu transportăm de la o zi la alta enervările sau neînţelegerile întîmplătoare, creăm condiţii pentru ca drumul întotdeauna accidentat al căsniciei să fie parcurs fără zdruncinături, datorită unor «amortizoare» inteligent construite.

Şi totuşi, viaţa în doi se învaţă?

NUMĂRĂTOAREA LUMII ÎNCEPE CU CIFRA 2

MIHAI STOIAN

În fond, ce anume din viaţa asta nu se învaţă? E drept că mulţumită eredităţii, instinctelor, intrăm în existenţa noastră şi cu «accente» anterior dobîndite (mai exact: dobîndite de predecesori; ne vom lua însă revanşa, transmiţîndu-le şi noi mai departe, sperăm îmbogăţite, urmaşilor). Aşadar, viaţa în doi se învaţă sau (măcar parţial) se moşteneşte? După mine, şi una, şi alta. Cred profund că, în fiecare dintre noi, zac (depunere lentă) un şir întreg de raporturi sentimentale şi mai puţin «nobile» (casnice), de iubiri împlinite şi eşuate, că dincolo de *astăzi* şi de *ieri* există un *alaltăieri* fundamental. La urma urmei, cine vine să-ţi explice, cînd te avînţi, înfierbîntat, pe baricadele căsniciei, miile şi milioanele de detalii care pot transforma viaţa în doi într-un paradis sau, dimpotrivă... *învăţarea* se produce aici ca într-un subtil joc de oglinzi paralele: cu cît mai bine, mai exact te zăreşti pe tine însuţi în celălalt, cu atît mai bine, mai exact celălalt se zăreşte pe sine în tine şi, evident, doi-ul acesta reprezintă — de loc paradoxal — o unitate. Cu alte cuvinte: dacă peste ceea ce s-a sedimentat în noi, prin simpla noastră naştere, reuşim să adăugăm stratul proaspăt al iubirii profunde, al bunei credinţe, al sincerităţii şi candorii, şansele de reuşită sînt mari. Nimeni nu poate trăi — şi nici chiar muri — singur. Numărătoarea lumii începe totuşi cu cifra «2».

Şi, ca la orice şcoală, şi aci se pot întîlni «repetenţi».

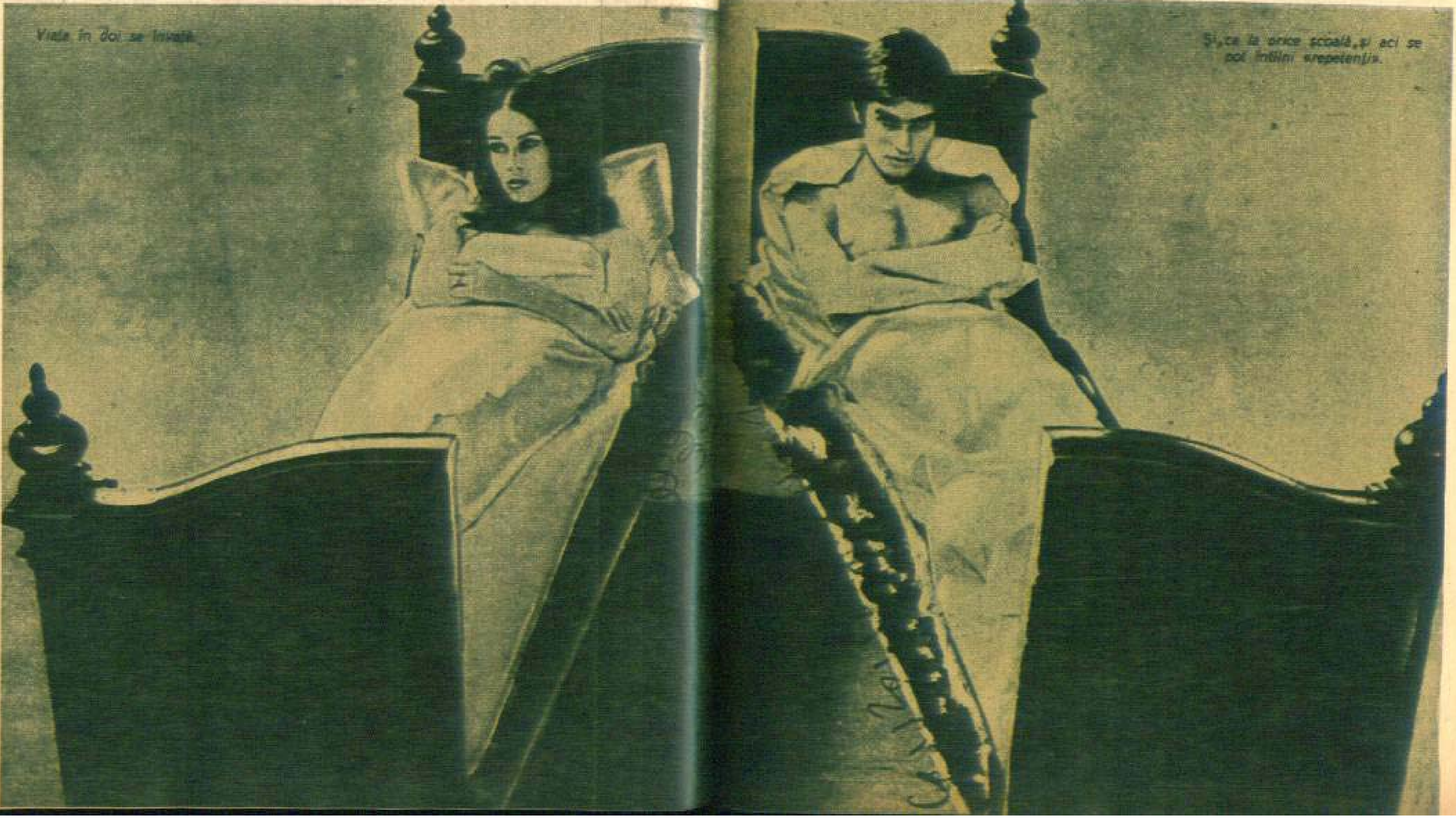

Viața în doi se învață,

Și, ca la orice școală, și aci se pot întîlni «repetenți».

NEVOIA DE INIȚIERE

Prof. univ.
EDMOND NICOLAU

Cu siguranță: Da!

Este, de altminteri, un fapt bine cunoscut încă din antichitate, naiva poveste a întîmplărilor lui Daphnys și Chloe, unde timidul adolescent a avut totuși nevoie de o inițiere — deci de instruire. Nu trebuie să ne mire această necesitate a inițierii, chiar a unor atitudini fundamentale, căci omul, spre deosebire de celelalte ființe vii de pe planeta noastră, se naște cu un foarte mic stoc de programe înscrise în sistemul său nervos. Treptat, el asimilează date noi, programe noi, ample. Aci, în posibilitatea unei continue perfecționări a propriilor programe rezidă esența progresului uman.

MAI MULT DECÎT RĂZBOIUL DE 30 DE ANI

ȘANDOR MOHI
pictor, profesor la Institutul de artă plastică «Ion Andreescu»-Cluj

Cum ne-am format unul pe celălalt în căsnicie și cum am conceput această instituție? Mariajul este o uniune. Sîntem împreună de 35 de ani. Mai mult decît războiul de 30 de ani! Dar n-a fost război, întrucît «armistițiul» l-am încheiat înainte de cununie. Am stabilit împreună să nu facă imixtiuni în munca mea, să nu încerce să transforme obiceiurile de viață pe care arta mi le-a format. Ea și-a respectat promisiunea. A trebuit să renunțe la foarte multe. Din punct de vedere al vieții de societate, aproape n-am existat pentru lume. Pentru mine a fost bine așa, pentru soție poate a fost greu. Dar a înțeles. Nu mi-a pus bețe în roate, nu m-a frînat. Arta mi-a umplut viața, iar pe soția mea au satisfăcut-o organizarea căminului și asigurarea tihnei. Educația celor doi copii în mare parte i-a revenit ei, în afară de faptul că a continuat să muncească ca profesoară. Dacă cumva găsirea modelului devenea o problemă, îndeplinea și acest rol. Cît de mult respectă arta o dovedește și faptul că niciodată nu intră în atelier înainte de a bate la ușă. Și așa i-a învățat și pe copii.

Toate acestea par ciudate. Dar arta nu cunoaște concesii. Eu i-am dăruit viața. Soția mea a știut și m-a ajutat. Acesta a fost contractul nostru. În căsnicie, cîteodată, uneia din părți i se cer sacrificii mai mari decît celeilalte! La noi, soția mea a fost aceea care și-a luat pe umeri partea cea grea. Și astfel a devenit nu numai părtașa vieții mele, ci și a artei mele!

ȘI TOTUȘI... INTUIȚIA

MARIANA TIMOFTE
economist-programator

Viața în doi întîi se gîndește — de unul singur — și apoi se învață din mers. Întocmită după catehism, te obligă la niște reguli rigide; ca să mă exprim în termenii profesiei mele, căsnicia refuză o programare lineară (dacă vrea să fie altceva decît o convenție!)

Intuiția și inspirația o pot salva mai bine decît orice formulă sau atitudine preconcepută. Intuiția îți sugerează cînd să apari în prim plan și cînd să rămîi în penumbră. Fiindcă realmente viața în doi devine obositoare cînd unul dintre parteneri încearcă prin prezența sa să anihileze individualitatea celuilalt, să-l abată de la preocupările sale. Cea mai mare greșeală este să-ți pui soțul să aleagă între tine și profesie; să-i dai ultimatum: ori, ori! Dragostea egoistă, acaparantă poate duce la reacții care s-o transforme în contrariul ei. Soluția: să rămînem noi, să căutăm satisfacții în domeniul nostru de muncă, să le comparăm cu ale lor, să ne bucurăm de viață în toată complexitatea ei.

„NOPTILE
TREBUIE NEAPĂRAT
SĂ FIE ROMANTICE"

CHARMOZ

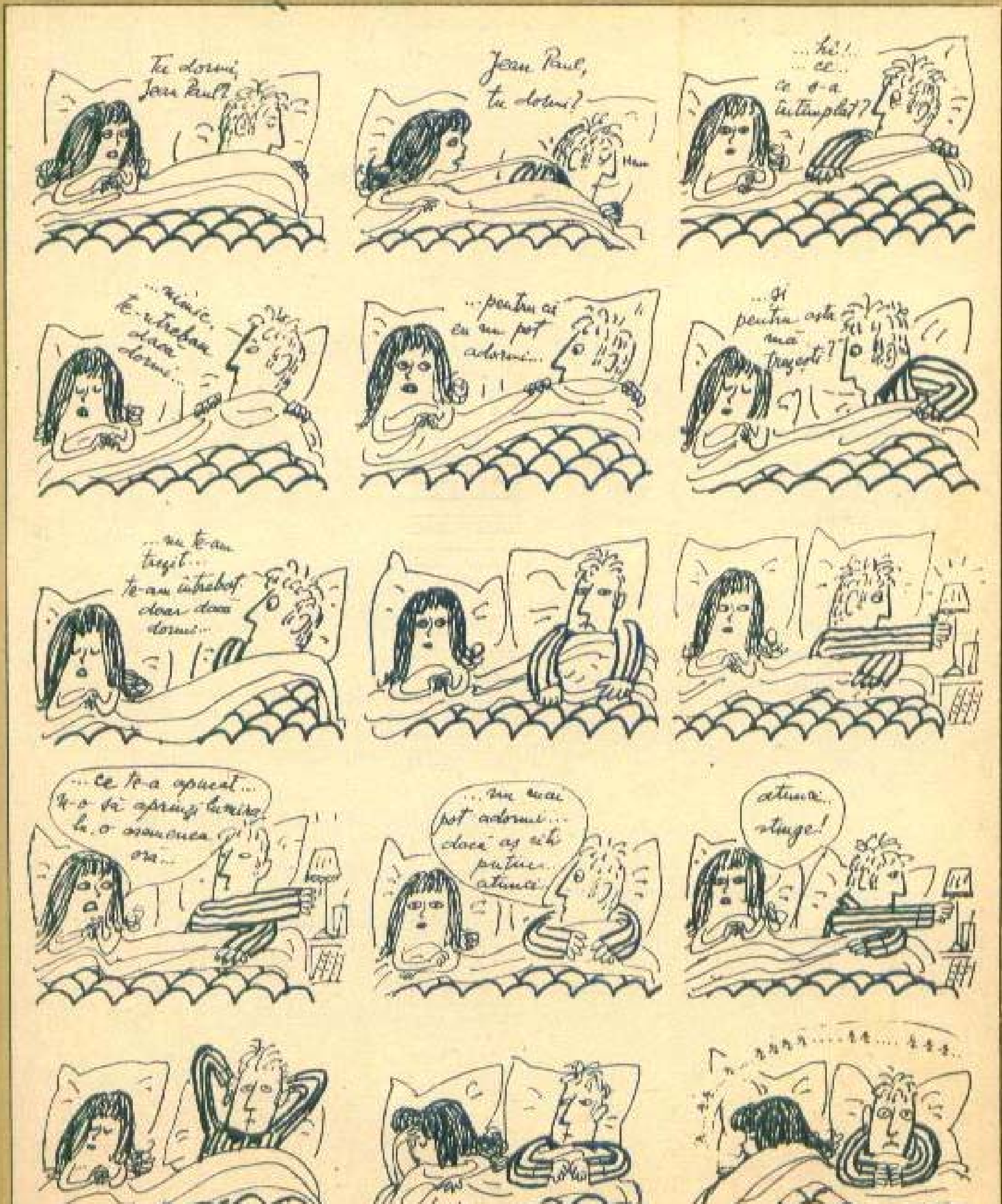

„PAN enigmat

de PETRE HLADCHI-BUCOVINEANU

Scundă, cu niște ochi mari, vioi, maiorul de securitate Elena Oprescu mă privește, neștiind încă ce să răspundă la întrebarea mea.

— Știu, gîndiți poate că doresc să-mi relatați un caz senzațional. Din contra, povestiți-mi unul care se încadrează în limitele celui mai obișnuit normal.

Ochii interlocutoarei mele se aprind parcă mai mult și deodată izbucnește:

— Senzațional? În activitatea mea, totul a apărut normal și în afara sentimentului unei datorii împlinite, în rest toate au devenit amănunte de viață și... totuși...

O AFACERE DE SPIONAJ?

Era o dimineață de august. Venisem la birou să termin o lucrare asupra căreia șeful insistase în ajun: N-am apucat însă să mă așez la birou cînd am fost chemată de colonelul Dumitru Horia. Mi-a ordonat să studiez atentă cîteva «hîrtii» privind pe soții Ana și Ionel Dragnea, pe atunci salariați la o întreprindere de comerț exterior.

Totul pornise de la o sesizare, destul de vagă la prima vedere. «Familia Dragnea face cheltuieli ce depășesc posibilitățile ei de cîștig. Ambii soți se află în anturajul apropiat al unuia dintre reprezentanții firmei «Mirke», care ne vizitează deseori țara». Printre altele, la dosar se mai aflau două anonime din care rezulta că «doamna Dragnea» ar intenționa să părăsească definitiv țara, profitînd de o excursie prin O.N.T., și că «autoturismul familiei Dragnea nu este un cadou din partea rudei din străinătate, cum afirmă el, ci o «afacere de spionaj».

E drept, n-am prea înțeles multe din dosar și la aceasta s-a mai adăugat și părerea unui coleg că «anonimele sînt făcute din invidie».

Mă frămîntau însă multe întrebări și ceva, n-aș putea spune ce anume, mă îndemna să verific totul. De aceea am devenit «umbra» familiei Dragnea.

PE URMELE FIRULUI ÎNCURCAT

...Trecuse mai bine de o săptămînă de cînd pașii mă purtau cam pe aceleași străzi pe unde călca și doamna Dragnea. Mă feream să intru în raza ei vizuală. Totul pînă într-o zi. Doamna Dragnea se urcase în mașina proprie și, ca un făcut, pentru a cincea oară în acea săptămînă făcea drumul București-Urziceni. La intersecția cu șoseaua spre Ploiești, oprea, stătea o jumătate de ceas și se întorcea. În acea zi însă nu s-a mai întors atît de repede. La Urziceni s-a apropiat de o mașină cu număr străin, a schimbat cîteva vorbe cu omul de la volan, după care a continuat drumul spre

...ica acțiune ...TERA"

Buzău, Străinul a urmat-o și, bineînțeles, eu. Am raportat prin radio întreaga întîmplare, iar colonelul D. Horia mi-a ordonat să n-o slăbesc din ochi... Mă gîndeam să solicit sprijin. Orice insistență de una singură putea fi fatală. I-am depășit, așteptîndu-i la intersecția cu șoseaua națională Buzău-Ploiești. Ambele mașini s-au îndreptat cu toată viteza spre Ploiești. Deși eram puțin derutată, m-am hotărît repede. Am făcut cale întoarsă, convinsă fiind că aș putea să le ies înainte undeva, aproape de Băneasa. Am demarat puternic, sub privirile uluite ale unui trecător. Intuiam ce gîndea: «Femeie la volan!»

UN PROCENT DE RISC

Simțeam că planul meu eșuează. Stopurile chiar de la intrarea în București îmi dădeau mereu de furcă. În sfîrșit, ajunsă pe Kisselef, nici n-am sesizat cînd acul indicatorului de kilometraj trecuse de cifra 100. Prin fața Casei Scînteii, surpriză. Mașinile așteptate ajunseseră și se îndreptau spre centrul ora-

enigmatica acțiune „PANTERA"

de PETRE HLADCHI-BUCOVINEANU

Scundă, cu niște ochi mari, vioi, maiorul de securitate Elena Oprescu mă privește, neștiind încă ce să răspundă la întrebarea mea.

— Știu, gîndiți poate că doresc să-mi relatați un caz senzațional. Din contra, povestiți-mi unul care se încadrează în limitele celui mai obișnuit normal.

Ochii interlocutoarei mele se aprind parcă mai mult și deodată izbucnește:

— Senzațional? În activitatea mea, totul a apărut normal și în afara sentimentului unei datorii împlinite, în rest toate au devenit amănunte de viață și... totuși...

O AFACERE DE SPIONAJ?

Era o dimineață de august. Venisem la birou să termin o lucrare asupra căreia șeful insistase în ajun. N-am apucat însă să mă așez la birou cînd am fost chemată de colonelul Dumitru Horia. Mi-a ordonat să studiez atentă cîteva «hîrtii» privind pe soții Ana și Ionel Dragnea, pe atunci salariați la o întreprindere de comerț exterior.

Totul pornise de la o sesizare, destul de vagă la prima vedere. «Familia Dragnea face cheltuieli ce depășesc posibilitățile ei de cîștig. Ambii soți se află în anturajul apropiat al unuia dintre reprezentanții firmei «Mirke», care ne vizitează deseori țara». Printre altele, la dosar se mai aflau două anonime din care rezulta că «doamna Dragnea» ar intenționa să părăsească definitiv țara, profitînd de o excursie prin O.N.T., și că «autoturismul familiei Dragnea nu este un cadou din partea rudei din străinătate, cum afirmă el, ci o «afacere de spionaj».

E drept, n-am prea înțeles multe din dosar și la aceasta s-a mai adăugat și părerea unui coleg că «anonimele sînt făcute din invidie».

Mă frămîntau însă multe întrebări și ceva, n-aș putea spune ce anume, mă îndemna să verific totul. De aceea am devenit «umbra» familiei Dragnea.

PE URMELE FIRULUI ÎNCURCAT

...Trecuse mai bine de o săptămînă de cînd pașii mă purtau cam pe aceleași străzi pe unde călca și doamna Dragnea. Mă feream să intru în raza ei vizuală. Totul pînă într-o zi. Doamna Dragnea se urcase în mașina proprie și, ca un făcut, pentru a cincea oară în acea săptămînă făcea drumul București-Urziceni. La intersecția cu șoseaua spre Ploiești, oprea, stătea o jumătate de ceas și se întorcea. În acea zi însă nu s-a mai întors atît de repede. La Urziceni s-a apropiat de o mașină cu număr străin, a schimbat cîteva vorbe cu omul de la volan, după care a continuat drumul spre Buzău. Străinul a urmat-o și, bineînțeles, eu. Am raportat prin radio întreaga întîmplare, iar colonelul D. Horia mi-a ordonat să n-o slăbesc din ochi... Mă gîndeam să solicit sprijin. Orice insistență de una singură putea fi fatală. I-am depășit, așteptîndu-i la intersecția cu șoseaua națională Buzău-Ploiești. Ambele mașini s-au îndreptat cu toată viteza spre Ploiești. Deși eram puțin derutată, m-am hotărît repede. Am făcut cale întoarsă, convinsă fiind că aș putea să le ies înainte undeva aproape de Băneasa. Am demarat puternic sub privirile uluite ale unui trecător. Intuiam ce gîndea: «Femeie la volan!»

UN PROCENT DE RISC

Simțeam că planul meu eșuează. Stopurile chiar de la intrarea în București îmi dădeau mereu de furcă. În sfîrșit, ajunsă pe Kiseleff, nici n-am sesizat cînd acul indicatorului de kilometraj trecuse de cifra 100. Prin fața Casei Scînteii, surpriză. Mașinile așteptate ajunseseră și se îndreptau spre centrul ora- ▶

șului. Nu mai puteam face nimic sau aproape nimic. Orice apropiere de ei putea să dea de bănuit. Mă țineam la distanță și totuși nu mi-a fost chiar atît de greu să observ că individul din mașina străină a coborît la «Lido». Pentru orice eventualitate, i-am făcut și o fotografie. Așa am reușit să aflu peste alte două ore că domnul în cauză este John M., reprezentantul firmei «Mirke». Evident, aceasta încă nu spunea nimic. Colonelul Horia îmi dădu ordin să continui urmărirea soților Dragnea și a domnului John. Am solicitat ajutoare, inclusiv aparataj tehnic adecvat și astfel am trecut în modul cel mai serios la descurcarea ițelor. Nu știu ce mă făcea să cred că de această dată nu-mi voi pierde nici timpul și nici nu voi irosi forțe în zadar.

PE DRUMURI NEȘTIUTE...

Soții Dragnea se aflau în concediu. Deci orice deplasare a lor putea fi oricînd și oricum justificată, după cum domnului John M., fiind străin, nu i se putea reproșa sub nici un motiv orice călătorie, chiar dacă o făcea împreună cu soții Dragnea. În definitiv erau amici. Și totuși...

Era spre seară, «Mă plimbam» în apropierea locuinței lui Dragnea, avînd grijă ca în orice moment să pun în funcțiune camerele de luat vederi și să fac legătura tele cu masa de comandă a colonelului D. Horia.

Un semnal luminos din mașină îmi atrase atenția. Trebuia să iau legătura prin radio cu șeful. Întorc butonul și ascult:

— Sînt «Gorunul». «Pantera» se îndreaptă cu toată viteza spre pădurea Băneasa. Terminat.

Era vocea șefului. Am înțeles că «Pantera», adică John M., s-a pus în mișcare. Dar abia recepționasem semnalul că și soții Dragnea o porniră la drum cu limuzina. Încă nu le știam exact itinerarul, dar îl intuiam.

...Alergam spre Băneasa, apoi pe șoseaua spre Constanța. Totul a părut normal pînă aproape de varianta spre Tulcea, cînd mașina străinului a făcut cale întoarsă. Nu mai știam ce să fac. Îmi dădeam seama că se verifică foarte serios și deci urmărirea noastră trebuia să pară cît mai firească. Am luat din nou legătura cu șeful.

UN FINAL NEPREVĂZUT

Spre deosebire de alte împrejurări, de această dată mă liniștisem. «Căzusem» întîmplător între mașina străinului și cea a soților Dragnea. Viteza era destul de moderată și nici nu se putea altfel din cauza șoselei aglomerate.

Această ultimă cursă mi-o doream din tot sufletul să se încheie cît mai repede. Nerăbdarea creștea cu atît mai mult cu cît mă apropiam de Vadul Oii și, deci, nu mai eram departe de Hîrșova. Și poate nu aș fi fost chiar atît de nerăbdătoare dacă nu aș fi știut un amănunt esențial. Între mașina «Panterei» și mașina soților Dragnea era posibilă o legătură radio. Știam lungimea de undă. O stabilisem cu o altă ocazie, cînd am surprins o convorbire discretă dintre ei. Ca un făcut însă, nici unul din ei nu dădea de această dată vreun semn de viață pe calea undelor. În sfîrșit, undeva la orizont se profila Hîrșova. Mașinile încetiniră viteza și în difuzorul aparatului de radio parcă se auzi un scrîșnet. Eram convinsă că ne apropiam de sfîrșit. Dar surpriză: străinul a depășit orașul Hîrșova, s-a întors și soții Dragnea se țineau lanț după el. Mai bine zis după mine. I-am lăsat să mă depășească. Ba mai mult, de această dată, între mine și mașina familiei Dragnea s-a interpus și un camion «Carpați». Neliniștea începu să crească. Nu mai știam nici eu ce vor. Totul a decurs așa pînă la podul de pontoane de pe Dunăre. Aici, chiar pe pod, am auzit cît se poate de limpede vorbindu-se în fonie-radio pe lungimea de undă pe care stăteam la recepție cu nerăbdare încă din București.

— Ți-am adus planul valutar, posibilitățile noastre de export și situația firmelor concurente. Nu mă mai plimbai...

«Pantera» răspunse prompt:

— M-am convins că sîntem singuri. Oprim la marginea pădurii înainte de Slobozia. Fii calm!

Mă liniștisem. Simțeam că sînt pe o pistă bună și aceasta mă bucura. Am raportat colonelului D. Horia, desigur convențional, înțelegerea dintre ei. Colonelul Horia, care se și afla pe același traseu cu noi, însă în oraș, respectiv în Slobozia, parcă prevăzuse ceva. După raportul meu a luat toate măsurile.

. . . La locul de parcare indicat de «Pantera» mai erau cîteva mașini. Nici străinul și nici Dragnea n-au sesizat că în locul unde au oprit erau prinși ca-ntr-un clește de mașinile noastre.

Străinul s-a apropiat de mașina lui Dragnea, parcă interesîndu-se de ceva. Dragnea, foarte politicos, răspunse afirmativ și-i întinse lui John o broșură pe ale cărei coperte se putea citi *Ghid turistic*. În același timp însă, aparatele noastre foto intrară în acțiune, iar alți doi colegi îi invitară la «meditație» după o somare destul de discretă. *Ghidul turistic* era de fapt o «culegere» de planuri privind unele dintre exporturile noastre.

...Acasă la Dragnea s-au descoperit nenumărate obiecte care constituiau de fapt... prețul trădării, iar de la John M. a fost ridicat un microaparat foto cu ajutorul căruia urma să pună pe peliculă planurile consultate. Evident, Dragnea urma să le pună la loc. Acest serviciu însă i l-am făcut eu, Dragnea în acel timp aflîndu-se în ținută gri-vărgată, așa cum o merita.

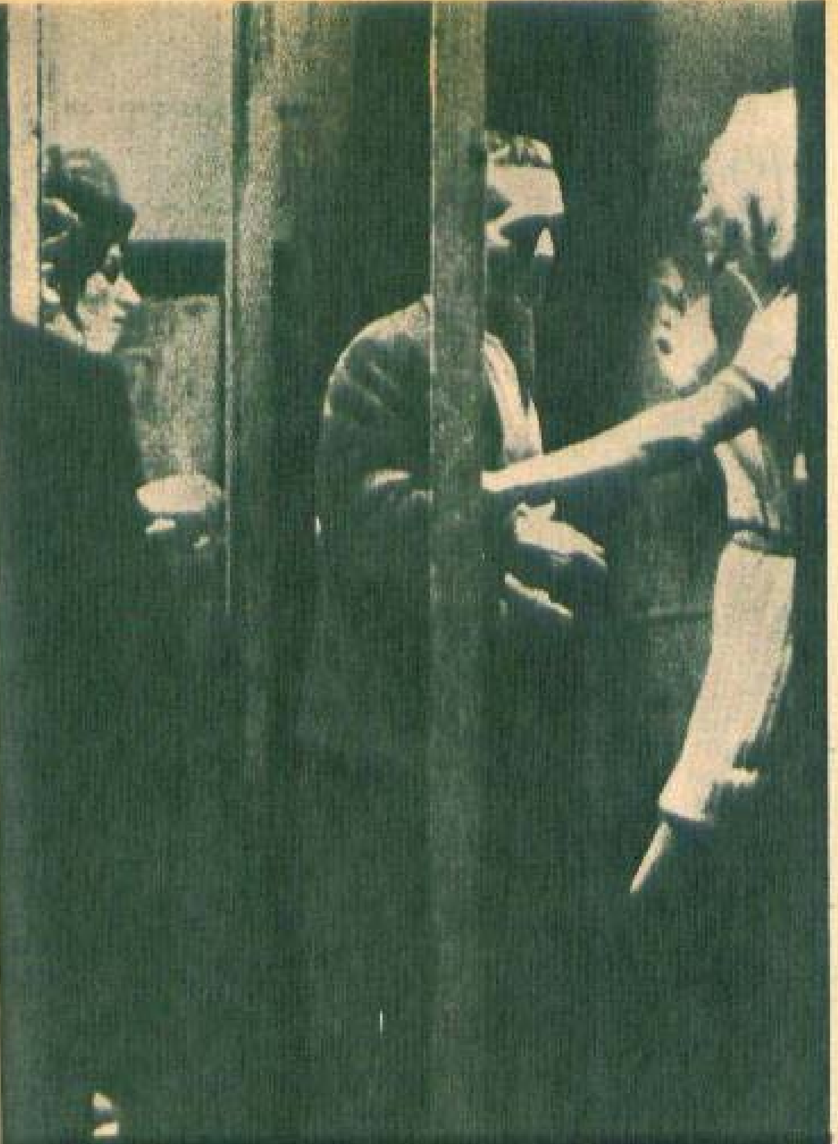

secretele oribilului comerț de carne vie

de ELENA ILIU

Zeci de mii de tinere fete și femei din Europa devin în fiecare an victimele traficanților de carne vie. Abjectul comerț aduce venituri enorme celor care îl practică și neasemuite suferințe nefericitelor căzute în capcana lor. Creșterea cererii de «carne albă» pe piețele prostituției din Orientul Mijlociu și Africa de Nord a adus o recrudescență a activității negutătorilor de sclave, care, pentru procurarea acestei «mărfi vii», folosesc cea mai largă gamă de ticăloșii, de la promisiuni și șantaje, trecînd peste violență și droguri pînă la tortură și crimă.

Teroarea pe care o exercită asupra victimelor lor este atît de mare încît este cu neputință să determini o asemenea fată — dacă reușește să fugă — să facă mărturisiri. Cine vorbește se află în primejdie de moarte.

Dar uneori, prin zidul gros al tăcerii care înconjură destinul tragic al acestor fete, străbat taine cutremurătoare.

ȘAPTE REGINE ALE FRUMUSEȚII

Un iacht de lux în croazieră pe valurile albastre ale Mediteranei. La bord, șapte fete încununate cu titlul de «Miss», cîștigat la acele competiții ale frumuseții care îi amuză pe vilegiaturiștii de pe Coasta de Azur. «Miss Flora», aleasă la Nisa, «Miss Bikini», cîștigătoarea concursului de la Cap Ferrat, și alte asemenea regine mai minore.

Prezența pe iacht a acestor tinere se leagă direct de un domn elegant și afabil: monsieur Henry. De cîte ori o «Miss» se alege undeva, pe țărmul de azur de la Marsilia la San Remo, domnul Henry se prezintă ca agentul unei celebre firme de produse cosmetice. El îi propune o călătorie de vis pe Mediterana. Și un onorariu bun în plus. Toate acestea pentru publicitatea cosmeticelor sale, pretinde el. Este darnic, căci știe că nu va ajunge să scoată din buzu-

nar nici măcar un bănuț.

Acest Henry, zis Puricele în cercul său, care nu era altul decît al «aristocraților» de carne vie, era marele furnizor de fete cu pielea albă pentru bordelurile din Africa.

Tinerelor ademenite pe iacht li se punea heroină în mîncare. Prima reacție era greața, dar, după ce li se făceau forțat patru injecții, nefericitele ajungeau să ceară singure drogul. După trei săptămîni ajungeau la circa 2 g pe zi. Acesta era momentul în care erau dispuse să facă orice pentru a-și asigura drogul. Aducerea femeilor la starea de sclavie prin folosirea drogurilor este unul dintre cele mai sigure mijloace ale proxeneților.

DIVULGAREA UNOR TAINE ORIBILE

Julia nu împlinise 20 de ani cînd a cîștigat un concurs de frumusețe. I s-a oferit un contract pentru un spectacol cu participare internațională la Morenzo Marques în Mozambic. Bărbatul care-i propunea angajamentul era însoțit de o fată foarte frumoasă, care semnase deja. Julia s-a lăsat convinsă, și a doua zi cele două fete se îmbarcau pe un iacht, care le-a dus fără vreun incident pînă pe coasta Mozambicului. Dar, cum au pășit pe uscat, cele două fete au fost răpite de patru indivizi. A doua zi dimineața, răpitorii le-au spus, fără menajamente, că de-acum încolo vor lucra ca prostituate. Împotrivirea lor a fost zadarnică. Au fost bătute și violate patru zile la rînd.

Într-a cincea zi, a apărut un personaj vîrstnic, îmbrăcat ca un gentleman din City-ul londonez, care, cu un pistol în mînă, a jucat cu multă distincție rolul de... salvator.

Acest domn elegant le-a dus la Umtali, oraș din Rhodesia de Sud. Aici, cele două fete au fost despărțite și nu s-au mai văzut, deși amîndouă erau închise în aceeași casă de toleranță frecventată de «crema societății». Bătrînul «gentleman» a îngrozit-o pe Julia, povestindu-i că prietena ei a vrut să evadeze și a încăput din nou pe mîna gangsterilor de care le-a «salvat» el. Prietenei i-a spus aceeași poveste, punînd-o de data aceasta pe seama Juliei. Fetele înnebuniseră aproape de groază. În fiecare noapte, ele priveau pe fereastră și de fiecare dată zăreau umbrele unor bărbați care dădeau tîrcoale casei.

Această cutremurătoare relatare Julia a făcut-o unui om care, printr-o întîmplare, a pătruns în labirintul negutătorilor de fete și care, la rîndul său, a făcut destăinuiri, în speranța că va fi ajutat să iasă viu și sănătos din acest bîrlog. Cînd a întîlnit-o pe Julia, ea se afla acolo de șase luni. «De ce nu pleci de aici?» a fost întrebarea firească. Atunci Julia i-a revelat înspăimîntătoarea ei aventură. Și a adăugat: «Am văzut fotografii de fete schingiuite cumplit fiindcă au vrut să fugă». Și Julia se cutremura de groază. «Trebuie să mă ajuți să scap de aici.»

S-a dus la poliția din Umtali și a încunoștințat-o de soarta acelor fete nenorocite. Naiv, el nu știa că poliția de acolo este coruptă.

Fetele nu au fost salvate, însă el a fost sălbatic bătut de oamenii bătrînului «gentleman» și...

Se pare că și astăzi aproximativ 10 milioane de oameni trăiesc în sclavie sexuală. Un sclav sănătos valorează cît 10 cămile, iar sclavele dublu și chiar mai mult. Aceasta ar fi o explicație a disparițiilor misterioase a atîtor tinere-naive. Venituri mari, obținute într-un scurt timp, și anume atît timp cît fetele nu sînt considerate prostituate. Și aceasta se poate spune doar 2—3 luni.

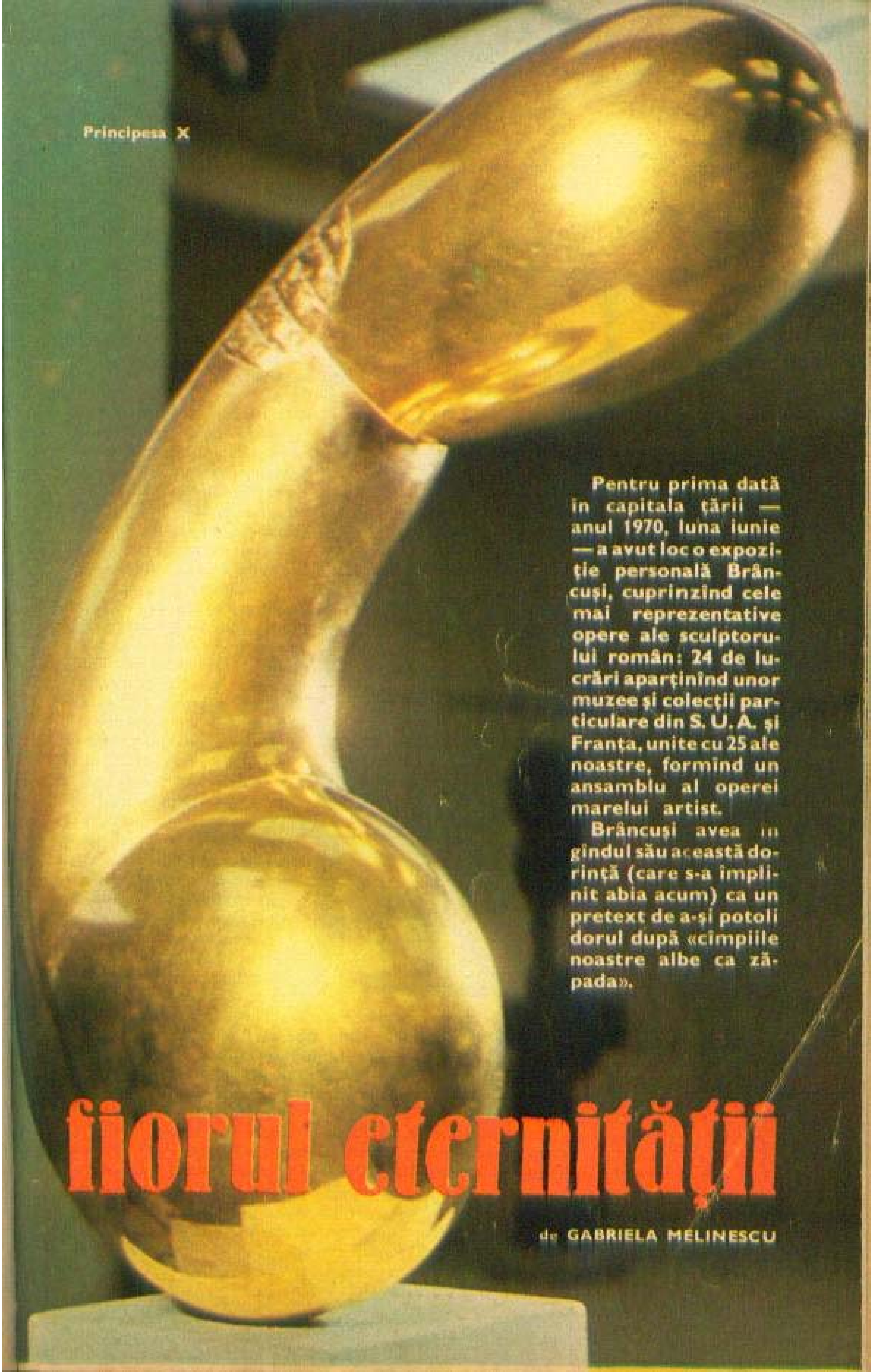

Principesa X

fiorul eternității

de GABRIELA MELINESCU

Pentru prima dată în capitala țării — anul 1970, luna iunie — a avut loc o expoziție personală Brâncuși, cuprinzînd cele mai reprezentative opere ale sculptorului român: 24 de lucrări aparținînd unor muzee și colecții particulare din S. U. A. și Franța, unite cu 25 ale noastre, formînd un ansamblu al operei marelui artist.

Brâncuși avea în gîndul său această dorință (care s-a împlinit abia acum) ca un pretext de a-și potoli dorul după «cîmpiile noastre albe ca zăpada».

După 13 ani de absență, el se întoarce în țară, obosit, ca un mag plin de acea lumină care se scurge ca fulgerul în pămînt, venind de la propriul său nimb, uluind Carpații, a căror stranie perfecțiune și frumusețe a întrecut-o, supunînd infinitul și creînd obiecte pentru bucurie și meditație.

Iată «Începutul lumii» un ou translucid de vrajă, o formă cosmică ce amintește prima sămînță de putere din care s-a născut lumea. Din seria obsesiilor ovale, «Începutul lumii» stăruie ca nod de materie în care se oglindesc celelalte materii. Am putea începe istoria lumii privind în acest simbolic punct de declanșare a universului, am putea imagina nașterea stăpînului naturii, al liniștii și al mișcării privind «Regele regilor», un personaj straniu amintind moartea și, prin ea, viața: un cap scobit cu două eterne hublouri negre, încoronat cu o coroană care crește din oasele capului; acest ciudat personaj are trupul zimțat ca și treptele reale ale puterii, însumîndu-se într-un teasc țărănesc, fixat pe un soclu perforat cu patru ochi lărgiți ai lumii de sub putere.

Sărutul

Și, Doamne, Brâncusi a știut, ca și natura, că prima ființă din absolut e pasărea, «Pasăre în spațiu», ca un filament de substanță radioactivă, ca reprezentarea înnebunitoare a strigătului primordial de durere.

Cu ce a umplut sculptorul spațiul de sub zborul păsării sale? Cu ființe sau cu esența din ființele pe care le-a văzut.

Brâncuși are anumite personaje ale sale: copii, femei sau animale fabuloase, a căror asemănare cu realitatea este atît cît poate să semene un obiect cu ideea de obiect.

Din cele trei variante, această domnișoară Pogany, din bronz aurit și parțial colorat, reprezintă unul dintre cele mai celebre portrete ale veacului, și pentru artist, pînă la sfîrșitul vieții sale, domnișoara Margit Pogany, pictoriță și model, care i-a inspirat lui Brâncuși o dragoste eternă. Portretul halucinant stîrnește o inexplicabilă fascinație, din pricina ochilor exagerați de mari, prin care poate intra numai melancolia. Miinile, ca două aripi strînse, dau aerul de îngerească cumințenie, dar și de uluitoare feminitate. Nimic, nici chiar părul ușor rotunjit pe ceafă, nu poate egala farmecul acestor ochi supradimensionați prin care poți privi înăuntrul acelei ființe. Brâncuși a simțit nevoia să mărească (în celelalte variante) aceste hublouri ale melancoliei pînă într-atît încît chipul pare făcut numai din cei doi ochi imenși așezați oblic pe ovalul gingaș.

Începutul lumii

Pasăre în spațiu

Regele regilor

Portretul Principesei X, a cărei identitate Brâncuși n-a vrut s-o divulge, este un trup redus la o abstractă expresie prin simplitate geometrică, semănînd cu embrionul primului sclipăt al semințel; inocența transpare din materia folosită, bronzul lustruit, din poziția capului înclinat și a gîtului lung și arcuit, ca și colțul verde care răsare din sămînța vie.

A înțelege aceste personaje sau a fi pus în față cu păsările, cu țestoasa zburătoare, cu capetele de copii, se presupune a poseda acel etern fior al veșniciei și a stăpîni inconștient

Muza adormită

planul spontan al viziunii propuse. Căci Brâncuși n-a făurit sculpturi care să strivească și să umilească prin grandoare omul; el a creat obiecte durabile, calde, pentru bucurie, a creat ceva care intră în logica oamenilor și în naturala lor aspirație către absolut.

Dacă după 13 ani, de cînd s-a stins stăpînul acestui «început de lumi», operele sale produc o veșnică stare de inocență și fiori în structuri, atunci hotarul pe care Brâncuși l-a împins în nostalgicul său dor după absolut, s-a mișcat mult deasupra epocii noastre.

Portretul lui George

„La moda folk rumena"

Roșu, negru și alb, și iarăși roșu, negru și alb, și iarăși... Culorile se succed într-un dans unic. Desenele se-mpletesc într-o armonie clasică. Ați străbătut vreodată drumurile Ardealului? Casă de casă, gardurile lor sînt înveselite de cusături, carpete, perini și chindire. Expoziție spontană și fermecătoare. Frumusețea lucrăturilor a ademenit străinii și le-a stîrnit imaginația, stilul, eleganța liniilor hărăzindu-le un destin strălucit. Ia brodată cu fir și abaua cusută cu suitaș au părăsit tihna răcoroasă a odăilor țărănești și-au ajuns în saloanele de recepție din Roma, Paris și Londra. «La moda folk rumena» a devenit îmbrăcămintea cea mai rafinată. «L'abito che viene dalla Romania» este și cea mai rîvnită. Pentru că, oricît ar lucra fetele din Topoloveni, Breaza, Tismana, Sibiu, Rădăuți, este greu să satisfaci — cusînd cu mîna — piața internațională.

Ineditul specificului nostru național și-a găsit forme de expresie din cele mai diverse. În Maramureș, trunchiul inert de copac cunoaște o splendidă metamorfoză. Cavale și ulcele, linguri și fluiere sculptate cu măiastră dibăcie trec și ele hotarele țării, primite cu cinste în Italia, Olanda, Danemarca, Japonia, Cipru, Suedia, Anglia, S.U.A., Israel.

Olarul român mîngîie lutul, așa cum lăstunul atinge suprafața apei. Roata lui, armonizînd mișcările mîinilor și picioarelor, angajează simțul proporțiilor și al culorilor. Sînt vestiți în lume olarii din Vrancea, Oboga, Horezu, Vama-Ouaș... Ceramica albă pregătită cu nisip din Vadul Crișului, ceramica neagră din Marginea-Rădăuți, vasele smălțuite cu piatră de pe malul gîrlei au căutare pe cele mai îndepărtate meridiane ale lumii, din Japonia pînă în Olanda, din Canada pînă în R.F. a Germaniei...

Meșteșugul original al icoanelor pictate pe sticlă și pe lemn, spiritul inventiv și talentul creatorilor populari transplantînd în cele mai neînsemnate obiecte de uz cotidian fantezia lor, sînt astăzi cunoscute și solicitate în țări cu vechi tradiții artistice. Icoanele meșterilor români împodobesc pereții caselor din Anglia, Luxemburg, R.F.G., Italia și Olanda. Împletiturile din răchită, papură, pai, foi de porumb sau talaș sînt solicitate în S.U.A., Anglia, Spania, Franța, Italia, Olanda, Austria. Iar covoarele de la Tismana, Comarnic, Tg. Neamț, Rădăuți sau Iași sînt considerate de popoarele danez, englez, francez sau ceh podoabe de preț.

Creatorii noștri populari exprimă în forme plastice fragmente din esența spirituală a poporului. O fărîmă dintr-un univers populat de năzuințe și frămîntare de talente și avînturi. Este ceea ce îi asigură o universală perenitate.

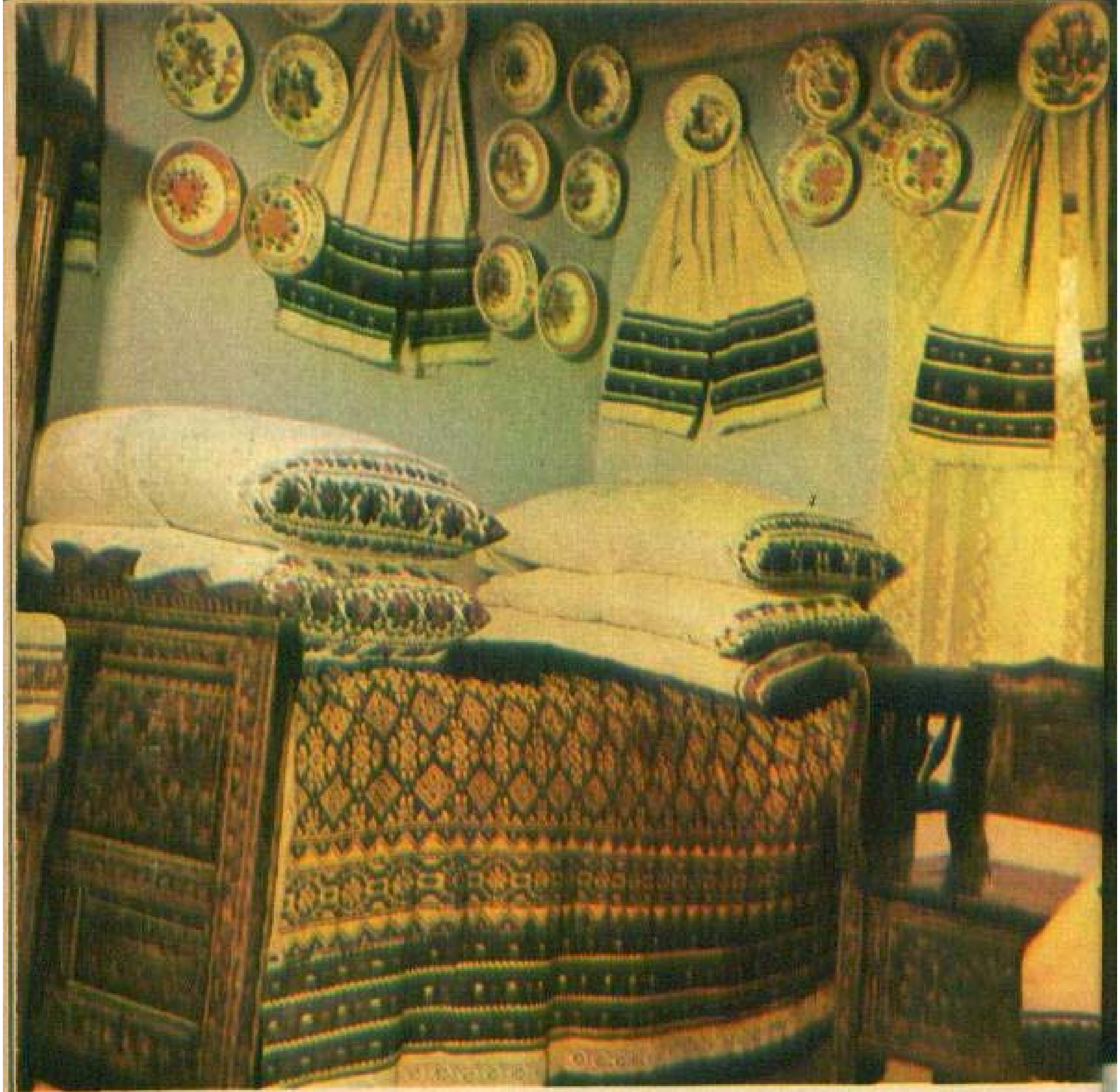

Interior țărănesc din zona Sălajului

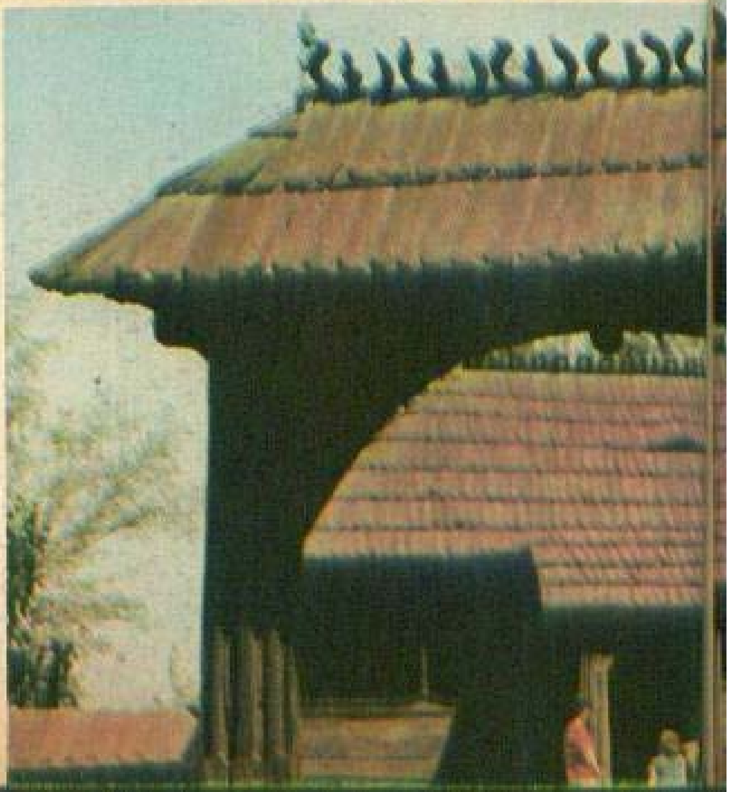

Poartă maramureșană

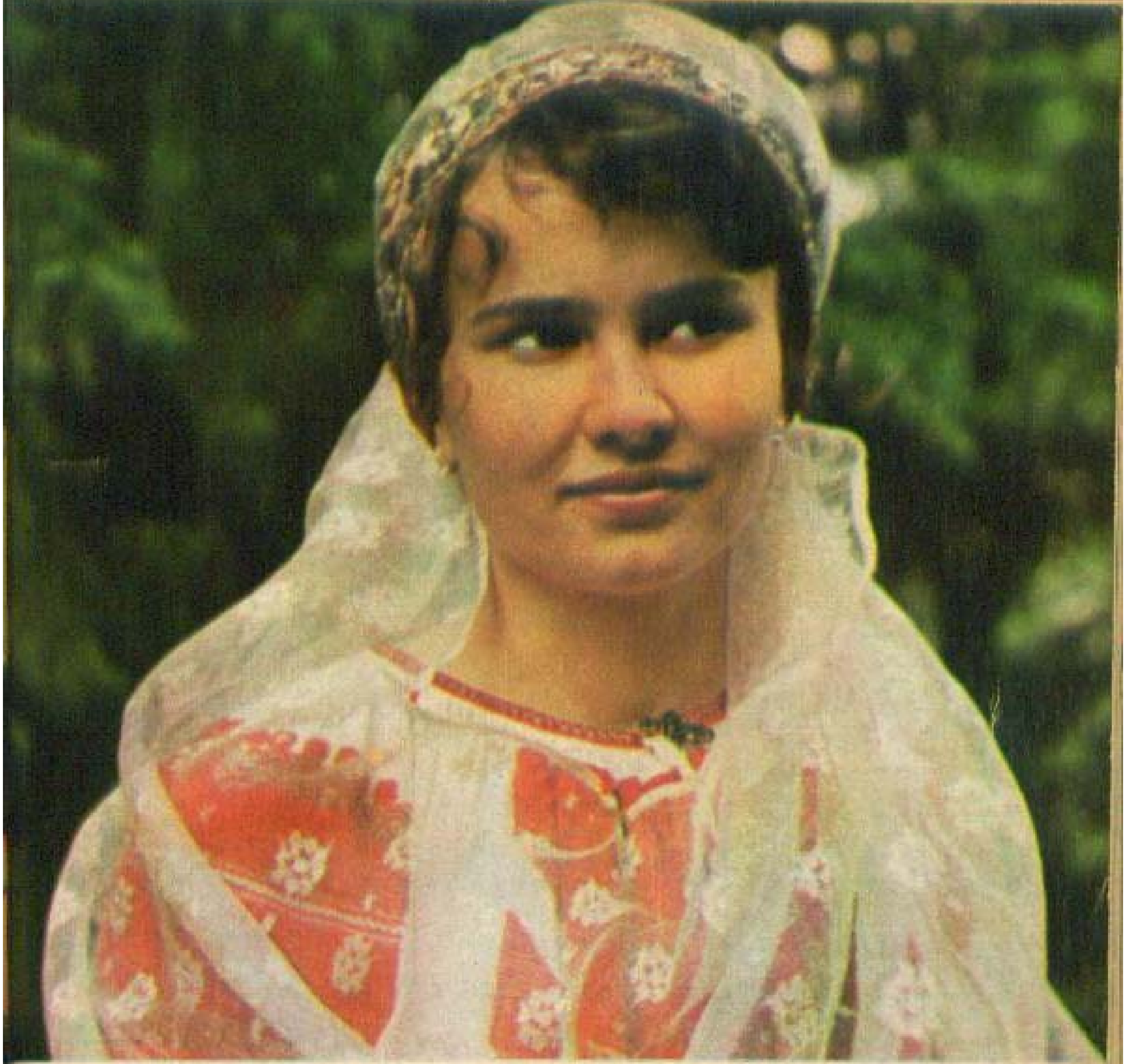

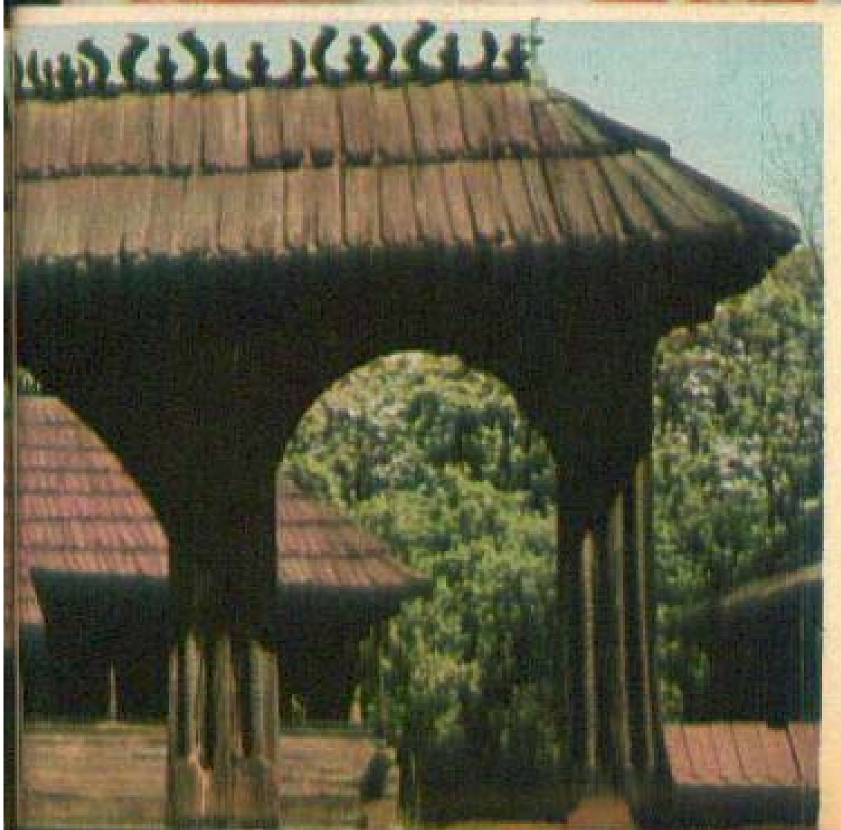

Țărancă din Rucăr

Poarta maramureşană

o violonistă română de acum un veac:

ELISA CIRCA

de **VIOREL COSMA**

În peisajul artistic românesc din Transilvania de la mijlocul veacului trecut, se impusese o tînără violonistă a cărei carieră promitea afirmarea artei noastre interpretative pe plan internațional. Din păcate, în plină ascensiune muzicală, violonista a murit, viața și activitatea ei fiind acoperite de nemeritatul văl al uitării. Numele tinerei virtuoase: **Elisa Circa.**

Deși nu dispunem de prea multe informații documentare, totuși putem contura — în linii generale — figura acestei multilaterale artiste. Născută în 1844 la Săcele, dintr-o familie originară din județul Prahova, Elisa Circa a studiat de timpuriu vioara, manifestînd înclinații muzicale excepționale. La vîrsta de 15 ani, cu prilejul adunării generale a societății *Astra* în Brașov, Elisa Circa a debutat strălucit (1859). Încurajată de românii transilvăneni, violonista a plecat pentru studii superioare la Viena, înscriindu-se la clasa de vioară a lui Joseph Hellmesberger senior, pe atunci director al Conservatorului *Gesellschaft der Musikfreunde.*

Anii petrecuți de Elisa Circa în capitala imperiului habsburgic, în orașul lui Beethoven și Schubert, au marcat contactul cu tradiția muzicală clasică, cu marele repertoriu violonistic. Să nu uităm că profesorul Hellmesberger a condus un celebru cvartet de coarde, de ale cărui concerte tînăra interpretă română nu a rămas străină. Orientarea către repertoriul major (Haydn, Mozart, Beethoven, Mendelsohn) s-a petrecut la sursa directă, încît nu trebuie să ne surprindă includerea în concertele și recitalurile sale de mai tîrziu a *Romanței în FA major* de Beethoven, a *Sonatelor* de Haydn etc.

Reîntoarsă după 1863 în patrie, Elisa Circa și-a început turneele prin orașele din Transilvania, Banat, Crișana și Principatele Române. Venea deja cu o carte de vizită promițătoare de la Viena și Praga, unde ziarele epocii semnalau elogios virtuțile interpretei noastre. În seara zilei de 30 martie 1864 — împreună cu Eduard Caudella și N.I. Voinescu — a concertat în sala Teatrului Național din București, acompaniată la pian de Louis Volange. În programul prezentat, Elisa Circa a interpretat pe lîngă *Elegia* de Ernst, o compoziție proprie: *Melodie națională.* Se pare că lucrările originale (mai ales ale violonistei) au intrat în repertoriul permanent, aproape toate recitalurile cuprinzînd asemenea piese. Au urmat concerte în Brașov, Făgăraș, Arad, Oradea, Sighișoara, Ploiești, Timișoara, Abrud. În ultima localitate, la recitalul din 1865 a asistat și Avram Iancu, care — entuziasmat de naturalețea și aplombul violonistei — a felicitat-o, promițîndu-i tot sprijinul în viitor. Întîlnirea a generat mai tîrziu o piesă pentru vioară și pian (*În munții Apuseni*) compusă de soțul Elisei Circa, Petru Pipoș, pe care marele susținător al creației românești din Transilvania — compozitorul Iacob Mureșianu — a publicat-o în revista *Musa română* (nr. 8, 1906).

În 1866 numele Elisei Circa a apărut pe afișele din Budapesta, unde recitalul din sala hotelului *Europa* s-a transformat într-un veritabil triumf. Violonista a inclus în program — alături de propria compoziție *Fantezia asupra cîntecelor române* — și lucrări ale celui mai mare virtuos maghiar al timpului, Eduard Remenyi. Darea de seamă a lui Iosif Vulcan publicată în revista *Familia* afirmă că violonista noastră a lăsat o deosebită impresie.

Talent multilateral, Elisa Circa a scris și poezii. Cu *Imnul gintei latine* a obținut o mențiune la concursul internațional de la Montpellier. Privirile încep să se îndrepte tot mai atent asupra ei. După un nou concert la București (1867) i s-a acordat o bursă de studii la Paris, spre a se perfecționa cu Henri Vieuxtemps. Cînta o piesă de excepțională virtuozitate (Yankee-doodle) pe care visa să o interpreteze o dată în fața maestrului francez.

Din nefericire, către 1870, cariera artistică i s-a frînt brusc. Dese zdruncinări nervoase au determinat-o să renunțe la scenă. «Condusă de soartă — va scrie St. Iulian în *Familia*, nr. 10, 1870 — părăsi prea de timpuriu cerul artistic, pe care apăruse ca un comet, ce prin forța inimei și talentului său știa să electrizeze și (să) emoționeze atît de mult inimile fraților și surorilor sale». În 1878, Elisa Circa a împărtășit același tragic destin ca și Eminescu. Data morții nu am identificat-o.

Pentru muzica românească de acum un veac, violonista Elisa Circa depășise faza speranțelor, arta ei situîndu-se în rîndul primilor noștri violoniști de talie internațională. Profesionistă în cel mai autentic sens al cuvîntului, numele Elisei Circa-Pipoș merită să fie înscris la loc de frunte printre precursorii artei românești interpretative.

SECRETARA ȘI ELECTRONICA

de DAN LĂZĂRESCU

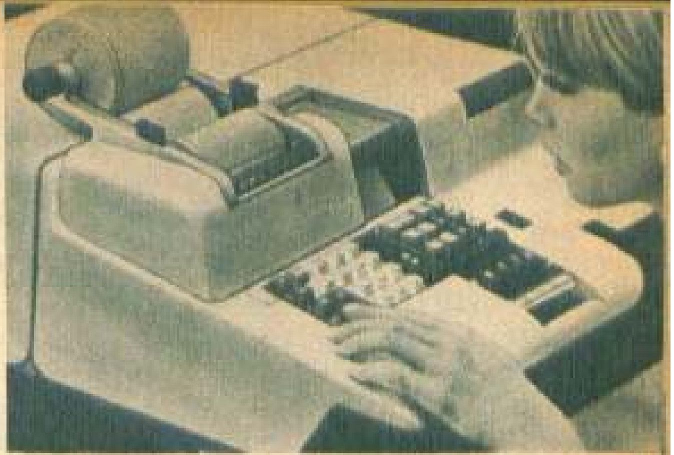

Se organizează uneori un fel de campionate mondiale de dactilografie. Performanțele se măsoară în raport cu numărul semnelor bătute într-un minut, fiecare greșeală aducînd însă o anume penalizare. Ultima campioană realizase o cifră impresionantă, de ordinul sutelor în 60 de secunde. Totuși, această performeră lucrează cu viteză de melc în comparație cu o începătoare în ale dactilografiei care ar utiliza o mașină de scris electronică de tip I.B.M.-72. Pentru că novicea ar bate, în acest caz, *peste o mie de semne pe minut.* Este drept, mașina amintită nu seamănă prea mult cu cele obișnuite: n-are nici car, nici pîrghiile ce poartă literele... Imprimarea se face cu ajutorul unei mici sfere de material plastic (cîntărește mai puțin de 10 g), pe suprafața căreia se află literele. Cele cîteva sfere cu care este dotată mașina de scris permit obținerea a 9 caractere de literă, eventual chiar pe aceeași dactilogramă. Dar aceasta e poate cea mai puțin importantă dintre însușirile mașinii, căci ea poate regla automat distanța și formatul rîndurilor, iar la dorință își pune în funcțiune memoria cu ajutorul căreia «repetă» textele la infinit. Dar dacă intervine vreo modificare în text? Nu-i nimic: mașina o înregistrează și o introduce în copiile ulterioare...

Această mașină de scris pare însă acum învechită față de noua instalație al cărei prototip a fost prezentat nu de mult de o firmă britanică: este vorba de un dispozitiv electronic cu ajutorul căruia se dactilografiază *direct* după dictare. E de ajuns să faci, la telefon, numărul corespunzător mașinii și să începi să vorbești. Fiecare sunet e

transformat automat într-un semn din alfabetul Morse, iar fiecărui semn îi corespunde o clapă a mașinii. În momentul cînd dictarea se termină, se poate citi dactilograma. Dar dacă textul trebuie copiat după un manuscris? Și aici electronica poate fi de ajutor. O firmă belgiană a construit un aparat care descifrează orice scriere de tipar sau manuală. Operația se face cu ajutorul unui fascicul luminos cu un diametru cît o zecime de mm, care se plimbă de la un capăt la altul al hîrtiei, comparînd fiecare semn în parte cu cele înmagazinate în propria memorie. Cînd e vorba de manuscrise, lectura e încă destul de «lentă» — 125 semne pe secundă; la textele dactilografiate atinge însă o viteză de aproape 2,5 ori mai mare.

Cu ajutorul electronicii se pot efectua și alte lucrări de birou decît cele amintite. Există mașini care copiază automat texte, hărți, planuri. Pentru aceasta, un ochi electronic «citește» textul și-l reproduce folosind fie sistemul de termocopiere, fie fotocopierea sau alte tehnici. O serie de aparate electronice — cum e, de pildă, «Picturephone II» — permit transmiterea la distanță a imaginilor documentelor, schemelor, graficelor (unde apar pe un fel de ecran ca de televizor) și, totodată, comunicarea directă (în «fonie») între interlocutori. Dispozitivele electronice fac posibilă și reproducerea la distanță — prin cablul obișnuitului telefon — a textelor dactilografiate și manuscrise, cecurilor, chitanțelor (pentru autentificarea semnăturilor) și a altor documente. S-au construit și mașini electronice de selecționare a documentelor (cu un ritm de cîteva mii pe oră), de francat scrisori (cca 10 000 pe oră), de semnat cecuri (5 000 pe oră), ba chiar și de... distrus hîrtiile ce nu mai fac trebuință.

Electronica a găsit soluția și pentru arhivele care ocupă un mare spațiu: microfotocopierea. Cu ajutorul unei pelicule Kodac, avînd o emulsie dintr-o compoziție chimică specială, un aparat electronic a reprodus, pe un singur clișeu 6 × 9, nu mai puțin de 24 000 de pagini din voluminoasa Enciclopedie britanică. Pentru a citi o anume pagină microfotocopiată, un aparat electronic găsește și proiectează la dimensiuni convenabile textul căutat. Și astfel o mare arhivă poate fi înlocuită de cîteva sertare cu clișee.

*

Toate acestea sînt doar cîteva din mașinile electronice — deocamdată prototipuri — care promit să ușureze mult munca, adesea destul de grea, a funcționarelor din birouri.

Miniatlasul almanahului

ITINERAR

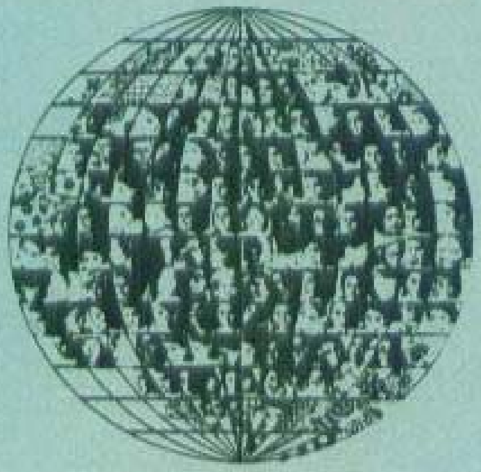

FANTEZIST

Lumea, deşi a devenit mică datorită progresului tehnic, rămîne tot atît de diversă, colorată, surprinzătoare şi misterioasă ca şi odinioară cînd se spunea «lumea mare şi largă». Imaginile pe care le-am ales pentru dv. îşi doresc să deschidă o modestă fereastră spre varietatea inefabilă a peisajelor, a oamenilor. Exoticul se întîlneşte cu cotidianul, trecutul cu ziua de azi şi de mîine, aspectele familiare cu altele bizare. Filele acestea de cronică ilustrată sînt mărturii nemijlocite, spontane, aşa cum le înregistrează retina obiectivă a camerei.

Praga

Frumosul lup de mare

«Unica femeie din flota poloneză», «cel mai frumos lup de mare», «doamna căpitan» — sînt numai cîteva din denumirile ce i s-au dat. Ar fi cu neputință de citat toate numele ce i-au fost atribuite de autorii de articole, interviuri și chiar poeme. Dar tonul articolelor ce-i sînt consacrate nu variază: cei care au văzut-o pe Danuta Kobylinska-Walas, căpitan de cursă lungă au remarcat farmecul.

...Danuta Kobylinska-Walas își iubește nava — al doilea cămin al marinarului — unde petrece mai mult timp decît în locuința de pe pămînt. Iar căminul Danutei e puțin obișnuit, aidoma familiei care îl compune. Ai zice că are ceva festiv, deoarece este arareori locuit, uneori doar două săptămîni pe an. Este o casă gospodărită de o mamă, prietenă și aliată fidelă, unde crește un fiu, care a împrumutat prenumele Conrad, de la cel mai mare marinar polonez. Soțul căpitanului, Czeslow, o fire pașnică, își însoțește soția în calitate de ofițer secund. Bunica și Conrad trăiesc deci singuri, așteaptă, urmăresc știrile venite de pe mare și buletinele meteorologice. Uneori, părinții se întorc cu o zi mai devreme decît era prevăzut. Atunci bucuria nu mai are margini.

— Dacă sufăr că trebuie să părăsesc adeseori casa? a repetat ea o întrebare ce i s-a pus nu o dată. Acum mai puțin, a răspuns ea, dar cînd Conrad era mic, cînd se îmbolnăvea, cînd nu înțelegea de ce mămica și tăticu pleacă — atunci mi se rupea inima. Închideam ochii, să nu vadă că plîng, și ieșeam. Acum lucrurile stau altfel. Știm că băiatul nostru ne înțelege, pe noi și îndatoririle noastre profesionale. Și ne petrecem totdeauna vacanțele împreună.

*

Silueta albă a «Kolobnzeg»-ului și a tovarășei căpitan sînt bine cunoscute de piloții din numeroase porturi unde acostează vasele Navigației maritime polone. Danuta Kobylinska-Walas, căpitanul vasului, și-a început cariera ca mus pe o ambarcație de coastă. Spăla vasele, curăța puntea. Și a terminat prin a înfrînge ostilitatea și prejudecățile și a ajuns la cea mai înaltă funcție, fiindcă împotrivirea ce i se arăta conținea mai curînd rezerve determinate de vechi deprinderi decît referiri la capacitatea și cunoștințele ei. Azi femei din Polonia și alte țări îi trimit scrisori. Scrisori prietenești și pline de admirație, în care revine neîncetat întrebarea: cum să împaci problemele căminului, ale soțului, copiilor cu o asemenea profesiune?

— E greu, dar pînă la urmă reușești. Firește, în cazul cînd preferi în locul tihnei și confortului o stare de încordare permanentă în lupta contra obstacolelor și furtunilor.

(Interpress)

La scara timpului

În Cehoslovacia există domenii unde femeile reprezintă majoritatea. Și aceasta nu numai în industria textilă și alimentară, ci și acolo unde este necesară o pregătire superioară. Un nivel cultural crescut al femeilor este o tradiție în istoria acestui popor. Datorită acestui fapt, numărul mare de femei existent în domeniul medicinei și al învățămîntului nu mai surprinde.

Tot așa vor fi mai ușor de înțeles și alte probleme, care privesc pe femeile cehe și slovace ca urmare a pregătirii lor. Femeile reprezintă astăzi 60 la sută din totalul studenților în cadrul învățămîntului superior universitar. În totalul cadrelor cu pregătire medie, proporția de bărbați și femei este aproape egală — femeile reprezintă 45 la sută. Ponderea femeilor în totalul numărului specialiștilor cu pregătire superioară reprezintă 24 la sută.

Este interesant și faptul că în ultimii ani crește și numărul muncitoarelor calificate — chiar mai repede decît al bărbaților în aceleași profesii. În perioada actuală, numărul muncitoarelor calificate reprezintă 36 la sută din numărul total al femeilor care lucrează în industrie; nu va trece însă mult timp și acest procent va crește.

(Pragopress)

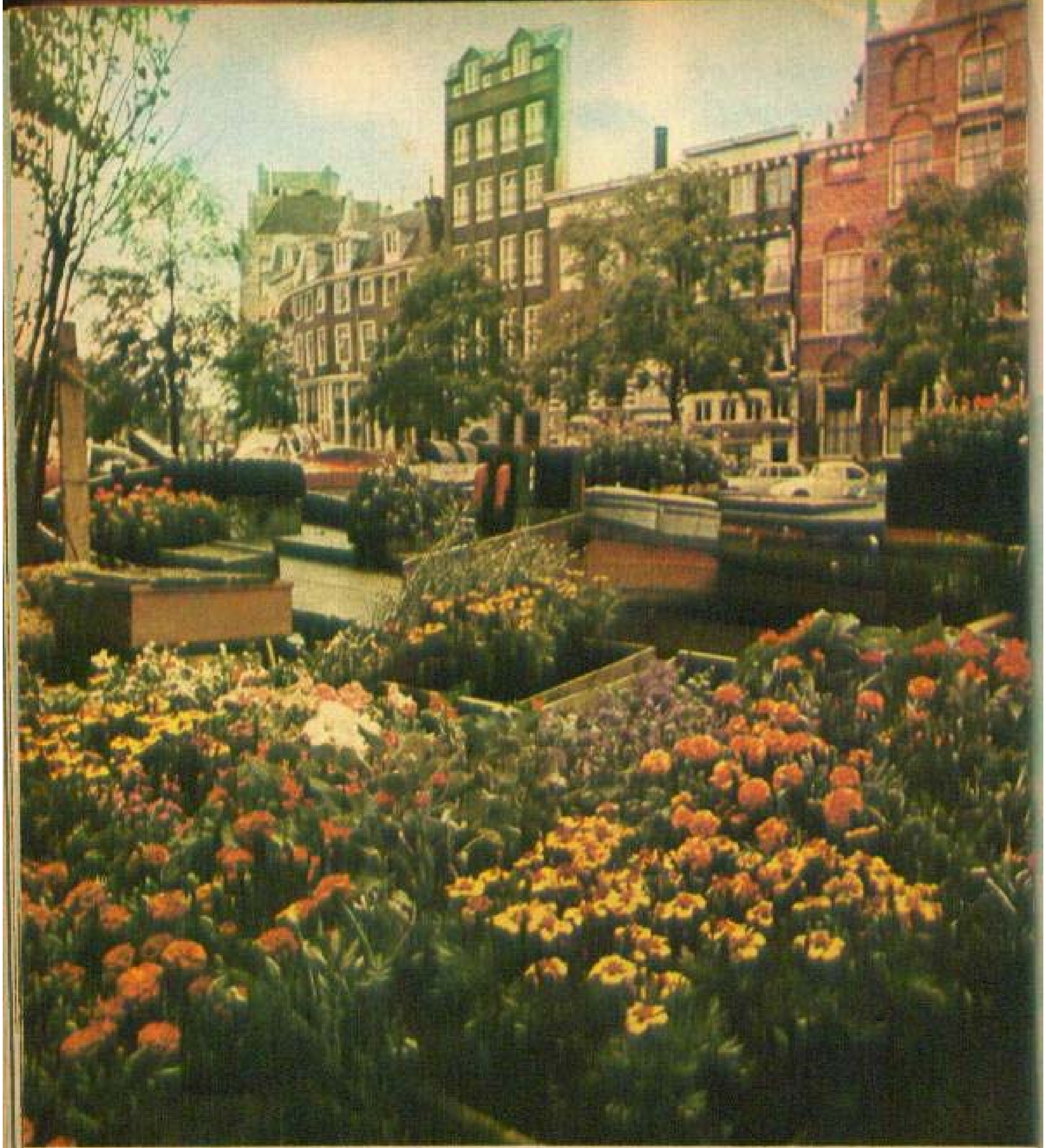

Flori și ape

O piață de flori din Amsterdam. În apropiere ghicești unul din acele canale concentrice, în jurul cărora se întinde centrul orașului și care i-au atras supranumele de frumoasa Veneție a Nordului. Aici anticul a devenit modern pur și simplu, rămînînd acolo unde era și cum era. Casele, durate în veacurile XVII— XVIII, sînt locuite, străzile au aspectul vieții de fiecare zi. Dar în jur ai senzația timpului care se scurge, o senzație aproape fizică, asemănătoare celei pe care ți-o dă apa verde din canalele în care se oglindesc casele.

Poate observați cu surprindere că în paleta atît de colorată și de variată a acestei piețe lipsesc tocmai faimoasele lalele, care împreună cu morile de vînt și interioarele casnice ale lui Franz Hals și Rembrandt dau imaginea-robot a Olandei. Oricum, Olanda rămîne cea mai mare producătoare și exportatoare de flori.

Legendă și creație

Catedrala din Köln este unul din cele mai ilustre monumente gotice ale Germaniei. Începută în anul 1224, construcția ei a fost întreruptă de mai multe ori și nu a fost desăvîrșită decît în zilele noastre, mai precis în 1956.

O legendă cu ecouri faustiene pretinde că meșterul Gerhard, proiectantul ei, ar fi încheiat un pact cu diavolul. Satan oferea inspirația și meșterul îi dădea în schimb sufletul. Deznodămîntul a fost tragic: meșterul, încercînd să-l păcălească pe demon, plăti cu viața cutezanța lui.

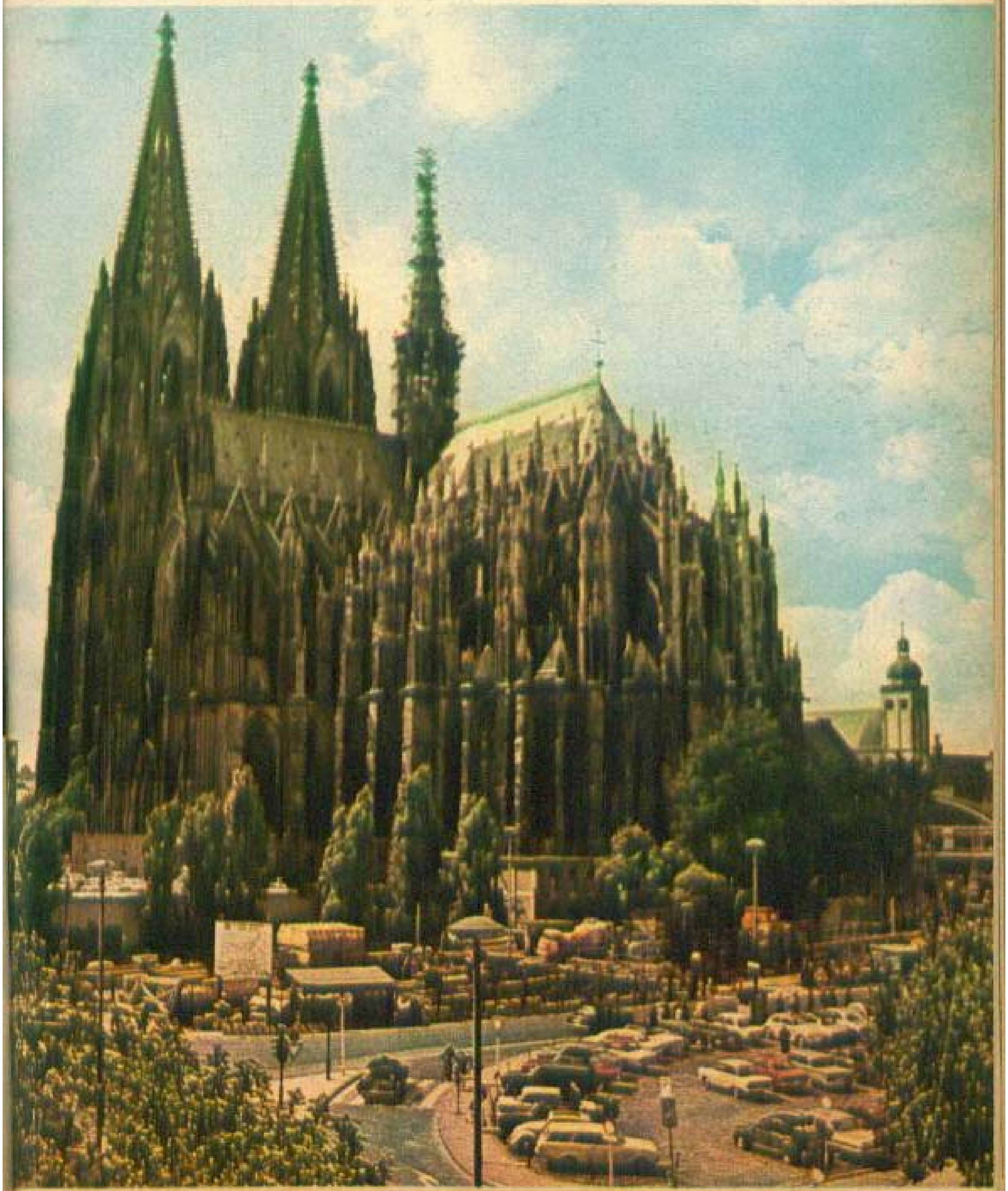

Bastionul pescarilor

În inima Budapestei, între vechiul palat al regilor și biserica încoronării, pe malul Dunării, se află un vechi sălaș al breslei pescarilor. Breasla a suferit mutațiile inerente ale timpului, după cum Bastionul pescarilor a cunoscut o totală modernizare. Amenajat ingenios, înzestrat cu restaurante care servesc — bineînțeles — specialități, cu orchestre și tot tipicul necesar pentru atragerea și desfătarea urmașilor breslașilor de odinioară.

Muzeul Pergamon

Parisul se mîndrește cu Louvre, Londra cu British Museum, Moscova cu Tretiakov. Corespondentul berlinez al acestor tezaure de artă este Muzeul Pergamon.

Pentru locuitorii capitalei R.D.G., ca și pentru vizitatorii ei, Pergamonul este locul de întîlnire al iubitorilor de artă și frumos. Este ușor de înțeles aceasta privind fațada părții vestice a marelui altar din cetatea greacă Pergam.

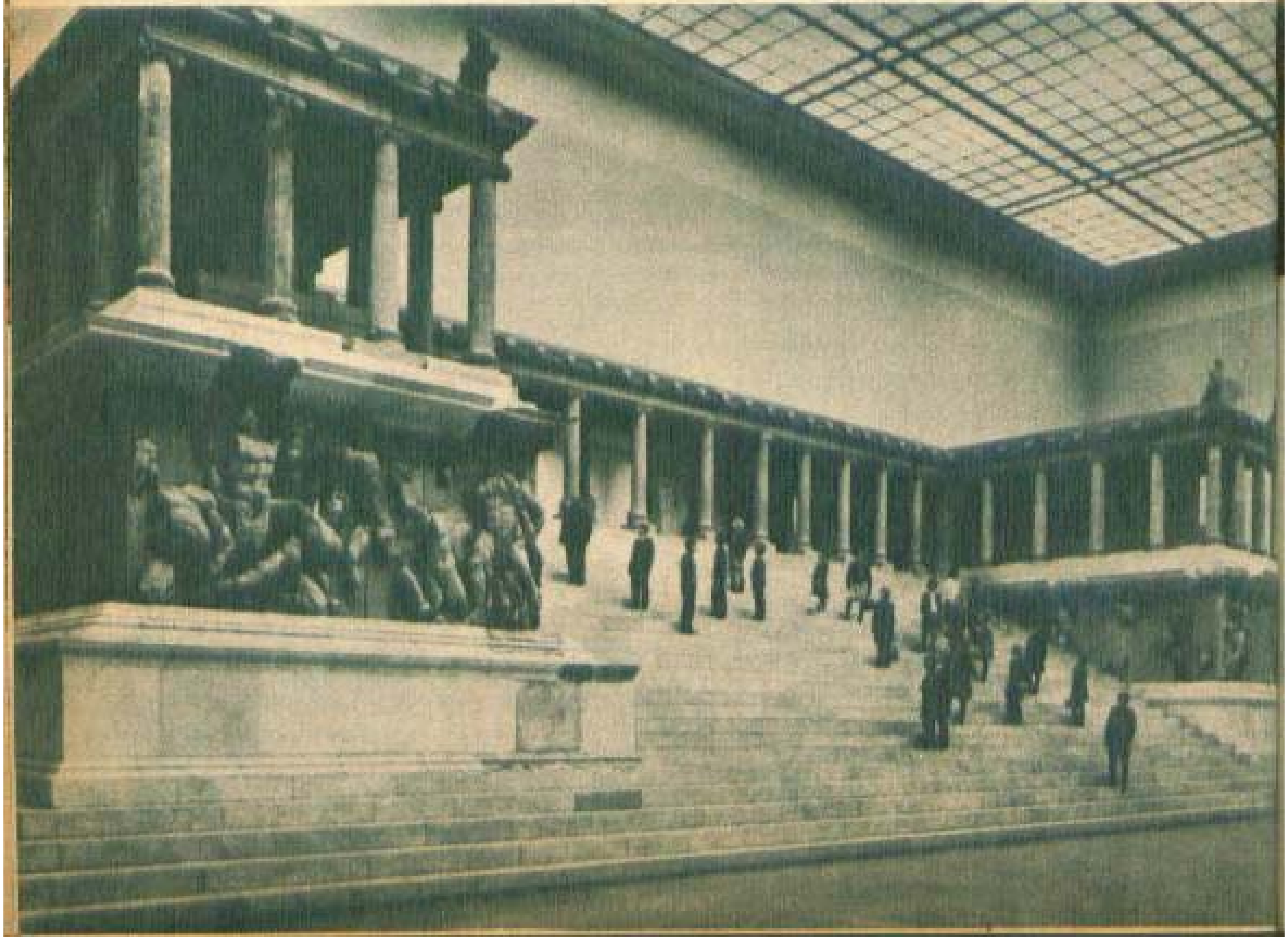

Suvenir de pe Loara

Şi celui care habar nu are de geografia Franţei, Loara îi spune ceva. Loara se asociază totdeauna cu castelele de pe malurile ei. Sînt nu mai puţin de trei sute. De la Orléans la Angers, pe o distanţă de 200 km, întîlneşti fortăreţe, catedrale, mănăstiri, sate, care toate au avut un rol în trecutul Franţei. Peisajul a rămas îmbibat de istorie. Păduri cu păsări şi animale, vechi mori cu roate şi umbre de armate, cardinali, doamne nobile şi artişti italieni din Renaştere.

Unele castele au fost transformate în castele-hotel şi puse la dispoziţia turiştilor, au devenit premisele unei noi ramuri a industriei turistice.

Castelul din Beauvois (pe care îl vedeţi aici) este locuit de turişti, mai ales de cei care caută un climat propice inspiraţiei. Celebrul arhitect Le Corbusier petrecea vara aci, încîntat de ambianţă.

Nu departe de Beauvois este Saché, unde Balzac a scris «Moş Goriot». Şi, cum se ştie, în Tourenne, ţara Loarei şi a castelelor, au scris atîtea glorii ale literaturii franceze şi universale: Rabelais, Anatole France, Romain Rolland şi alţii.

Corrida

Madridul este capitala cea mai înaltă a Europei — la o altitudine de 655 m —,cu un cer de o transparență rar întîlnită, în aceleași culori care se văd în tablourile lui Velasquez. Devenit în ultimele decenii o mare metropolă, Madridul nu și-a pierdut personalitatea. Jumătate baroc, jumătate secolul XX, grandios la modul spaniol, cu generoasă risipă de spațiu, de fațade, de monumente, de uniforme cu galoane, Madridul se înfățișează ca o capitală severă și voioasă totodată. O capitală care păstrează magia străvechii măreții și — cum spun spaniolii — «unde trăiești fără să te plictisești».

Vedeți un început de confirmare în această vastă arenă fremătînd de pasiune la o corrida unde abilitatea și vitejia toreadorului face parte din arta națională.

Lichtenstein

Orașul valsului

Ca și orașul iubit de Mozart și Johann Strauss, Viena de azi, metropolă modernă cu noi cartiere rezidențiale, înconjurată de periferii industriale, legată de autostrăzi internaționale, păstrează aceeași inimă: centrul pe care îl formează inelul Ringului. Aci tronează în toată splendoarea lor palatele și casele în stil baroc, frumoasele biserici ornate ca niște teatre. S-au menținut intacte «hotelurile particulare» cu saloanele lor rococo, au supraviețuit cafenelele vieneze, unde între oglinzi și cristale se servesc de decenii aceleași specialități. Și a dăinuit spiritul vienezilor, care asociază amabilitatea, cumsecădenia și ironia bonomă.

Poate că nicăieri Viena valsului și Viena contemporană nu se întîlnesc și se contopesc mai definitiv decît pe Graben, frumoasa stradă din centrul orașului. Flancată de case din veacul trecut, cu o coloană (pe care o vedeți în mijlocul fotografiei) comemorînd sfîrșitul ciumei din 1679, cu abundență de magazine, cu fluxul neîntrerupt al vehiculelor, Grabenul este Ringul și Ringul rămîne inima Vienei străvechi și moderne.

Fascinația Acropolei

De unde vine fascinația Acropolei ateniene? Dar cîte răspunsuri nu ne solicită! Istoria ei milenară, suvenirurile mitologice, albul marmurei pentelice, peste care timpul a așternut o patină delicată, simfonia de culori care îmbină azurul cerului, verdele colinelor împrejmuitoare și albastrul munților din depărtare, Pireul, portul Atenei, cu pădurea lui de catarge. Și monumentele ei. Acropole, o adevărată fortăreață naturală, reunește într-un spațiu redus un complex de edificii fără egal în lume prin frumusetea și semnificația lor, mai cu seamă Erehteionul.

Templul Atenei și al lui Poseidon Erehteu, păstrătorul măslinului sacru al Atenei, Erehteionul, ridicat în urmă cu 25 de secole, ars în timpul unei invazii străine și renăscut din propria-i cenușă, este și azi unul din cele mai celebre monumente din lume.

Fotografia noastră arată porticul templului, susținut cu grație imaterială de șase figuri feminine.

Un stat pitic

Un stat care se poate vizita în puține ore, un stat care nu de mult și-a sărbătorit 250 de ani de existență. «Născut pe malurile rîului Reno și ghemuit la poalele Alpilor», cum spune imnul său național, acest stat pitic are o suprafață ce nu întrece pe cea a unui oraș mare și aproape 20 000 de locuitori. Și o singură gară, în orașul Schaan, pe unde trece trenul internațional Paris-Viena, care oprește aici numai... la cererea expresă a unui călător. În asemenea caz (foarte rar), pentru ca trenului să i se dea semnalul de pornire mai departe, trebuie chemat agentul de circulație din oraș, singurul posedînd o paletă și un fluier.

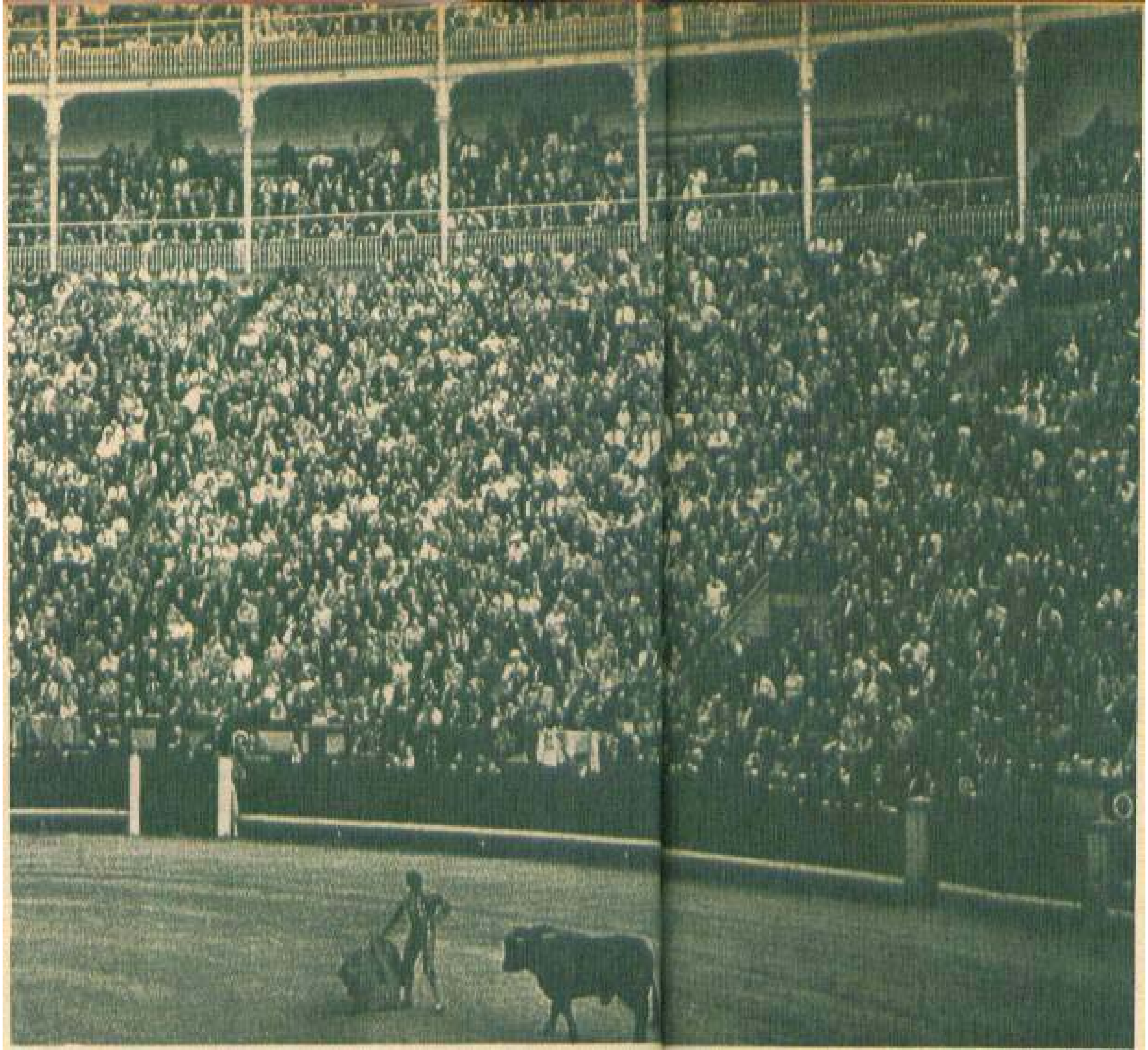

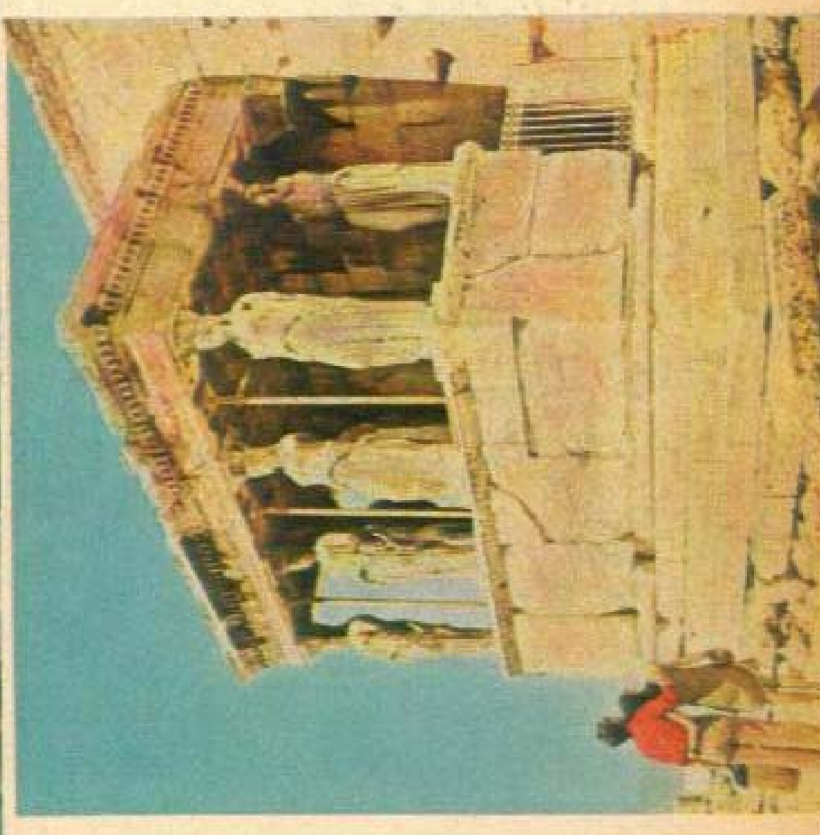

Țara cioplitorului de piatră

Autobuzele care fac cursa între orașele italiene Bologna și Ancona străbat o autostradă modernă care invită la viteză. Dar, pe neașteptate, încetinesc pentru cîteva clipe. Pasagerii au astfel posibilitatea să citească un mare panou: «Bine ați venit pe pămîntul străvechi al libertății». Odată cu terminarea scurtei lecturi ia sfîrșit și frontiera statului San Marino. Fiindcă atît se întinde de la un cap la altul această microrepublică purtînd numele unui cioplitor în piatră care s-a retras pe aceste meleaguri fugind de persecuțiile lui Nero împotriva creștinilor și de insistențele unei frumoase curtezane și care după moartea sa, survenită în anul 366, a devenit Sfîntul Marin. Atunci Republica San Marino era deja întemeiată. Și a reușit să supraviețuiască pînă azi, rămînînd totdeauna un stat liber, independent.

Peisajul prăpăstios, stîncos, sălbatic, cum îl înfățișează fotografia, se transformă apoi într-o mare de verdeață, în pămînturi cultivate. Cum spune poetul italian Carducci: «E un peisaj uimitor, iluzionant, bivalent. Aspru la înfățișare, gingaș la suflet. Aidoma locuitorilor săi.»

Corecturi la tradiție

O masă tradițională la Tokio, cu obișnuita mîncare de orez — sahê — și cu tot atît de obișnuitul «sushi», care este... pește crud. În capul mesei, cei doi soți — și aci tradiția a fost eludată, soțul fiind, așa cum observați, un european.

Trecînd la modul cum s-a încheiat această căsătorie, revenim iar la tradiția japoneză. Datina vrea ca hotărîrea căsătoriei să fie luată de întreaga familie. Alegerea soțului (care este totdeauna cel dorit, nu impus, cum se întîmpla pe vremea bunicelor) trebuie ratificată de un adevărat sobor al rudelor. În cazul de față s-au adunat pentru deliberare șapte persoane: cei doi părinți ai fetei, doi frați, bunica și doi străbunici din partea mamei. Toți au drept de vot. Mai participau și niște unchi, dar numai ca observatori... Consiliul a decis să-i adreseze pretendentului o scrisoare cerîndu-i autobiografia și nivelul veniturilor sale.

Consiliul a votat împotriva acestei căsătorii. Dar așa cum se vede, căsătoria s-a încheiat totuși, dovedind că orice tradiție veche nu e bună decît cu o corectură nouă.

Osaka — Expo '70. Steagurile în formă de pește — elemente decorative tradiționale ale festivităților populare japoneze — desfășurate în timpul unei ceremonii.

Orașul fără copaci

New Yorkul, adică Manhattan și cele patru suburbii înconjurătoare — Broocklin, Bronx, Queens, Richmond —, numără circa 15 milioane de locuitori. Insula Manhattan adăpostește în decursul unei zile două milioane dintre aceștia în 107 zgîrie-nori de peste 100 metri. E o pădure de oțel și sticlă unde se suprapun birouri, societăți, bănci, companii de asigurare, instituții particulare. Empire State Building are 102 etaje și e lung de 1 300 metri. Surprinzător e faptul că în ascensoarele lui Empire, odată puse în mișcare, nu trebuie pusă centura de siguranță ca într-un avion supersonic, deși viteza este asemănătoare.

Nu există copaci decît în parcuri. Lumina filtrată, reflectată și polarizată de geometria fațadelor de sticlă verticale pe **avenues** devine sidefie. Nu trece o secundă fără prezența stridentă a sirenelor; poliția, ambulanțele, pompierii se încrucișează. Pe cele trei aeroporturi — Kennedy, La Guardia, Newarh — se decolează și se aterizează la fiecare 35 de secunde. În permanență poți număra 12, 15 și chiar 20 de avioane care circulă în șir indian pentru a ajunge pe pista de decolare. Noaptea, acestea țin farurile aprinse pînă la Boston ca să se poată vedea (și evita) unul pe altul.

«Numai acest orologiu înflorat din Fifth Avenue (în foto) asistă impasibil la această agitație a unei aglomerări umane care începe să semene cu literatura de anticipație.

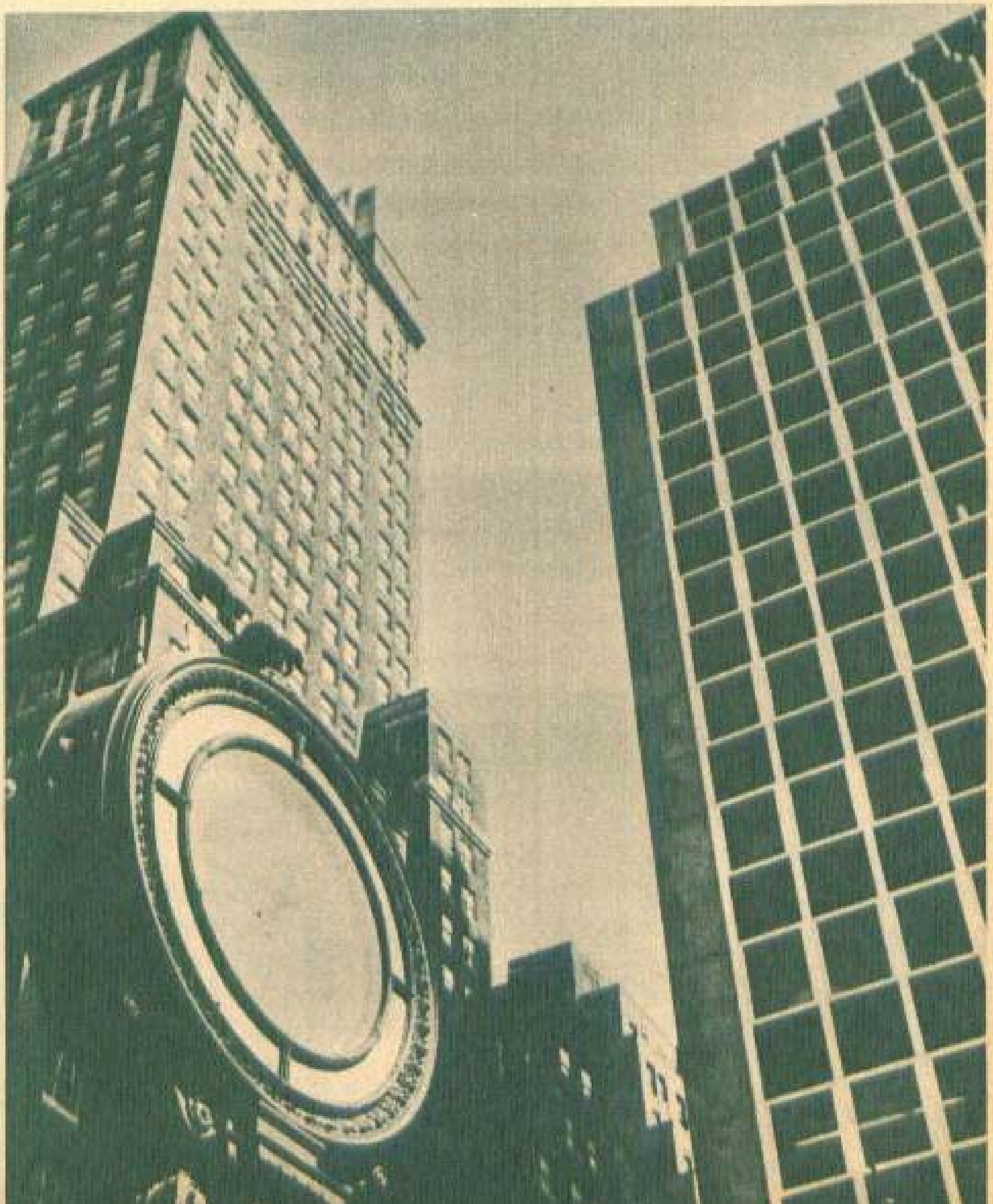

Pitoresc

Sidi Bu Said nu este satul tunisian caracteristic, dar este satul turistic al Tunisiei prin excelență. Cocoțat pe colinele care domină Cartagena, Sidi Bu Said apare ca o prezență albă, imaculată, o plăsmuire a fanteziei orientale.

Sidi Bu Said și-a găsit loc în literatură și este menționat de André Gide și alți scriitori celebri.

Dacă Sidi Bu Said e un sat puțin obișnuit, în schimb cursul de apă din această oază constituie o imagine frecvent întîlnită. De multe ori, aceste ape sînt contaminate, mai ales vara, dar localnicii știu să cufunde amforele lor de teracotă, în așa fel încît să ajungă în adîncimile unde apa este pură.

Pampa

Argentina — o țară cît un continent și diversă ca un continent. La nord, pădurile tropicale, la apus goliciunea aridă a Anzilor, în centru, pustiurile lunare ale Patagoniei, în extremul sud, cel mai îndepărtat din toate sudurile lumii, țărmurile învăluite în ceață ale Țării de Foc (cu o neașteptată toponimie, unde întîlnești... Jiul, Sinaia și alte denumiri geografice cu aceeași rezonanță datorită descoperitorului lor, exploratorul român Iuliu Poper). Și mai ales nesfîrșitele *pampa*, adevărat ocean verde și galben, bătut de *pampero*, vîntul neostoit. Pampa e un cuvînt indian care înseamnă șes, cîmp deschis.

Călăreții care străbăteau pampa pe caii lor aproape sălbateci și pe care numai ei puteau să-i strunească, faimoșii *gaucho* țin azi de legendă și baladă. Dar la fermele (fattoria) și moșiile (hacienda) presărate pe toată întinderea pampasurilor muncesc tineri (cum îi vedeți mai sus) tot atît de abili călăreți ca și gaucho de odinioară.

Și tot ca odinioară pare să fi rămas vocația matrimonială a femeii argentiniene care se căsătorește de foarte tînără, de obicei înainte de a împlini 20 de ani, pentru a închega o familie numeroasă și a se dedica soțului. Soția ia numele bărbatului însoțit de particula «de» care nu este în acest caz un titlu nobiliar, ci un articol posesiv care vrea să sublinieze că îi aparține soțului. Femeile argentiniene nu văd într-acesta un semn de supunere, ci o afirmare a afecțiunii și devotamentului marital.

Pitoresc

Sidi Bu Said nu este satul tunisian caracteristic, dar este satul turistic al Tunisiei prin excelență. Cocoțat pe colinele care domină Cartagena, Sidi Bu Said apare ca o prezență albă, imaculată, o plăsmuire a fanteziei orientale.

Sidi Bu Said și-a găsit loc în literatură și este menționat de André Gide și alți scriitori celebri.

Dacă Sidi Bu Said e un sat puțin obișnuit, în schimb cursul de apă din această oază constituie o imagine frecvent întîlnită. De multe ori, aceste ape sînt contaminate, mai ales vara, dar localnicii știu să cufunde amforele lor de teracotă, în așa fel încît să ajungă în adîncimile unde apa este pură.

căsătorește de foarte tînără, de obicei înainte de a împlini 20 de ani, pentru a închega o familie numeroasă și a se dedica soțului. Soția ia numele bărbatului însoțit de particula «de» care nu este în acest caz un titlu nobiliar, ci un articol posesiv care vrea să sublinieze că îi aparține soțului. Femeile argentiniene nu văd într-acesta un semn de supunere, ci o afirmare a afecțiunii și devotamentului marital.

Daria-i-Nur

de SIMONA NISTOR

Imensul efort de modernizare, sensibil la tot pasul în Iran, a accentuat mai mult ca oricînd varietatea aspectelor într-o țară în care contrastele sînt lucrul cel mai firesc. Masivul muntos, pudrat de zăpadă, care domină Teheranul sugerează o climă umedă și rece, în timp ce ariditatea e cel mai înverșunat dușman al țării. Circulația este intensă pe bulevardele Teheranului, un adevărat salon auto în mișcare, doar că ici-colo elegantele linii orizontale ale limuzinelor se învecinează cu verticala urechilor de măgăruș, căci nu s-a renunțat la purtătorii de samar ca mijloc de transport.

Pe trotuar, în vecinătatea unor buildinguri amețitoare, se vinde pe tarabă sfeclă fiartă, lîngă hoteluri ultramoderne, cu aer condiționat, populația doarme pe acoperișurile plane ale caselor, exasperată de verile fierbinți și uscate.

Iar sub austeritatea «ceadorului», mohorît văl musulman ce învăluie femeile din creștet pînă la călcîie, se întrezărește adesea mini-jupa.

În acest cadru pitoresc de contraste, pulsează cu vigoare voința unui popor de a-și face viața prosperă, de a progresa rapid.

Statutul femeii iraniene s-a modificat și el structural, adaptîndu-se cerințelor emancipării. După secole de totală umilire și ignorare socială în care era greu să mai crezi că în epoca preislamică domnise în societatea iraniană matriarhatul, Reza Șah, tatăl actualului Șahinșah, dă în 1935 o proclamație stipulînd dreptul la instrucție al femeilor și posibilitatea de a profesa în domenii ce le erau cu desăvîrșire interzise pînă atunci (de pildă, în teatru, rolurile feminine erau jucate de bărbați, în travesti!) Un an mai tîrziu, este abolit portul vălului, hotărîre care și-a croit cu oarecare dificultate drum. Astăzi numărul femeilor care mai poartă «ceadorul» s-a diminuat considerabil. În 1963, femeile iraniene obțin dreptul de vot și de eligibilitate. Sînt alese în 1964 8 deputate și 4 senatori.

Emanciparea femeilor, proces în curs de desfășurare, formează scopul activității Organizației Femeilor Iraniene de orientare progresistă, organizație cu care Consiliul Național al Femeilor din țara noastră întreține relații prietenești. Eforturile acestei organizații se îndreaptă către stimularea participării tot mai masive a femeilor la dezvoltarea Iranului modern, către ridicarea nivelului economic și cultural al acestora, căutînd totodată să le familiarizeze cu drepturile și îndatoririle lor sociale actuale.

La loc de frunte printre acțiunile culturale (care cuprind conferințe, consultații date de specialiști în diverse domenii, spectacole) se află grija pentru perpetuarea artei persane. Această artă multimilenară, celebră în lumea întreagă, nu și-a dezmințit niciodată originalitatea, varietatea și puterea de creație. Și aici, aș vrea să fac o analogie între un obiectiv turistic ce nu poate lăsa indiferentă pe nici o femeie și arhitectura persană în ansamblu.

În subsolul Băncii Centrale din Teheran, se află o încăpere cufundată în întuneric ca la teatru. Doar cele 37 de casete de sticlă aruncă o lumină cu totul neobișnuită. Acolo sînt închise bijuteriile Coroanei (azi proprietatea statului iranian). Cea mai fabuloasă colecție de coroane, diademe, broșe, brățări și inele din lume, cel mai mare număr de diamante, safire, rubine, smaralde, perle și peruzele adunate la un loc într-o casetă specială, diamantul Daria-i – Nur (Marea de lumină) de 182 de carate, fratele celebrului Koh-i-Nor (Muntele de lumină).

Isfahan

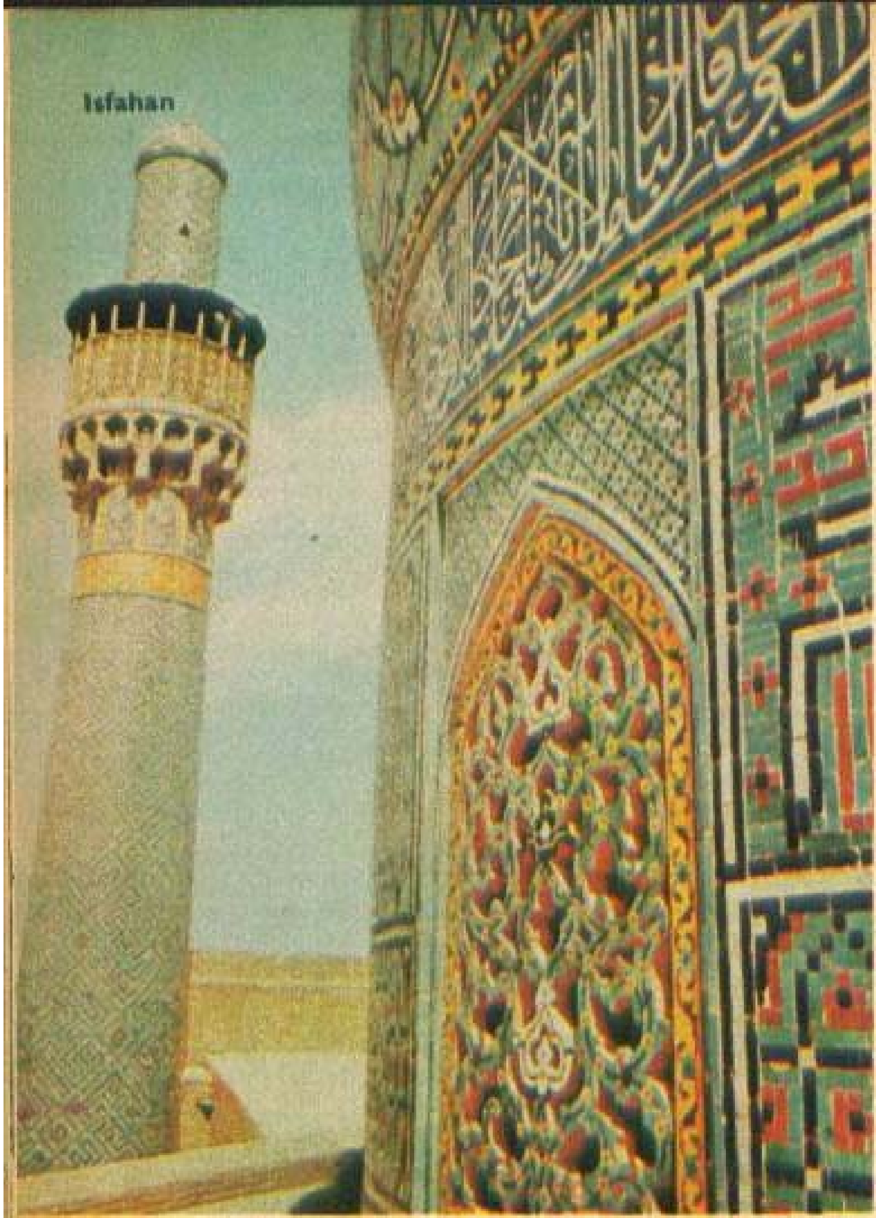

O prismă dreptunghiulară de o mărime și de o limpezime neverosimile.

Cînd descoperi arhitectura persană, ai impresia că aceleași bijuterii au căpătat proporții gigantice. Ce este marea cupolă a Moscheii Regelui din Isfahan decît o imensă peruzea? Și ce este moscheia Șeic Lotfolach (supranumită Moscheia Femeilor) cu torsadele ei de ceramică emailată și cu infinita varietate a ornamenticii decît o bijuterie lucrată cu o incredibilă migală, în interiorul căreia ai impresia că ai pătruns micșorîndu-te ca Alice în Țara minunilor!

Dar grădinile de mandarini din Șiraz, cu frunzele lăcuite în verde închis, trandafirii albi de o mărime neobișnuită, monumentele poeților Saadi și Hafez, unde tinerii vin să recite versuri de dragoste, toate acestea nu au oare frumusețea unor giuvaieruri? Ele nu sînt recuzită de operetă, ci o realitate cu un farmec pur. Ele coexistă cu reforma agrară, cu dezvoltarea industriei moderne, cu lupta titanică de a supune întinsul deșert din inima țării, de a sădi brazi în lutul munților golași, de a izbîndi măcar în parte asupra uscăciunii, săpînd cu trudă un mic bazin cu apă în care să se oglindească casa...

Căci acesta este visul fiecărui iranian, acest dreptunghi de apă clară ce-l reproduce la infinit pe Daria-i-Nur. Dar e ceva mai prețios, dacă-i surprinzi semnificația.

Pagoda de aur

Situată pe o colină, la 6 km distanță de Rangoon, pagoda Shwe Dagon își înalță la 125 de metri înălțime carapacea sa de aur masiv. Originile sale se pierd în negura anilor, necunoscîndu-se precis în ce epocă și de către cine a fost înzestrată cu frumusețile arhitecturale și ornamentele somptuoase care-i dau eleganța rar întîlnită.

ISTORIA FEMININĂ a teatrului românesc

PREZENTATĂ ÎN 16 IMAGINI

de

NEAGU RĂDULESCU

Frosa Popescu Vlasto (1821—1900)

Printre primele demoazele curajoase care s-au urcat pe scenă, servind teatrul și cucerindu-și o faimă europeană, cîntînd sub numele de Marcolini.

Maria Theodorini (1823—1908)

Supranumită «Filomela Craiovei». Ziarul «Zimbrul și vulturul» consemna: «Ne place mult limba românească în gura unei muntence frumoase ca doamna Theodorini».

Marița Constantinescu-Blonda (1833—1872)

Colindă țara cu toate companiile teatrale, și mofturoasa Thalie nu-i aduce decît mizerie și supărări. Una dintre primele «victime» ale scenei.

Fany Tardini (1833—1908)

Aprigă directoare de teatru și renumită «susanistă». Trupele conduse de ea, cu aprobarea «onorabilului comisariat teatral», bat provinciile României de-a lungul și de-a latul.

Matilda Pascaly (1857—1894)

Suferinda «Damă cu camelii». Frumoasă și atît de iubită de public încît la sfîrșitul spectacolelor, se auzea în cor aceeași exclamație: «Matilda».

Frosa Sarandi (1840—1904)

Bună la toate și actriță după trebuință. Specialistă în travestiuri și cap de afiș la succese. În revista **Cer cuvîntul** este prezentatoare alături de marele Millo.

Elena Theodorini (1857—1926)

Fiica Mariei Theodorini, de la care moștenește frumusețea, grația și, mai ales, vocea. Cîntăreață de renume mondial, considerată cea mai mare voce a Italiei.

Aristița Romanescu (1854—1918)

La premiera piesei **Fîntîna Blanduziei**, Vasile Alecsandri își sărută interpreta magnifică și sala se cutremură de aplauze. Succesele acestui «luceafăr dramatic» rămîn fără precedent.

Agata Bîrsescu (1857—1939)

Socotită printre marile tragediene ale lumii. La «Burgtheater», unde este societară, n-are concurentă în Julieta lui Shakespeare și-n Hero din tragedia lui Grillparzer. Turneele ei sînt triumfuri.

Aglae Pruteanu (1866—1941)

Irezistibilă stea a Naționalului ieșean. Mihail Sadoveanu scria despre ea: «E cea mai valoroasă actriță din țara noastră», iar alții o considerau o **Cecille Sorel**.

Maria Ciucurescu (1866—1930)

Inegalabilă interpretă a marilor roluri de comedie. Nu-i rezista sala. **Coana Uța** din **Microbii Pămîntului** și șlagărul popular **Tarara bunderi**, lansat de ea, desfundau ulițele Capitalei.

Constanța Demetriade (1870—1957)

A fost mereu la înălțimea marelui interpret Aristide Demetriade, soțul său. Prestanța și dicția sa impecabilă au impus-o printre tragedienele de valoare ale epocii.

Maria Ventura (1888—1954)

Societară a Comediei Franceze. Alături de De Max poartă cu cinste în «orașul lumină» numele de român. Dar nici spectacolele teatrului său «Maria Ventura», ca și turneele de la Național nu se pot uita.

Marioara Voiculescu

Un fel de simun temperamental al teatrului românesc. Splendidă și seducătoare, de un farmec viperin, cum o descrie asociata sa Lucia Sturdza-Bulandra. O magnifică Salomee.

Lucia Sturdza-Bulandra (1870—1961)

Mare doamnă, mare profesoară și mare militantă a teatrului românesc. Am iubit-o cu toții, am aplaudat-o cu toții.

Maria Filotti (1885—1957)

Nu numai o actriță strălucită, dar și o neîntrecută animatoare a teatrului românesc. În 52 de ani de activitate a fost aplaudată în 172 de roluri.

PE ARIPILE VÎNTULUI

FILM POVESTIT

De trei decenii, presa de specialitate se ocupă de unicul film al cărui succes n-a pălit cu nimic în decursul anilor. Se știe că și astăzi el se află în fruntea listei de filme cu cei mai mulți spectatori, o sută patruzeci de milioane. Recent, pelicula a fost întinerită, adaptată la ecran panoramic și sunet stereofonic. Deși perfecționările tehnice aduse s-au dovedit extrem de costisitoare, producătorul n-a pierdut nimic, căci filmul, ori unde ar fi el, continuă să atragă valuri de spectatori. Este greu de precizat în ce constă secretul «eternității» lui, căci la vremea respectivă criticii de artă au negat valoarea filmului cît și a cărții, afirmînd în cor că amîndouă sînt departe de a fi capodopere. Succesul de public îl explicau prin formula de echipă aleasă de Flemming — Clark Gable, Vivien Leigh, Leslie Howard, Olivia de Havilland. Împotriva diagnosticului pus cu atita fermitate, filmul își continuă însă liniștit cariera glorioasă, surd la toate discuțiile iscate în jurul lui. Lucru care ne-a determinat să vi-l prezentăm în cîteva imagini.

În primăvara anului 1861, proprietarii plantațiilor de bumbac din Georgia duceau o viață prosperă, plină de farmec. La Tara, proprietatea lui O'Hara, trăia fiica acestuia, Scarlett, o foarte frumoasă fată — talia ei, 40 cm, era cea mai mică din toată regiunea —, neastîmpărată, voluntară, plină de viață. Despre ea, bătrîna doică spunea: «Este doamnă prin educație și nu din înclinație».

Scarlett are numeroși adoratori. Ea însă este îndrăgostită de Ashley, tînărul fiu al vecinilor, fire total opusă ei: o apariție blondă, subțire, un spirit meditativ, rafinat, iubind cultura, muzica. Scarlett așteaptă nerăbdătoare cererea în căsătorie a lui Ashley, dar acesta în timpul unui bal, anunță logodna sa cu verișoara Melania. Disperată, Scarlett acceptă să se mărite cu primul admirator care o cere în căsătorie. Ambele ceremonii au loc odată, dar imediat după aceea se declară războiul dintre Sud și Nord, iar cei doi tineri pleacă pe front

Bărbatul Scarlettei moare în război, lăsînd-o văduvă la 17 ani. Este obligată să îmbrace rochie neagră și să asiste la baluri stînd pe scaun, cînd arde de dorința de a dansa. La unul din baluri se află și căpitanul Rhett Butler, care asistase, ascuns, la scena de lacrimi și mînie a Scarlettei, cînd ea aflase de logodna lui Ashley. Ghicind ce se petrece în sufletul tinerei văduve, el o constrînge să danseze, scandalizînd întreaga societate.

Ashley se-ntoarce provizoriu de pe front. Cunoaște acum realitatea. Vechiul Sud va dispărea. Puterea economică a Nordului este pe punctul de a absorbi statele din Sud. Ashley este disperat. Dar trebuie să se întoarcă pe front, deși este convins de inutilitatea războiului. O încredințează pe Melania — gata să nască — Scarlettei și pleacă. Știe că poate avea nădejde în ea.

Războiul ajunge la Atlanta, capitala Georgiei, unde se găsesc Scarlett și Melania. Toți fug. Scarlett rămîne lîngă Melania, a cărei constituție delicată n-ar rezista la drum. Viața mamei și a copilului ar fi în pericol. Se pare însă că și așa nașterea va fi dificilă. Scarlett aleargă, pe cîmpul plin de răniți, după doctor. Acesta ridică din umeri: «Nu pot lăsa sute de nenorociți pentru o naștere». Scarlett se-ntoarce acasă. Melania va da viață copilului lui Ashley, ajutată de ea. Ca prin minune, reapare disprețuitul căpitan Butler, care conduce pe cele două doamne și nou-născutul la proprietatea devastată de război a Scarlettei, la Tara.

În 1940, «Pe aripile vîntului» a obținut 10 premii Oscar, dintre care unul pentru Vivien Leigh și unul pentru Hattie Mac Daniel, doica neagră a lui Scarlett. Urmare acestui fapt, Liga pentru progresul negrilor a întrerupt boicotul impus filmului.

Butler propune Scarlettei să devină amanta lui, explicîndu-i că pe Ashley nu-l va putea cuceri, el va fi întotdeauna fidel Melaniei, chiar dacă uneori se simte atras de ea. Furioasă, atît pentru propunere cît și pentru afirmațiile lui cu privire la Ashley, Scarlett îl refuză. La Tara, complet distrusă, cele două femei vor trăi în cumplită sărăcie. Pămîntul necultivat nu poate produce. Dar Scarlett iubește Tara mai mult ca orice pe lume. Ea acționează. Va cultiva din nou bumbac, va încerca să refacă plantația.

▲ *Noul guvern nordist aplică taxe mari, greu de plătit. Scarlett se gîndește să apeleze la Butler. Dar sărăcia și munca pe cîmp i-au răpit ceea ce îi plăcea lui: eleganța și candoarea. Își confecționează la repezeală o rochie dintr-o perdea de catifea verde și merge la Butler, dar acesta îi înțelege jocul. Se-întoarce și Ashley. Din casa lui n-a rămas o piatră. Pentru a putea trăi, Melania și copilul fac cele mai umilitoare munci. Dacă Ashley suportă situația cu demnitate, Scarlett se revoltă. Hotărîtă, ea se căsătorește cu un negustor bătrîn, dar bogat. Rămîne însă văduvă după puțin timp. Reapare Butler, care o cere în căsătorie.*

◀ *«Ai cunoscut pînă azi un copil și un bătrîn. Nu vrei să cunoști și un bărbat?» o întreabă. Și Scarlett spune «da». Călătoria de nuntă o fac la New Orleans. Ei vizitează localuri nu prea distinse și duc o viață care ar scandaliza pe foștii prieteni ai Scarlettei. Dar vechiul Sud nu mai există și Scarlett se simte bine cu Butler. Din cînd în cînd, umbra lui Ashley se strecoară între ei. Scarlett nu-l poate uita. Dar Ashley este trecutul, visul de tinerețe, imaginea la care renunță cel mai greu. Și totuși, prezentul, cu trăirea lui puternică, estompează amintirile Scarlettei. Ea naște o fetiță și asprul căpitan Butler devine cel mai tandru și delicat tată. Nașterea însă a îngroșat talia Scarlettei. Înspăimîntată că-și pierde frumusețea de care este atît de mîndră, Scarlett nu mai vrea copii.*

Anunțat că vor dormi în camere separate, Rhett Butler nu face nici o obiecție, dar începe să frecventeze casa vechii sale prietene Bella. Scarlett nu înțelege că, ofensat și îndurerat de comportamentul ei, Rhett caută o prietenă. Ea nu știe încă nici dacă își iubește soțul. Confirmarea sentimentelor Scarlettei se produce în mod tragic. Dorind să mai nască un copil — împotriva sfaturilor medicilor — Melania moare. Ashley e liber acum, dar Scarlett nu-l mai dorește.

Pelicula negativă a filmului — veche de 30 de ani — e considerată drept un document al istoriei cinematografiei și este păstrată aidoma unei comori, într-un bunker al studiourilor Metro-Goldwin-Mayer de la Culver City, într-o atmosferă hidrometrică controlată și o temperatură constantă.

Dulcea Melania intuise din totdeauna dragostea lui Scarlett pentru Ashley. Dar asta n-o îngrijora. Știa că Ashley are pentru Scarlett sentimente frățești. În fond, Ashley și Butler erau făcuți din aceeași materie spirituală. Primul însă știuse să lupte și să învingă nenorocirile petrecute. Odată cu pierderea Melaniei, Scarlett vede, în sfîrșit, slăbiciunea lui Ashley, își dă seama că de fapt dintotdeauna l-a iubit pe Butler. Dar acesta, distrus de moartea fetiței lor, într-un accident, își părăsește soția. Scarlett suferă, urlă, se tîrește pe pămînt. În acest moment tragic, administratorul Tarei vine să-i ceară dispoziții. Și Scarlett renaște: «Tara este mai importantă ca orice. Azi mă gîndesc la Tara. Mîine mă voi gîndi cum să-l recuceresc pe Rhett. Mîine începe o zi nouă».

CALCULATOARELE PREVĂD VIITORUL

de ANDREI BACALU

«Vara va fi frumoasă și călduroasă. Lovitură de stat în Grecia. Dalida se va recăsători»

Un simplu exemplu din întregul cortegiu de prevestiri oferit de presa de senzație la începutul fiecărui an nou.

Întreaga lume își pune întrebări asupra viitorului, dar locul prezicătorului de altădată a fost luat de calculatoarele electronice. În 1970, prezicerea viitorului a devenit o tehnică savantă ajunsă la scară industrială. Există un institut al viitorului, fundații și institute similare în mai multe țări ale lumii și, nu de mult, a avut loc un congres de futurologie (știința viitorului) în Japonia. Prin 1957, compania «Rand» anunța unei Americi somnolente lansarea iminentă a unui satelit artificial sovietic pentru data de 17 septembrie. Eroarea a fost numai de trei săptămîni.

Putem afla viitorul, ceea ce nu există, ceea ce nu cunoaștem încă?

Ce poate fi mai personal, și în aparență mai legat de hazard, ca de pildă vîrsta la care vom muri? Și totuși există o formulă care ne permite să prezicem data morții unui om cu o exactitate uimitoare — eroarea maximă este de plus sau minus trei săptămîni. Formula a fost pusă la punct în 1938 de Raymond Pearl și se bazează pe data morții celor 6 ascendenți direcți: tatăl, mama și cei 4 bunici. Se impune o remarcă: pentru a aplica formula e nevoie ca cei 6 ascendenți să fie deja morți (de moarte naturală), fiindcă orice accident falsifică rezultatul. Cifra obținută este ceea ce se numește în limbajul «prezicătorilor» **cifra posibilă;** nu există nici o garanție împotriva unui accident și nu este exclusă eventualitatea unei mari descoperiri medicale care să modifice radical posibilitățile de supraviețuire ale organismului.

În pofida aspectului uluitor, aproape magic, formula nu face altceva decît să traducă o simplă lege biologică: durata vieții omenești depinde de factorii ereditari.

De fapt, nu se prezice viitorul. Se identifică doar anumite legi, biologice, tehnologice, economice, sociologice, care vor domina și în cele din urmă vor conduce la un aspect sau altul al acestui viitor.

De multe ori teoreticienii studiază cele mai sumbre posibilități ale viitorului, gîndesc ceea ce este de neconceput. Aici ar fi una dintre limitele cercetării viitorului — imposibilitatea de a face mai flexibil scopul propus.

Exemplul cel mai bun al dificultății previziunii este calculatorul capabil să joace șah. În principiu există posibilitatea de calcul a tuturor consecințelor unei mișcări, inclusiv a tuturor ripostelor posibile ale adversarului, deci jucarea tuturor partidelor posibile în funcție de situația de pe tabla de șah, în modul cel mai avantajos. O astfel de mașină ar fi realmente infailibilă, întrucît întregul viitor ar fi calculat, pus în ecuații.

Și totuși mașina aceasta n-a fost construită. Chiar dacă ar reuși să manipuleze informațiile cu viteze de nano secunde (0,000 000 000 001 secunde), o partidă începută acum 5 000 de ani s-ar mai juca și astăzi.

Tabla de șah e totuși un fleac în comparație cu complexitatea relațiilor umane.

Putem fi siguri de faptul că viitorul va asculta de o anume logică internă, ca și prezentul. Dispunem de pe acum de un mijloc de triere a masei de previziuni parțiale oferite de cercetarea operațională. Nu e vorba de simple speculații gratuite.

Viitorul este de neconceput fără utilizarea sistematică a noilor metode de previziune. Aici stă posibilitatea noastră de a alege, de a modela necunoscutul.

SECRETUL GEMENILOR

de EL. MARINESCU

Emoția unei viitoare mame, împletită cu o vie curiozitate, este amplificată mult de perspectiva nașterii gemenilor.

Se cunosc însă cazuri cînd sînt născuți deodată 2,3 și chiar 4-5 copii.

După cum se știe, gemenii pot fi de două feluri: monozigoți — care provin prin segmentarea aceluiași ovul după fecundație — și dizigoți — care provin din două ovule diferite.

Deosebirea dintre aceste două tipuri de gemeni este considerabilă, deoarece cei monozigoți provin din același ovul și spermatozoid, avînd astfel aceeași moștenire ereditară. Ca urmare ei sînt foarte asemănători ca înfățișare, comportare etc. și au totdeauna același sex. Gemenii dizigoți provin din două ovule și doi spermatozoizi diferiți, ei se aseamănă tot atît cît se aseamănă frații și surorile între ei, putînd avea fie același sex, fie sexe diferite. În ceea ce privește gemenii tripli, există trei posibilități, și anume: ei pot fi monozigoți — proveniți dintr-un singur ovul fecundat care se segmentează și dă naștere la două celule, după care una dintre ele se segmentează din nou, astfel că în final rezultă trei gemeni adevărați; dizigotici, cînd ei provin din două ovule diferite, fecundate de spermatozoizi diferiți, după care una dintre ele se segmentează și dă naștere la doi gemeni adevărați, care au, bineînțeles, același sex, în timp ce al treilea poate avea același sex sau sex diferit; trizigotici, cînd ei provin din trei ovule fecundate de trei spermatozoizi diferiți. La gemenii cvadrupli și cvintrupli (de 4 și 5) există, de asemenea, posibilități de a proveni dintr-un singur ovul fecundat sau din mai multe.

Schema gemenilor monq și dizigoți.

două tipuri de gemeni este considerabilă, deoarece cei monozigoți provin din același ovul și spermatozoid, avînd astfel aceeași moștenire ereditară. Ca urmare ei sînt foarte asemănători ca înfățișare, comportare etc. și au totdeauna același sex. Gemenii dizigoți provin din două ovule și doi spermatozoizi diferiți, ei se aseamănă tot atît cît se aseamănă frații și surorile între ei, putînd avea fie același sex, fie sexe diferite. În ceea ce privește gemenii tripli, există trei posibilități, și anume: ei pot fi monozigoți — proveniți dintr-un singur ovul fecundat care se segmentează și dă naștere la două celule, după care una dintre ele se segmentează din nou, astfel că în final rezultă trei gemeni adevărați; dizigotici, cînd ei provin din două ovule diferite, fecundate de spermatozoizi diferiți, după care una dintre ele se segmentează și dă naștere la doi gemeni adevărați, care au, bineînțeles, același sex, în timp ce al treilea poate avea același sex sau sex diferit; trizigotici, cînd ei provin din trei ovule fecundate de trei spermatozoizi diferiți. La gemenii cvadrupli și cvintrupli (de 4 și 5) există, de asemenea, posibilități de a proveni dintr-un singur ovul fecundat sau din mai multe.

VREAU ACEST COPIL CU ORICE PREȚ !

de **DANA ILIESCU**

«Vreau acest copil cu orice preț!» — îi spune femeia care pierduse opt sarcini medicului. Era în luna a VII-a și exista pericolul morții intrauterine. Unica șansă de supraviețuire pentru făt era o operație extrem de dificilă, încă rareori încercată cu titlul de experiență și niciodată reușită. Riscul era imens. Și totuși femeia acceptă și este dusă în sala de operație; i se administrează o anestezie profundă cu halotan și faptul că trăiește atît ea cît și copilul încă nenăscut este marcat numai de semnalele ritmice ale monitoarelor. Cu o mînă sigură, foetologul dr. Stanley Asensio de la Universitatea din Porto Rico începe prima intervenție chirurgicală asupra unui nenăscut pentru a-l salva de la moartea ce putea surveni în orice clipă din cauza incompatibilității Rh. Medicul execută o incizie de la ombilic pînă în regiunea supravezicală și adîncește apoi incizia cu 4 cm în peretele uterului. Se deschide cavitatea amniotică, și medicul prinde cu o pensă specială piciorușul fătului (atît chirurgul cît și asistenții săi poartă mănuși umplute cu un lichid pentru a nu vătăma membrele delicate ale celui nenăscut), picior pe care asistenții îl introduc într-o soluție caldă de ser fiziologic. Apoi medicul face o incizie fină în regiunea inghinală a fătului și introduce un cateter. Prin tubul delicat este înlăturat aproape tot sîngele copilului și înlocuit cu altul. După 3 ore, cateterul este îndepărtat, incizia inghinală închisă, piciorușul din nou introdus în ascunzișul său lichid, apoi se face sutura.

Dr. Asensio își amintește cu emoție: «Zile în șir nu ne-am dus acasă. Știam că încercările izolate de chirurgie prenatală de la Centrul medical Columbia din New York au declanșat durerile și nașterea prematură adesea imediat după operație.

Eram îngrijorați».

La 4 ani după această curajoasă intervenție, dr. Asensio este convins de reușita încercării sale, deoarece copilul este perfect sănătos și voinic.

Între timp au fost elaborate metode mai puțin dramatice pentru salvarea unui făt cu incompatibilitate Rh. Chirurgia foetală intrauterină cîștigă pe zi ce trece teren.

Șansele de supraviețuire vor atinge în curînd 60% din cazuri. Foetologii de la universitățile Columbia și Yale și-au propus rezolvarea deficiențelor cordului, ale vaselor, chiar a tumorilor foetusului, a deficiențelor auzului sau creierului. Medicii preconizează chiar transplantări foetale.

Dr. Jean Rostand din Franța consideră că în astfel de condiții va fi posibilă modificarea sexului, a culorii ochilor, a proporțiilor corpului și chiar a trăsăturilor obrazului. Vi se pare o fantezie probabil, dar, după cum vedeți, știința ne poate face astfel de surprize.